

Z ukazom št. 119
je predsednik republike
Z. S. 1977 odlikoval
Titove zavode Litostroj
z redom dela z rdečo zastavo

NAŠI IZGLEDI V LETU 1979

Ko smo konec avgusta pregledali stanje sprejetih naročil za naše proizvode, smo bili prijetno presenečeni. Že preko 24.000 ton jih je, rokovno pa so razporejena prav tja do leta 1980.

Ko smo konec avgusta pregledali stanje sprejetih naročil za naše proizvode, smo bili prijetno presenečeni. Že preko 24.000 ton jih je, rokovno pa so razporejena prav tja do leta 1980.

Kot vemo, ima Litostroj zelo raznolik proizvodni program. Čeprav so posamezne vrste proizvodov v sprejetih naročilih dokaj neenakomerno udeležene, lahko trdimo, da je takšno stanje naročil dobro izhodišče za naslednji dve leti, in da naši izgledi niso slabi, seveda če se bomo dela lotili dobro in izgotovili naročila pravočasno in kvalitetno. Zato si bežno ogledjmo, kaj vse nas čaka v bližnji prihodnosti.

Največji zalogaj predstavljajo talna transportna sredstva.

Že nekaj zadnjih let se dogaja, da vse proizvedene enote kupci dobesedno razgrabijo. Ta ugotovitev potrjuje našo pravilno poslovno politiko, saj smo se nedavno odločili za gradnjo novega obrata za proizvodnjo takih transportnih sredstev. Po drugi strani pa smo tudi bolj načrtno in dolgoročno (do leta 1980) začrtali proizvodni program viličar-

jev, nakladalnikov ter mobilnih dvigal in avtodvigal, vseh preko 1300 enot nosilnosti od 3,5 tone do 12 ton 1980. Proizvodnjo talnih transportnih sredstev nameravamo najmanj potrojiti.

Če izrazimo obseg naročil posameznih vrst proizvodov iz našega proizvodnega programa s tonami, potem so trenutno na drugem mestu

žerjavi in reduktorji.

Kar za preko 4400 ton jih je, od tega 23 različnih žerjavov specialnih izvedb ter preko 110 težkih reduktorjev. Tudi ta naročila so razporejena vse do leta 1980.

Za vodne turbine

morda neupravičeno navajamo, da so na tretjem mestu. Trenutno je naročil za preko 3350 ton, kaj kmalu pa bomo morali temu prišteti še 2500 ton, saj sta naročila za HE Obrovac in HE Grabovica praktično že v hiši, za še nekaj drugih hidroelektrarn pa tik pred pragom. Pa tudi iz tujine prihajajo zadnje čase nekoliko bolj ugodne vesti. Te dni smo uspešno spustili v pogon HE Formin, kmalu ji bo sledila še HE Zakučac. V proizvodnji pa se

bomo vse bolj otipljivo spopadali z deli za HE Hemren Dam, HE Sjenca, HE Tikveš II, HE Rauhihi, HE Nabriča, HE Čakovec, HE Obrovac, HE Grabovica — in še nismo našli vseh. Tudi ta naročila se raztezajo tja do leta 1980.

Naročila proizvodov

preoblikovalne opreme

iz leta v leto naraščajo. Trenutno je naročenih preko 150 enot v skupni teži 2500 ton. Rokovno so naročila razporejena do konca leta 1979. Naš program preoblikovalne opreme je zelo pester, prav tako je veliko tudi zanimanje kupcev. Zato ni čudno, da so postali proizvodni prostori za to proizvodnjo pretensni. In če smo hoteli ostati pomemben proizvajalec opreme, je bila odločitev za gradnjo novega obrata nujna. Do izgradnje pa imamo veliko možnosti, da se z izgotovitvijo sedanjih naročil še močneje uveljavimo na domačem kakor na tujem trgu ter se tako pripravimo na večji količinski in kakovostni skok.

Tudi naročilo za več kot 1300 črpalk

do konca leta 1979 je majhno le navidez. Za črpalke je namreč potreben sorazmerno kratek proizvodni čas. Če bi bilo stanje naročil vedno tolikšno, bi bilo dobro.

Do sedaj navedene vrste proizvodov so zadnja leta predstav-

(Nadalj. na 3. strani)

9. kongres
zveze
sindikato
slovenije

KONGRES AKCIJE

»Tudi zdaj se mora sindikat bojevati za delavske pravice, vendar ne gre več samo za del delavskih pravic ali celo za omejene pravice, ampak gre za temeljito pravico delavca, da postane upravljalec, gospodar, kajti ko to postaja, uspešneje rešuje vprašanja svojega življenja kot proizvajalca in občana.« (Vinko Hafner)

Da, delavec postaja resničen gospodar.

Več kot sto let je minilo, kar je habsburška oblast sprejela zakon, ki je delavcem dovoljeval ustanavljanje raznih društev. On tistega časa se je delavski razred na Slovenskem oblikoval in zrasel v revolucionarno silo, v nosilca nadaljnega zgodovinskega razvoja.

Revolucionarno vrenje med prvo svetovno vojno in po njej je v takratnih južnoslovenskih pokrajinah močno razgibalo zatirane množice, vendar delavski razred še ni bil zrel za prevzem zgodovinske vloge.

Konec dvajsetih let se je močno poslabšal socialni položaj delavskega razreda, posebno slab je bil v letih gospodarske krize, ki je trajala vse do druge svetovne vojne. Brezpravni položaj, zatiranje, revščina in brezmejno izkoriščanje so nakopičili socialne probleme do neslutnih višin, buržoazija pa je razpuščala delavske organizacije in društva. Delavci so se kljub temu združevali v politične in delavske strokovne (sindikalne) organizacije, da bi lahko organizirali stavke in si medsebojno pomagali.

Neznosne socialne razmere v veliki ekonomski krizi, ki je slovensko delavstvo prizadela v letih 1931—1934, so sprožile stavkovni val. KPS je na IV. državni konferenci leta 1934 pravilno ocenila stanje in sklenila, da mora partija zaradi novega revolucionarnega poleta ljudskih množic postati osnovni nosilec in organizator. Konferenca je razčistila odnose s sindikati, kritizirala sektaški odnos do drugih demokratskih političnih struj ter sklenila, da morajo komunisti stopiti v sindikate in jih s svojim delom spreminjati v organe razrednega boja, uresničevati akcijsko enotnost celotnega sindikalnega gibanja in stati na čelu strokovnih gibanj. Tudi na državni partijski konferenci leta 1940 je ugotovila, da brez vztrajnega dela komunistov v vseh sindikatih ni enotnosti in tudi ni moči delavskega razreda.

Druga svetovna vojna je delavski razred in njegovo komunistično partijo postavila pred zgodovinsko nalogo. Veliki uspehi KP pri krepitvi delavskih vrst pred vojno pa niso bili dovolj, kajti okupator in domača buržoazija sta z vsemi sredstvi cepila to enotnost. Razmah narodnoosvobodilne vojne in ljudske revolucije je zahteval odločnejši poseg v reševanje razrednega obstanka. Konec leta 1942 je bila ustanovljena komisija delavske enotnosti, v začetku 1943 pa krožni odbor delavske enotnosti. Osnovna naloga tega organa je bila ustanavljati odbore delavske enotnosti v vseh večjih industrijskih centrih, ki bi razgibali delavstvo za nacionalno in socialno osvoboditev.

Zmago revolucije in koncem vojne je delavski razred stopil v novo obdobje borbe za socializem in v tem obdobju so sindikati igrali pomembno vlogo pri vključevanju delovnih množic v obnovo domovine.

Leto 1953 — prehod na socialistično samoupravljanje je tudi nova prelomnica v delovanju sindikata. Spomladi tega leta je bil 3. kongres ZSS, ki je bil posvečen vlogi sindikatov v družbenem življenju in vzgojnoizobraževalnemu delu. Resolucije kongresa izražajo pripravljenost sindikata, da se bori za vestno opravljanje samoupravnih dolžnosti. Kongres je odločil, da sindikati postanejo kolektivni član SZDL.

Delovanje sindikata je nato potekalo v prizadevanjih za krepitev samoupravljanja, za hiter in dinamičen razvoj slovenske družbe, za razvoj socialističnih odnosov... Kljub prizadevanjem pa je bilo včasih le malo preveč leporečja in premalo borbe za resnično samoupravljanje. To so pokazali dogodki ob koncu šestdesetih in v začetku sedemdesetih let, ki so močno popačili in ogrozili smer razvoja našega družbenega sistema.

8. kongres sindikatov, ki je bil leta 1974 v Celju, spomeni prelomnico. Delegati so izpričali neomajno vero v zmago samoupravljanja, se zavzeli za dosledno uresničevanje ustave in za ustrezno organiziranost sindikatov. Sindikati so v preteklem obdobju odigrali pomembno vlogo v krepitvi položaja delavcev v združenem delu. 9. kongres, ki je pred nami, bo predvsem kongres akcije, ki naj poudari krepitve vloge sindikatov, kot je bila opredeljena na 8. kongresu ter jo dopolni toliko, kolikor to zahteva sedanje obdobje. Vso skrb moramo posvetiti predvsem krepitvi vlog osnovne organizacije Zveze sindikatov, kajti sindikat brez trdne osnovne organizacije ne more biti učinkovit.

Naj živi socialistično samoupravljanje

Peček

DELA VCI TITOVİH ZAVODOV LITOSTROJ POZDRAVLJAMO DELEGATE 9. KONGRESA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE IN JIM ŽELIMO PLODNO IN USPEŠNO DELO. NALOGE, KI JIH BODO OPREDILILI NA KONGRESU BOMO TUDI V BODOČE VESTNO IZPOLNJEVALI IN VLOŽILI VSE SVOJE SILE ZA NADALJNI RAZVOJ NAŠEGA SAMOUPRAVLJANJA.

DELA VCI TITOVİH ZAVODOV
LITOSTROJ

Gradbišče nove hale TVN, ki nezadržno raste (Foto: Žlebnik)

IN ŽE JE POGNAL IZ TAL...

Gradbena dela na novem objektu TOZD Transportna vozila in naprave potekajo v glavnem po planu, z manjšo zakasnitvijo, ki pa jo bodo nadoknadili, kot pravijo izvajalci — Slovenijaceste. Ena ladja hale v izmeri 100 × 80 m in visoka 8—9 m je že pokrita, ostale tri ladje pa bodo postavili približno v mesecu dni. Kmalu bo začel rasti iz tal tudi aneks, v katerem bo jedilnica, garderoba, delavniški prostori in prostori za projektivo, tehnologijo ter druge službe.

Premaknilo se je tudi v Murski Soboti, kjer že pripravljamo dokumentacijo za pridobitev lokacijskega dovoljenja za halo v izmeri 80 × 40 m, ki jo bo po potrebi možno povečati še za štirikrat. Izdelali smo tehnološki elaborat za proizvodnjo zvarjencev za transportna vozila, v delu pa je tudi investicijski elaborat, ki bo predvidoma v novembru dostavljen banki. Pridobili smo tudi vodjo investicije, ki bo kot član kolektiva TVN vodil izgradnjo v Murski Soboti. Investicija je ocenjena na 80 milijonov din, nosilec investicije je tovarna MURA; Litostroj oziroma TOZD TVN pa bo sovlagatelj s predvidenim deležem 7,5 milijonov (večji del bančno posojilo). Začetek proizvodnje v tem bodočem tozdu Litostroja, v katerem bo zaposlenih 130 ljudi, je predviden v začetku leta 1980.

Težišče dela investicijske skupine se je od študija in nabave opreme ter dogovorov z gradbinci premaknilo v drugo fazo, deloma s konkretno pripravo proizvodnje na novih numerično krmiljenih strojih. Pet takih strojev bo že letos instaliranih v TOZD Obdelava in bodo morali v čim krajšem času pričeiti

s proizvodnjo. Na drugi strani so intenzivne priprave na razširitev razvojnega programa v dogovorih v TOZD IRRP, saj so perspektive na področju prodaje transportnih sredstev, naj bodo to viličarji, mobilna ali avto dvigala, kontejnerski transporterji, serijska mostna dvigala z elektrovitili in komponente, za vsa vozila zelo široke. Skupaj z Metalko, kot sovlagateljem in glavnim prodajalcem naših proizvodov se lotevamo široke akcije proučevanja trga, kar bo osnova nadaljnjim odločitvam.

Ob prizadevanjih za doseg letnega plana proizvodnje, ki je osnova za nadaljnje razvojne ambicije, urejamo tudi vprašanja, povezana z novo, razširjeno proizvodnjo, skupaj z vsemi TOZD in službami, s katerimi sodelujemo pri skupnem proizvodvu. Bistven je premik miselnosti pri nas, ki je naravnana v individualen način proizvodnje, za uvajanje serijskega načina.

Osnovni pogoj za uspešno proizvodnjo in poslovanje so kvalitetni strokovnjaki, stimulirani za ustvarjalno delo. Žal kadrovska politika v naši delovni organizaciji doslej ni dovolj stimulirala dobrih strokovnjakov. Uspeh vseh litostrojskih investicij bo odvisen v prvi vrsti od kadrovske politike. To ni samo nagrajevanje, je tudi odnos okolja, možnost uvajanja novih rešitev, možnost strokovne rasti. Boljše rezultate in večjo prizadevnost kolektiva pa bomo lahko dosegli samo z ustrezno stimulacijo, z uveljavitvijo načela delitve po delu in ne po zahtevah in željah.

Jože Šlander

Nove oblike dela OO ZK

Osnovne organizacije ZK se bodo z novim načinom in metodo dela lahko kar najbolj uveljavile, če bodo dosledno uresničevale svojo statutarno in programsko vlogo ZK in mobilizirale komuniste za aktivno in ustvarjalno uresničevanje nalog. Tako je zvenela osrednja misel obravnave na seji.

Med razpravo na seji občinske konference ZKS Ljubljana-Siška smo člani tega najvišjega partijskega organa v občini poleg organizacijskih sprememb, ki so bile izvedene na podlagi stališč in sklepov kongresov zveze komunistov, sprejeli tudi glavne usmeritve aktivnosti občinske organizacije zveze komunistov za prihodnje obdobje dela. Tako kot do sedaj, bo občinska konferenca in njeni organi tudi v bodoče glavni usmerjevalec politične aktivnosti pri preobrazbi družbenoekonomskih in političnih odnosov v občini. Občinski komite bo v oblikovanju političnih stališč in dokumentov skladno s statutom ZKS vključeval vse osnovne organizacije zveze komunistov kot temeljne pobudnice in organizatorice revolucionarne akcije v svojem okolju, kakor tudi druge socialistične sile, ki so sestavni del političnega sistema.

Oba partijska kongresa sta zaradi svoje akcijske naravnosti naložila članstvu zveze komunistov vrsto nalog. Še posebno je zavzetost komunistov v tem političnem trenutku usmerjena v utrjevanje osnovne organizacije zveze komunistov kot temeljnega političnega subjekta v njej, pri čemer mora vsak član zveze komunistov kar največ prispevati k njenemu izgrajevanju in utrjevanju. Torej je na tem področju potrebno poiskati v delu vse možne načine, oblike in metode dela, ki bodo dejansko ustrezale potrebam, vsebini in članom zveze komunistov in ki bodo resnično mobilizirale vse komuniste za aktivno uresničevanje nalog. Člani morajo biti sposobni, da samostojno vodijo delo v osnovni organizaciji, da samostojno izražajo interese svoje sredine in jih usklajujejo s splošnimi družbenimi interesi.

Resnična akcijska naravnost odločno zahteva, da okrepiamo idejnopolitično odgovornost članstva do uresničevanja stališč in sklepov osnovnih organizacij, organov občinske konference in drugih organov zveze komunistov, kar pomeni, da je potrebno dosledno uresničevati sprejete naloge v konkretni praksi. Za tako delovanje osnovnih organizacij pa moramo biti komunisti vse bolj idejnopolitično usposobljeni, da bi lahko s pomočjo marksistične analize stvarnosti in odnosov prišli do resničnih ocen, tako izluščili bistvene probleme in začrtali poti za njihovo razreševanje. Ko govorimo o demokratični razpravi, potem je treba poudariti, da gre za poti in načine, kako priti do lastnih ocen, hkrati pa moramo pokazati na poti in sredstva za razreševanje problemov. Akcijsko naravnost osnovnih organizacij zveze komunistov moramo zagotoviti tudi s tem, da bo slehernemu sestanku sledila konkretna politična akcija, akcija, ki bo idejnopolitično naravnana, učinkovita in ki bo usmerjena med delavce in občane. Svoje avantgardne vloge namreč ne moremo uresničevati znotraj partijskih organov, temveč v samoupravnih organih, delegatskih telesih, v sindikatu, SZDL, ZSMS, kakor tudi v družbenih organizacijah in društvih, kjer se v bistvu utrjuje socialistična samoupravna zavest.

Da bi presegli forumsko delo in vključili članstvo zveze komunistov v nove procese uresničevanja socialistične samoupravne demokracije, sta kongresa zveze komunistov ukinila svete v organizacijah združenega dela oziroma konference s komiteji. Le-te v pogojih razvitejših samoupravnih odnosih in delovanju članstva zveze komunistov v njih, zamenjujejo druge oblike idejnopolitičnega delovanja in akcijskega povezovanja. Te oblike so raznovrstne in ne morejo prevzemati določene vloge in odgovornosti osnovnih organizacij inor-

ganov zveze komunistov glede sprejemanja političnih stališč in obvezujočih sklepov. Sprejemajo lahko le priporočila za idejnopolitično usmeritev in delo v osnovnih organizacijah zveze komunistov.

Prav na tem področju oblikovanja izhodišč za skupno delo smo v TZ Litostroj dalj časa oblikovali nekatere nujne dogovore, ki naj bi osnovnim organizacijam v naših specifičnih razmerah koristili in pomagali uveljavljati to osrednjo vlogo:

1. Tedensko naj se oblikuje delovna koordinacija sekretarjev kot nepogrešljiva metoda dela pri usklajevanju in uspešnem izvanju nalog. Delovna koordinacija predstavlja obliko idejnopolitičnega in akcijskega delovanja sekretarjev osnovnih organizacij ZK, njenih namestnikov in članov občinske konference ZK iz Litostroja. Pri razvijanju teh neposrednih praktičnih aktivnosti osnovnih organizacij bo delovna koordinacija sekretarjev oblikovala skupne dogovore za izpeljavo posameznih akcij. Manjša razhajanja, ki bi morebiti nastajala, bi razreševali oziroma usklajevali s pomočjo članov občinske konference, kadar pa bi šlo za več nejasnosti in izrazito razvojno ter problemsko zastavljeno problematiko, pa bi predlagali sklic problemskih konferenc.

2. Predstavljanje zveze komunistov bo usklajeno med člani občinske konference. V primeru širšega predstavljanja družbenopolitičnega dela sodeluje ob člani občinske konference še nekaj sekretarjev. Ostalih sej oziroma

koordinacij se udeležujejo člani občinske konference.

3. Vse probleme, ki so širše narave in zajemajo problematiko več TOZD, morajo osnovne organizacije posredovati, oziroma dati pobudo za sklic problemskih konferenc. Na delovni koordinaciji sekretarjev je treba opredeliti nosilce, način in roke izvedbe, izpeljave take oblike obravnave problemov v delovni organizaciji.

Omenjene metode in način del v TZ Litostroj so bile ob prisotnosti izvršnega sekretarja predsedstva CK ZKS na naši koordinaciji opredeljene kot izvirna in pravilna rešitev v skladu z našo specifično problematiko. Tu je bilo posebej poudarjeno, da so metode in načini dela v različnih okoljih lahko različni in da ne smemo zagovarjati uniformiranosti, kakor ponekod, prav tako ne težnje, da ne bi bilo na nivoju delovne organizacije nobene oblike in metode povezovanja osnovnih organizacij zveze komunistov. Razvoj družbenoekonomskih odnosov, ki ga ZK z vsemi socialističnimi silami nepresta spodbuja, narekuje te nove oblike povezovanja osnovnih organizacij ZK pri oblikovanju stališč in politike. V konkretnih sredinah namreč te oblike preprečujejo forumsko delo, zagotavljajo pa stalen pritisk na članstvo, da se zavestno in dosledno uresničujejo dogovorjeni sklepi in stališča.

Da bi občinske konference neposredno in praktično uresničevale politiko zveze komunistov, morajo biti s svojimi člani neposredno povezane s partijsko bazo. To vez zagotavljajo člani občinske konference preko volilnih enot, ki sestavljajo osnovne organizacije zveze komunistov. Člani občinske konference imajo pravico in dolžnost neposredno sodelovati z osnovnimi organizacijami zveze komunistov, ki so jih volile v občinsko kon-

OBISK IZ BEOGRADA

V okviru sodelovanja jugoslovanskih mest je 11. oktobra 1978, pripotovala v Ljubljano delegacija mesta Beograda, pod vodstvom predsednika skupščine tovariša Zika Kovačevića.

Delegacijo so sestavljali še predsedniki družbenopolitičnih organizacij, organizacij združenega dela, bank in gospodarske zbornice mesta Beograda.

V bogatem programu razgovorov med predstavniki Beograda in Ljubljane je bilo ves čas čutiti želje in potrebe po večjem in boljšem sodelovanju obeh mest.

Predvsem je bila izražena potreba po dohodkovnem povezovanju gospodarstva, trgovine, turizma in bank ter po možnostih za skupno vlaganje v nove naložbe.

Ob spoznavanju Ljubljane in njenega gospodarstva pa so si gostje iz Beograda v četrtek dopoldne z zanimanjem ogledali tudi naš Litostroj.

Beograjske goste so v Litostroju spremljali sekretar MK ZK Ljubljane tovariš Marjan Orožen, predsednik skupščine mesta Ljubljane tovariš Marjan Božič, predsednik izvršnega sveta skupščine Ljubljane Albin Vengust in drugi.

V Litostroju so jih pričakali predstavniki DPO in uprave podjetja in jim v krajšem razgovoru pojasnili nastanek, razvoj in sedanji položaj Litostroja ter njegove perspektive v okviru jugoslovanske strojegradnje. Gostje so si z zanimanjem ogledali tudi naše proizvodne obrate, posebno še proizvodnjo vodnih turbin in velikih dvigal za atomske elektrarne.

K. G.

ferenco. Člani občinske konference se udeležujejo tudi sestankov osnovnih organizacij, spodbujajo demokratično razpravo, prenašajo stališča in sklepe občinske konference in njenih organov, kakor tudi osnovnih organizacij zveze komunistov v organske občinske konference. Skratka — razvijajo se živi neposredni stiki med člani občinske kon-

ference kot pomembnimi političnimi funkcionarji v občini in med osnovnimi organizacijami zveze komunistov. Osnovna organizacija zveze komunistov pa je v takem okolju izhodišče dela članstva zveze komunistov in neposrednega povezovanja brez vmesnih členov v občinsko konferenco zveze komunistov.

Marjan Sigulin

Oceniti moramo programe družbenih dejavnosti

Medobčinski svet Zveze sindikatov ljubljanske regije je 28. septembra organiziral z delegati 9. kongresa ZSS in 8. kongresa ZSJ posvet o svobodni menjavi dela med delavci materialne proizvodnje in delavci družbenih dejavnosti. V razpravi je sodeloval tudi tovariš Ivan Sabol, eden izmed delegatov iz Šiške, ki nas bo zastopal na 8. kongresu ZSJ novembra v Beogradu. V tej razpravi je poudaril, da se moramo v sindikatih aktivneje vključiti v dejansko spreminjanje odnosov v skladu z načeli svobodne menjave dela. Pri spreminjanju odnosov na področju svobodne menjave dela je treba bolj kot doslej izhajati iz kvalitetno pripravljenih in po samoupravnih poti sprejetih planov organizacij združenega dela, ne pa da nam — kot se to pogosto dogaja, ponujajo rešitve šele sredi leta.

OVREDNOTITI PROGRAME SVOBODNE MENJAVE DELA

Eden glavnih problemov v dohodkovnih odnosih so odnosi med materialno proizvodnjo in družbenimi dejavnostmi. Znano nam je, da v družbenih dejavnostih neposredno ne ustvarjajo vrednosti v materialnem pomenu, toda nekatere izmed njih bistveno prispevajo k razvoju proizvodnih sil, produktivnosti dela in večjim materialnim rezultatom. Ustava in ZZZ izhajata iz predpostavke, da je delo družbenih dejavnosti sestavni del družbenoizvodnega dela, lahko pa je tudi poraba, če se družbeno sredstva koristijo brez učinka. Zavedamo se, da je dohodek, ki ga ustvarimo v materialni proizvodnji, vir dohodka za družbeno dejavnost v svobodni me-

njavi dela, zato je nemogoče odnose svobodne menjave dela ločiti od tržnih odnosov. Menim, da se svobodna menjava dela ustvarja v odvisnosti od materialne proizvodnje, ta pa je odvisna od tržnih pogojev. Odnosi v svobodni menjavi dela med materialno proizvodnjo in družbenimi dejavnostmi niso taki, kot si jih želimo, kajti programi svobodne menjave dela doslej niso bili ovrednoteni na podlagi objektiviziranih kriterijev, kar je tudi onemogočalo dosledno uresničevanje načela enakega družbenoekonomskega položaja delavcev. Bistvo razvijanja novih družbenoekonomskih odnosov je razvijanje elementov vrednotenja programov, ki pa bodo nujno specifični za različna področja. Te je potrebno čimprej razviti in ne uporabljati metode indeksiranja z vsemi slabostmi, ki jo spremljajo. Izvajalci programov bi morali pri svojem delu upoštevati tudi načela dobrega go-

spodarjenja in prioritete potrebe vseh nas.

(Lep primer svobodne menjave je med delavci IC Litostroj in tozdi DO TZ Litostroj.)

ALI RES MORAMO USTANAVLJATI NOVE SIS?

V združenem delu moramo ob oblikovanju svojih planov upoštevati zakon o družbenem planiranju in v svoje plane vgrajevati razvoj, tehnologijo, produktivnost, sodobno organizacijo dela, ko govorimo in sprejemamo stabilizacijske ukrepe, zato se upravičeno vprašujemo, zakaj dopuščamo, da v družbenih dejavnostih ravnamo drugače. Bistvo SIS je, da neposredno, samoupravno in demokratično povezujejo izvajalce in uporabnike na način enakopravnega in sporazumnega reševanja medsebojnih problemov svobodne menjave dela, kot tudi nekaterih problemov skupnega planiranja in sodelovanja. Ustava in ZZZ določata, kje se morajo in kje se lahko oblikujejo SIS, toda pojavljajo se določeni interesi za ustanavljanje novih samoupravnih interesnih skupnosti, čeprav zanje ni razlogov ali potreb.

Posledica tega je, da se nezadržno širi administracija, v združenem delu pa nam primanjkuje delavcev. O skupnih ciljih se lahko dogovorimo s samoupravnimi sporazumi oziroma družbenimi dogovori. Mi ne potrebujemo birokratskih SIS, ki centralizirajo sredstva temeljnih organizacij, s katerimi razpolagajo, v nasprotju z DO v samoupravnem združenem delu. Ne želimo, da bi nas tovrstne interesne skupnosti omejevale v samoupravnih pravicah. Poti nazaj ni, kajti to je proces, ki terja veliko znanja, moči in pomoči, da se razvije in dosledno izvaja v samoupravni praksi.

NIHČE NE VPRAŠA, DO KOD ZMORE ZDRUŽENO DELO

Dogajalo se je, da so skupščine sprejemale svoje odločitve z večino glasov. Zato se moramo najprej izvajalci in uporabniki dogovoriti o skupnem planu družbenih dejavnosti v skladu s potrebami združenega dela in obstoječimi materialnimi možnostmi. Ugotavljamo, da v temeljnih organizacijah družbenih dejavnosti v preteklem obdobju povečini niso oblikovali svojih planov, da srednjeročnega planiranja in usklajevanja niti ne omenjam. Največja pomanjkljivost je prav gotovo v časovni neusklajenosti planov v vseh njegovih fazah. To pa je imelo za posledico, da delavci v združenem delu niso mogli hkrati razpravljati in odločati o vseh svojih interesih in potrebah ter o hkratnem razporejanju in združevanju dohodka za zadovoljevanje skupnih in osebnih potreb.

Kot sindikalni aktivist dobivam vtis, da se na vseh ravneh ne zavzemamo za boljšo kvaliteto planov, da pri planiranju TOZD družbenih dejavnosti ne izhajamo iz stvarnih in skupno zagotovljenih potreb in interesov vseh nas, predvsem pa iz realnih možnosti za združevanje dohodka. Tako ne more iti naprej. Danes imamo že precejšnje število iniciativnih odborov za ustanavljanje SIS, nihče pa se ne vpraša, do kod zmore združeno delo. Če ne bomo v planih razvoja jasno opredelili prioritete, vnesli obveznosti, sprejete s samoupravnimi sporazumi in dogovori o temeljnih plana, jih pravilno ovrednotili, bo stanje in razpoloženje vseh subjektivnih dejavnikov, predvsem pa sindikata, bistveno drugačno. Zato v združenem delu pričakujemo, da bomo za prihodnje leto sprejemali celovite plane s ceniki, ovrednotenimi programi svobodne menjave med delavci TOZD in delavci DSSS kakor tudi družbenih dejavnosti.

Ivo Sabol

Delo koordinacijskega sveta ZSMS Litostroj

Koordinacijski svet ZSMS Titovi zavodi Litostroj sestavlja 15 OO ZSMS, od tega je 13 TOZD in 2 DS, v katerih je 1115 mladincev. Koordinacijski svet ZSMS Titovi zavodi Litostroj je koordinacijsko telo, ki zagotavlja s svojim načinom dela kontinuiteto dela in enotno akcijo vseh osnovnih organizacij ZSMS v naši delovni organizaciji. Koordinacijski svet usklajuje in se dogovarja o vseh temeljnih odnosih med OO ZSMS, samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami.

Koordinacijski svet ZSMS Titovi zavodi Litostroj sestavljajo predsedniki OO ZSMS in po en delegat OO ZSMS ter predsedniki komisij pri koordinacijskem svetu ZSMS. Na seji koordinacijskega sveta ZSMS obravnavamo tematiko, ki jo imamo v naši delovni organizaciji ali izven nje, vendar je skupnega pomena.

Pri koordinacijskem svetu ZSMS delujejo komisije za interesna področja in so sestavljena po delegatskem sistemu:

- komisija za družbenoekonomske odnose in samoupravljanje;
- za idejnopolično delo in izobraževanje;
- za kadrovska vprašanja;
- za splošni ljudski odpor in družbeno samozasčito;
- za mladinske delovne akcije (ki se povezuje s predhodno komisijo);
- za obveščanje (ki se povezuje s predhodno komisijo);
- za šport in rekreacijo;
- za kulturo.

Kako komisije delujejo?

Primer: Komisija za LO in DS ter komisija za MDA na pobudo OO ZSMS organizirata pohod ob dnevu borca. Težava pri izvedbi je samo delegatsko sestavljena komisija (15-članska), zato si morajo iz svoje srede izvoliti organizacijski odbor.

Koordinacijski svet ZSMS Titovi zavodi Litostroj ima izdelan program dela, ki je usklajen s programi dela OO ZSMS.

Kot obliko povezovanja med OO ZSMS in koordinacijskim svetom ZSMS imamo koordinacijske predsednike OO ZSMS, kjer se enkrat tedensko sestajamo in opredelimo pomen trenutnih akcij, roke in nosilce za izvedbo teh akcij. Ta oblika dela se vsebinsko ne razlikuje od dela koordinacijskega sveta. To je le hitrejša povezovanje med OO ZSMS.

Katere so naloge koordinacijskega sveta ZSMS?

Opravlja tekoče naloge na podlagi svojega programa, spremlja tekoče probleme v delovni organizaciji in jih posreduje v ob-

ravnavo predsednikom OO ZSMS.

— Skrbi za stalne stike z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi v delovni organizaciji.

— Pripravlja gradivo za sejo konference.

— Organizira javne razprave o tekoči problematiki.

— Spremlja in vzpodbuja delo OO ZSMS v TOZD DS.

— Skrbi za povezovanje s KMD, OK in MK ter RK ZSMS.

— O svojem delu in akcijah stalno poroča delegatom, družbenopolitičnim organizacijam, samoupravnim organom.

OO ZSMS so obveščene o trenutnem stanju v delovni organizaciji enkrat tedensko na koordinacijski predsednikovi. Povzetke zapisnikov s seji OO ZSMS objavljamo v Internih informacijah, ki izhajajo vsakih 14 dni. Akcije izvedene na ravni delovne organizacije, pa objavljamo v našem glasilu »Litostroj«, ki izhaja enkrat mesečno.

Predsednik koordinacijskega sveta ZSMS Titovi zavodi Litostroj skrbi za:

Iz mladinskih razprav

Koordinacijski svet bo ostal

V ponedeljek, 9. oktobra popoldne, je bila v kinodvorani izobraževalnega centra tematska razprava o delovanju koordinacijskih svetov ZSMS, ki je bila tudi eden od prispevkov k obravnavi gradiva za X. kongres mladine.

Na razpravo so bili vabljeni vsi predsedniki OO mladinske organizacije Litostroj, člani koordinacijskega sveta Litostroj, predstavniki DPO in vodstvo Litostroja, predsedniki konference mladih delavcev občinskega komiteja ZSMS ljubljanske regije ter ostali mladinski predstavniki z nivoja občine, mesta in ljubljanske regije. Na žalost je bila udeležba precej slaba, saj so se posvetovanja udeležili le nekateri

— izvrševanje nalog sveta in koordinacije predsednikov;

— OO ZSMS seznanja z izvrševanjem zadanih nalog;

— seznanja z delom OO ZSMS in pa s stališči OO ZSMS družbenopolitične organizacije, samoupravne organe ter vodstva TOZD in DS (ta stališča posreduje na politični koordinaciji delovne organizacije ali na kolegiju);

— sklicuje in vodi seje koordinacijskega sveta in koordinacije predsednikov;

— spremlja delo komisij pri koordinacijskem svetu.

Financiranje

Na nivoju koordinacijskega sveta so združena finančna sredstva.

Sredstva dobimo iz dotacije družbenopolitičnim organizacijam na podlagi predloženega programa in finančnega načrta ter iz članarine ZSMS.

Primer: TOZD PUM ima 169 mladincev. Če bi dotacijo razdelili po osebi, bi TOZD dobil 12.124,00 din, iz naslova članarine pa 2.028,00 din. Iz teh sredstev bi lahko OO ZSMS izvedla eno akcijo izobraževanja. Iz tega je razvidno, da bi bilo njeno delovanje omejeno na finančna sredstva, zato je potrebno narediti tudi program dela.

Koordinacijski svet ZSMS

X. KONGRES ZSMS V NOVI GORICI

Od 12. do 14. oktobra je bil v Novi Gorici X. kongres ZSMS. Iz naše delovne organizacije sta se kongresa udeležila mladinceva Anton Anderlič iz TOZD MONTAŽA in Cirila Rozman iz delovne skupnosti PFSR.

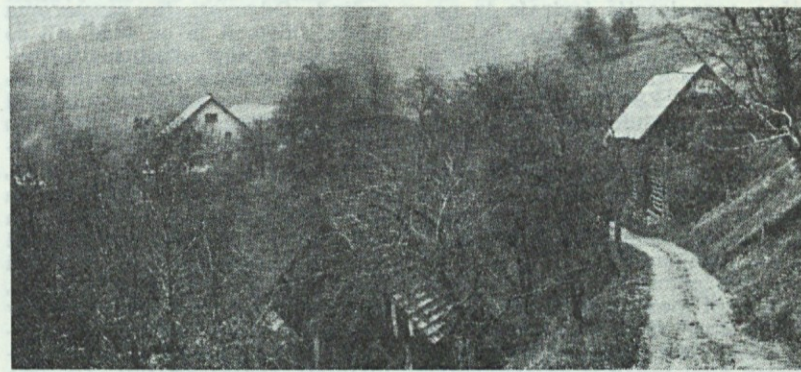
Po otvoritvi kongresa je bilo plenarno zasedanje, v večernih urah pa kulturna prireditev, ki so jo občani Nove Gorice priredili v čast kongresu in delegatom.

Drugi dan, 13. 10. je kongres delal po komisijah, zvečer pa je bil sprejem pri predsedniku novogoriške občinske skupščine in slavnostna večerja v hotelu Argonavti.

Tretji, zadnji dan pa je bilo plenarno zasedanje, kjer so vodje komisij poročali o delu teh komisij prejšnjega dne. Potrdili smo razrešnico staremu vodstvu ter izvolili novo vodstvo Zveze socialistične mladine Slovenije in delegate za X. kongres ZSMJ v Beogradu.

Prav tako smo sprejeli statut ZSMS in našo akcijsko usmeritev za štiriletno obdobje v resoluciji.

C. R.

Cebine jeseni 1976 z novo Barličevo hišo v ozadju

OBISKALI SMO ČEBINE

V Trbovljah je imel koordinacijski odbor ZSMS ZPS slavnostno sejo, saj delovna organizacija STT prav te dni praznuje svojo 30-letnico in 100 let tradicij. Ob tej priložnosti nam je spregovoril direktor delovne organizacije in nam orisal pot razvoja, po razgovoru pa smo si ogledali še njihove proizvodne prostore.

Lep sončen septembrski dan nam je prav gotovo vtisnil še globlje v spomin Barličevo domačijo na Čebinah in spomenik žrtvam ORJUNE sredi Trbovelj.

Odločitev, da obiščemo Čebine to spominsko obeležje, kjer je bil v noči iz 17. na 18. april 1937 ustanovni kongres KPS, je bila sprejeta že na eni izmed prejšnjih sej koordinacijskega odbora SOZD ZPS. Po precej slabih poti do Čebin smo si spotoma ogledali tudi spomenik žrtvam spopada z ORJUNO leta 1924, nekaj besed o teh dogodkih pa nam je pred spomenikom spregovoril tovariš Panko. Poudaril je, da sodi ta spopad delavskega razreda z najmračnejšimi silami tedanjega časa v zgodovino delavskega gibanja in komunistične partije med obema vojnama.

V Barličevi domačiji smo si ogledali spominsko sobo, kjer se je odvijal zgodovinski dogodek, srečno naključje pa je naneslo, da smo ob odhodu iz Čebin srečali še Barličevo mamo, ki nam je povedala še nekaj svojih spo-

minov na tiste čase. »Vesela sem,« pravi sama, »da se mladi oglasijo pri nas. Vedno rada spregovorim z njimi, kako je bilo takrat aprila 1937, čeprav moram povedati, da sama tisti večer, ko so prihajali delegati, nisem vedela, za kaj gre, saj je bilo vse v največji tajnosti. Mož je bil seveda o vsem seznanjen. Šele naslednji dan, ko so že vsi odšli, sem izvedela, kaj se je dogajalo. Težka leta med vojno in obnova domačije, vse to mi je danes še v dobrem spominu. Zato sem vesela, če vidim, da nas mladi obiščete. Prav vi ste tisti, ki ne smete pozabiti tega gorja, čeprav je že daleč za nami.«

Prijetno je bilo kramljati z Barličevo mamo. Ob slovesu pa je dejala: »Pridite še kaj! Naša hiša vam je vedno odprta, kot v tistih časih 1937...«

Popoldne smo preživel v počitniškem domu STT v Lontovžu, proti večeru pa smo se razšli vsak na svoj dom na vse konce Slovenije.

F. P.

NAŠI IZGLEDI V LETU 1979

(Nadalj. s 1. strani)

ljale hrbenico našega proizvodnega programa. Dotok naročil ni ni pretirano nihal. Za talna transportna sredstva in preoblikovalno opremo pa smo že omenili, das t v stalnem naraščanju.

Zelo močnemu nihanju dotoka naročil pa sta podvrženi preostali dve vrsti proizvodov iz našega programa —

dieselski motorji in razna oprema za industrijo.

Za slednjo imamo nekaj želez v ognju in kar dobro kaže, proizvodnja dieselskih motorjev pa je močno odvisna od svetovne krize v ladjedelništvu in naročila pridobivamo komaj za sproti.

Pravzaprav ne bi smeli obiti še naših ostalih dejavnosti, kot so zunanjemontažna in servisna dela, blagovna proizvodnja livarn in opravljanje raznih proizvodnih uslug, toda tudi tu je stanje dobro.

Tako smo navedli pregled stanja naročil, ki jih je za preko 24 000 ton, z roki tja do leta 1980. Toda iz teh podatkov še ne moremo ocenjevati, kakšni so naši izgledi, razen če se nekoliko pošalimo: »Slabo kaže, ker nas čaka precej dela!«

Resna ugotovitev pa je nekoliko drugačna.

Vsekaor je Litostroj ena tistih delovnih organizacij, ki ima zelo prilagodljiv proizvodni pro-

gram in zanimiv tako za domači, kakor tudi za tuji trg. Dokaz za to so pridobljena naročila, ki že pokrivajo naš proizvodni načrt za leto 1979, mnoga od njih pa že segajo celo v leto 1980.

Ne moremo pa mimo omeniti, da je bilo marsikatero od gornjih naročil pridobljeno v hudi mednarodni ali domači konkurenci. In kaj pomeni v poslovnem svetu konkurenca? To je tekmovalnost, izpodrivanje. Uporabljen sredstva pri tem pa so kvaliteta, cene, roki, plačilni pogoji, krediti in še marsikaj! Vsem moramo biti boljši od tekmeča, če hočemo dobiti naročilo. Toda enkrat, dvakrat ali večkrat poraženi tekmeč po porazu dobro premisli, zakaj je bil premagan in gre naslednjic v boj z boljšimi orožji. Boljša orožja pa so nižje cene, krajši dobavni roki, poslovni ugled, priporočila iz prejšnjih poslov in podobno. Resda velja vse to za fazo pridobivanja naročil, mi pa naročila že imamo, vendar se moramo truditi tudi za naprej. Znižati moramo stroške in cene ter povečati produktivnost.

Zdaj imamo v rokah kup naročil, kako nam bo šlo pa je predvsem odvisno od nas vseh, ki smo vključeni v proizvodni proces. Pogoji za dobre izgleda so tu.

V. N.

predsedniki koordinacijskih svetov iz nekaj delovnih organizacij, manjkali so predstavniki DPO Litostroja, bila sta le dva člana vodstva naše delovne organizacije in peščica članov našega koordinacijskega sveta.

Na začetku razprave je predsednica mladine Litostroja Cirila Rozman obrazložila delo našega koordinacijskega sveta, njegove uspehe pri delu ter pomanjkljivosti. Poudarila je, da mora biti delo stalno in povezano, saj lahko v nasprotnem primeru kaj hitro zamre. To je tudi eden od načinov informiranja članov mladinske organizacije, ki so tako preko svojih predsednikov lahko sproti informirani, kar je tudi pogoj za aktivno in uspešno delo. Delo mladinske organizacije, ki je bilo pred leti zelo dobro, je v preteklem obdobju močno upadlo, zato ga je potrebno ponovno oživiti. To pa je tudi funkcija koordinacijskega odbora in vseh njegovih delegatov.

V razpravi, ki se je razvila zatem, so prisotni razpravljali o razlogih za ali proti koordinacijskemu svetu. Izkušnje nekaterih predsednikov so pokazale, da je še vedno potreben, ne glede na to, kakšno je delo osnovnih organizacij. Tam, kjer jim je ta način dela uspel, ima tovrstna povezava nedvomno velike uspehe, kjer pa koordinacijskega sveta ni, ni čutili tudi nobene druge mladinske aktivnosti. Koordinacijski svet pa nikakor ne sme izzveneti v monopol nekaterih mladincev, ki naj bi zagovarjali svoja mnenja in svojo politiko v imenu mladinske organizacije. Vendar te bojzani ni in je veliko bolj problematična popolna nedejavnost nekaterih mladinskih organizacij.

Tako so se na koncu mnenja prisotnih izoblikovala v ugotovitvah, da mora biti delo mladine bolj angažirano, zavzeto in dosledno, koordinacijski svet kot element povezave pa naj v prid takemu delu ostane še naprej.

M. H.

SKOJ — VZOR MLADIH

Po ustanovitvi socialistične delavske partije Jugoslavije aprila 1919 v Beogradu, je tudi mladina začela z načrtnim delom. Nekaj dni po tem dogodku se je na Univerzi v Beogradu sestalo nekaj naprednih študentov in ustanovilo klub študentov-komunistov. Podobno združenje je bilo že v Zagrebu. To so bili prvi zametki SKOJ, ali Saveza komunistične omladine Jugoslavije.

Ustanovna konferenca SKOJ je bila 10. in 11. oktobra v Zagrebu, kjer je bil sprejet program za v bodoče. Tako je nastal SKOJ, najbolj revolucionarna, izvirna in borbena organizacija v tedanjem in poznejšem času.

Kongresi in konference SKOJ so se nato vršili več ali manj tajno, ker so bila napredna gibanja prepovedana. Zelo važna je bila šesta državna konferenca v Zagrebu januarja 1940, kateri je prisostvoval tov. Tito. Na tej konferenci so bili sprejeti važni sklepi in zaključki. Prizadevanja so bila usmerjena k enotnosti in pripravi na oborožen boj proti okupatorju. Takrat je že resno pretela nevarnost vojne, kar se je leto dni pozneje pokazalo za resnično.

Mladina in s tem SKOJ je v tej štiriletni osvobodilni vojni nosila veliko breme in dala velike žrtve. Padlo je več kot sto tisoč članov SKOJ. Ta borba pa je bila tudi šola, kjer se je kalilo tovarištvo, humanost, bratstvo, enotnost in pripravljenost biti tam, kjer je bilo najtežje.

Po vojni je bil SKOJ tisti, ki je zavaroval naše meje pred vsiljivci. Mladina in SKOJ je bil tudi tisti, ki je prvi začel obnavljati porušeno domovino.

Tako je tudi danes. Danes sicer ne govorimo o SKOJ, ampak o socialistični mladini Jugoslavije. Z delom, voljo in učenjem kažemo to na vsakem koraku, tako da se nam ni treba bati za prihodnost.

PETER VIRAG,

8. raz. osnov. šole Hinko Smrekar

KONGRESU ZSMS NA ROB

HOČEMO MOČNO
OO ZSMS

Pred kratkim se je končal že X. mladinski kongres. Tudi ta naj bi bil, tako kot prejšnji, kongres akcije. IX. kongres je bil prelomnega značaja, saj so na njem mladi oblikovali organizacijo kot »enotno socialistično fronto mlade generacije, ki vključuje mlade ljudi, vse družbene organizacije, ki vključujejo mladino kot kolektivne člane in druge oblike organiziranja mladine v okviru osnovnih organizacij zveze socialistične mladine«.

V tem sestavku bom pisal o osnovni organizaciji ZSMS v temeljni organizaciji in delovni skupnosti, ker menim, da vse slabosti delovanja te družbenopolitične organizacije izvirajo iz položaja osnovne organizacije. Položaj in vloga osnovne organizacije pa ne izvira le iz osnovne organizacije ZSMS kot take, ampak tudi iz odnosov do drugih dveh osnovnih organizacij — osnovne organizacije sindikata in zveze komunistov. Kolikor učinkovitejši bosta osnovni organizaciji zveze komunistov in sindikata — razume se, na svojem specifičnem področju — učinkovitejša bo kot mesto izražanja in uresničevanja specifičnih interesov mladih, osnovna organizacija ZSMS.

Učinkovitost vseh treh družbenopolitičnih organizacij v TOZD in delovni skupnosti pa je odvisna od stopnje razvoja dejanskega samoupravljanja in samoupravne zavesti.

Dejansko samoupravljanje bom zaradi lažjega razumevanja razlikoval od tehnokratskega upravljanja, zavitega v samoupravno frazeologijo, kjer vodilni vplivajo na odločitve samoupravnih organov in stališča družbenopolitičnih organizacij. V dejanskem samoupravljanju imajo oblast vsi delavci, kar pomeni, da svoje interese uresničujejo skozi samoupravne organe znotraj TOZD in preko delegacij v družbeni skupnosti ter te interese povezujejo in usklajujejo s širšimi družbenimi in dolgoročnimi zgodovinskimi interesi.

Obvladovanje
dohodka
je zgodovinskega
pomena

Da bi to bilo resnično, morajo delavci temeljnih organizacij obvladovati celotno družbeno reprodukcijo, kar ni nič drugega kot kontrola nad gibanjem v TOZD ustvarjenega dohodka v celotni družbi. Predpogoj pa je, da poznamo in kontroliramo vse dohodkovne povezave, ki iz temeljne organizacije potekajo v smeri delovne organizacije, sestavljene organizacije, trgovine, banke, svobodne menjave dela itd. Skratka — dohodek, ustvarjen v TOZD, le-temu ne more biti odtujen in nihče ne more z njim razpolagati mimo delavcev, ki so ga ustvarili. Od tega, ali bodo ali ne bodo združeni delavci obvladovali v združenem delu ustvarjen dohodek, je odvisna usoda samoupravnega socializma v Jugoslaviji (te preroške besede so zapisane v pismu predsednika ZKJ in izvršnega biroja predsedstva CK ZKJ, izgovoril jih je tov. Tito v referatu na X. kongresu ZKJ).

Vloga DPO v TOZD pa je prav v tem, da se delavci na organiziran način lotijo te zahtevne naloge in da obenem izražajo svoje specifične interese ter jih organizirano uresničujejo. To velja tudi za organizacijo mladih.

Osnovna organizacija
ZSMS je na obrobju
dogajanj

V osnovni organizaciji ZSMS v TOZD in delovnih skupnostih naj mladi delavci izrazijo svoje interese in jih nato preko delegatov (ki so še mladinci) v samoupravnih organih in prek delegacij v skupščinah družbeno-

političnih in samoupravnih interesnih skupnostih uresničujejo.

Od česa je odvisno, ali bodo mladi svoje specifične interese in potrebe uresničevali na opisan način? Odgovor je razmeroma lahek. Odvisno je od tega, ali so v svoji osnovni organizaciji sposobni registrirati vse svoje interese in jih po dogovorjeni poti reševati. Tega pa v večini ni. Vse se pravzaprav ustavi v osnovni organizaciji. Pa vendar, zakaj osnovna organizacija ZSMS ne igra svoje vloge. Njena vloga in učinkovitost sta po moji sodbi, kot to velja tudi za ostali dve osnovni organizaciji (ZK, sindikat), odvisni od odnosov med poslovodno strukturo, samoupravnimi organi in družbenopolitičnimi organizacijami. Če ima v teh odnosih glavno besedo vodilna struktura (po svojem objektivnem položaju, ki ga ima v procesu proizvodnje, je to še vedno realna možnost), je v taki TOZD manj samoupravljanja, oblast delavcev samih pa se spremeni v oblast nad delavci, vodilna — tehnokratska struktura pa svoje interese razglaša za interese vseh delavcev. Mladinska organizacija je nujno potisnjena na obrobje dogajanj in dela le tisto, kar kot DPO mora, ter sodeluje pri raznih akcijah in prireditvah.

Drugače pa je v tistih tozidih, kjer je samoupravljanje razvito, ni tehnokratsko, kjer se družbenopolitične organizacije ne ukvarjajo z obrobni problemi, ampak organizirajo delavce za uresničevanje specifičnih in skupnih interesov (obvladovanje dohodka npr.). Kjer »vrhovna oblast« ni v rokah vodilnih, ampak vseh delavcev tozda, tam tudi osnovna organizacija ZSMS postaja privlačna za mlade. Mladi v njej znajo ugotoviti najbolj aktualne

probleme, ki jih težijo, poiskati pa znajo tudi poti za njihovo razrešitev v notni fronti z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, kajti ni dovolj probleme samo evidentirati, čeprav je to nedvomno pomemben korak v krepitvi osnovne organizacije ZSMS, ampak tudi poiskati poti in sredstva, po katerih bodo njeni problemi in stališča predstavljeni ostalim delovnim ljudem, s katerimi jih bodo mladi skupaj reševali.

Aktivnost mladega
komunista mora biti
usmerjena v osnovno
organizacijo ZSMS

Vzrok slabe aktivnosti osnovne organizacije ZSMS je nerazvitost samoupravljanja in neustrezna frontna povezanost pri reševanju problemov mladih.

Drug vzrok je premajhno angažiranje mladih komunistov znotraj te organizacije ter šibka kadrovska zasedba vodstvenih organov osnovne organizacije ZSMS. Tako prvi kot drugi vzrok pa sta v tesni zvezi z delovanjem osnovne organizacije ZK in tudi sindikata. Če se ti dve organizaciji ukvarjata z obrobni problemi, mladinski organizaciji ne kaže drugega, kot da te probleme ponovno preleva (to se zaradi formalizma često dogaja), oziroma se ukvarja le z udarništvom.

ZSMS bi na kongresu in po njem morala biti usmerjena v krepitev osnovne organizacije v TOZD in v krajevni skupnosti, v krepitev kadrov v vodstvih osnovnih organizacij, v večje angažiranje mladih komunistov v osnovnih organizacijah ZSMS, v vključevanje mladinske organizacije v fronto socialističnih subjektivnih sil ter v delegatski sistem. Pri slednjem bi poudaril predvsem to, da bi mladi morali svoje interese bolj smelo reševati in preko delegatov, ki so še mladinci (v delegatski strukturi jih je okrog 25%), vendar v frontni povezanosti z drugimi subjektivnimi socialističnimi silami.

Krepka osnovna organizacija ZSMS je tudi zagotovilo, da se občinska in druga vodstva pri uresničevanju interesov mladih ne bi oddaljevala od mladih v osnovnih organizacijah, ZSMS pa bo dejansko postala družbenopolitična organizacija mladih in ne organizacija za mlade.

Miro Peček

10. oktober,
Dan kovinarjev Jugoslavije

10. oktobra 1910 se je mlad kovinarski delavec Josip Broz včlanil v Zvezo kovinarskih delavcev Hrvatske in Slovenije. Jugoslovanski kovinarji pa so lani izrazili željo vseh kovinarjev Jugoslavije, da slavijo ta dan kot obeležje skupnega dela in ustvarjalnosti in ga trajno povežejo z revolucionarno preteklostjo, življenjem in delom tovariša Tita. Zato so na slovesni seji konference Sindikata delavcev v industriji in rudarstvu Jugoslavije lansko leto v Zagrebu proglasili 10. oktober za dan kovinarjev Jugoslavije. To je obenem tudi izraz globokega spoštovanja osebnosti tovariša Tita, ki je vtikana v zgodovinske zmage delavskega razreda in samoupravne neuvrščene socialistične Jugoslavije.

Delavci kovinske industrije so se že v preteklosti potrdili kot nedeljiv del delavskega razreda in so sodelovali v prvomajskih demonstracijah, stavkah in v odločni borbi proti kapitalizmu, izkoriščanju, poniževanju in odtujitvi ter v narodnoosvobodilni borbi in revoluciji.

Dan kovinarjev Jugoslavije, ki so ga letos proslavili že drugič, bo tudi vbodoče izražal ustvarjalni razvoj izgradnje samoupravne službe.

IZ LETAKA, S KATERIM JE JOSIP BROZ POZVAL DELAVSKI RAZRED NA GENERALNO STAVKO:

»Vladajoči buržoaziji in kapitalističnemu razredu je potrebno pokazati, da se proletariati ne pusti gaziti in tlačiti, da si ne dovoli odvzeti osnovnih pravic. Mi delavci ne moremo biti brez naših strokovnih organizacij, ne moremo ostati brez zaščite pred delodajalci. Posebej ne moremo ostati brez sindikata danes, v obdobju gospodarske krize, ofenzive kapitala in vse večje brezposelnosti. Zato vstanimo kot eden za naše delavske pravice! Na napad režima odgovorimo z generalno stavko!

NAPREJ V BORBO ZA SVOBODO DELA NEODVISNIH SINDIKATOV! ZA PRAVICO ORGANIZIRANJA IN STAVK!

Ob znanem bombaškem procesu pa je tovariš Tito pokazal, kaj je pravi komunist, dosleden delavski bореc in revolucionar. Pred razrednim buržoaznim sodiščem je svoj zagovor zaključil z besedami: »Za svoje ideale sem pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje!«

M. H.

Prvi v Jugoslaviji

Na zveznem tekmovanju kovinarjev Jugoslavije, je v orodjarstvu zmagal naš delavec BOJAN OBLAK, prvo mesto pa je dosegla tudi tričlanska slovenska ekipa orodjarjev, ki so jo sestavljali BOJAN OBLAK in PETER BERTONCELJ iz Litostroja in RADOVAN KOS iz Celja.

Udeleženci zveznega tekmovanja kovinarjev v Beogradu. Z leve strani je prvi Stane Krafogelj, sledijo mu Bojan Oblak, Peter Bertoncej in Martin Černivec, na žalost pa na posnetku ni tudi petega člana — varilec Maksa Omerza

V počastitev dneva kovinarjev je bilo v Beogradu že 12. tekmovanje kovinarjev Jugoslavije, katerega pokrovitelj je tovariš Tito. Tekmovanja, ki je trajalo od 10. do 12. oktobra, se je udeležilo 192 kovinarjev, po 24 iz vsake republike, tekmovali pa so v desetih panogah. V okviru tekmovanja so organizatorji pripravili razstavo 110 tehničnih dosežkov in inovacij, katerih avtorji so kovinarji, razstavljenih pa je bilo tudi 300 likovnih in 150 knjižnih del petdesetih književnikov-kovinarjev.

Iz Litostroja so se tekmovalna udeležila orodjarji Bojan Oblak in Peter Bertoncej, strugarji Stane Krafogelj in Marjan

ki so tekmovali, samo 5 uvrščenih, pri rezkalcih pa sta se od 24 uvrstila samo 2.

Uspeh, na katerega smo v Litostroju vsi zelo ponosni, pa prav gotovo pomeni Bojanu največ. Najbrž mu ne pomeni samo to, da se je na svojem področju izkazal in potrdil ali to, da je dobil za nagrado zlato uro tovariša Tita z njegovim posvetilom, temveč tudi to, da je to poklic, za katerega je potrebno veliko znanja in spretnosti. Na žalost pa je pri nas pogosto še veliko preveč zapostavljen.

M. H.

REZULTATI NAŠIH
TEKMOVALCEV:

Strugarji:
Marjan Černivec — 9. mesto
Stane Krafogelj — 22. mesto

Orodjarji:
Bojan Oblak — 1. mesto
Peter Bertoncej — 9. mesto

Varilec:
Maks Omerza — 5. mesto

Slovenske ekipe pa so se uvrstile takole:
Orodjarji — 1. mesto
Livarji — 2. mesto
Strugarji — 3. mesto
Varilci — 3. mesto

ZELO RESNIČNA
IN POUČNA

Iz službe hitim domov, gneča na cesti, treba je še v trgovino... Iz šole pride prvček, en mesec in pol »že« hoji v šolo in pravi:

»Mami, jaz sem pa izvoljen za delegata.« Prvič ga preslišim, zato pove še drugič. Raztreseno ga vprašam, kje je izvoljen. »Ja, za razrednega delegata. Mika je pa moj namestnik.« Sedaj se mi šele posveti in z rahlim posmehom pravim: »O, potem se pa že greste samoupravljanje.«

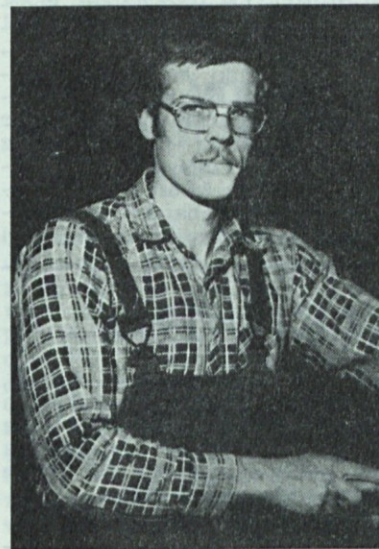
Prvček pa resno: »Neee — mi se ne gremo samoupravljanje, mi ga IMAMO.«

(In še njegova razlaga: »če bi »se šli«, bi se ga igrali med seboj otroci sami, tako pa so tu vključeni tudi odrasli — se pravi, da ga imajo!)

»Samoupravljalca«

V redu, zavihal bom rokave. Vendar me ne pustite zaradi tega kratkih rokavov.

Pera Srečkovič

Zvezni prvak v orodjarstvu — Bojan Oblak (Foto: Žlebnič)

Černivec ter varilec Maks Omerza, vodja naše ekipe pa je bil Božo Milenkovič. Rezultati, ki so jih dosegli so bili zelo dobri, še posebej pa to velja za dvaindvajsetletnega Bojana, najmlajšega na tekmovanju.

Bojan Oblak je doma iz Sore na Gorenjskem, končal je poklicno litostrojško šolo, sedaj pa je že štiri leta zaposlen v Litostroju. Sam je dejal, da je uspeh, ki ga je dosegel na tekmovanju v Beogradu, posledica resnega pristopa do dela v tovarni in velikega garanja, znanja in umske koncentracije, ki jih je vložil v izdelek na tekmovanju. Moramo pa pristaviti tudi mnenje tovariša Milenkoviča, ki je dejal: »Bojan ima tudi roko za ta posel.«

Tekmovalni pogoji v sejemski dvorani v Beogradu so bili dokaj slabi, konkurenca pa je bila močna, bila pa je tudi zelo stroga kontrola. To ponazarja že podatek, da je bilo od 23 orodjarjev,

RAZMIŠLJANJE O NADALJNJIH ELEKTRARNAH NA DRAVI

Bo delo za domače proizvajalce?

Slovenski del Drave je energetsko izkoriščen. Sedaj teče izgradnja te energetsko silno zanimive reke v SR Hrvatski. HE VARAŽDIN in HE ČAKOVEC sta prva objekta na odseku, dolgem okrog 250 m. S tem člankom se želimo s stališča LITOSTROJA kritično ozreti na že gotove in še nove projekte na hrvatskem delu Drave, navesti nekatere neugodne pojave in poudariti naš interes in pripravljenost za samostojno dobavo potrebne turbinске opreme za prihodnje elektrarne na Dravi.

Druga republika, drugačen projekt

HE VARAŽDIN je z velikostjo svojih dveh Kaplanovih turbin po 46.000 kW na padcu 22,6 m in s pretokom po 225 m³/s zelo blizu turbinam za HE SREDNJA DRAVA I. Terenske razmere so pri obeh elektrarnah enake: prostrana ravnina z razmeroma počasno tekočo Dravo. Zato bi bilo torej mogoče glavne značilnosti uspeha in z ugodnimi obratovalnimi izkušnjami takrat že potrjenega projekta SREDNJE DRAVE I uporabiti za HE VARAŽDIN, tako kot je bilo to napravljeno za HE SREDNJA DRAVA II.

Elektroprojekt Zagreb se je res odločil za enako, to je kanalsko izvedbo HE VARAŽDIN, toda za preprečevanje valovanja v dovodnem in odvodnem kanalu je ubral svojo pot: namesto desaržerja žaluzijske izvedbe po litostrojškem patentu se je odločil za segmentne zapornice.

Obseg dobave naše opreme zaradi tega ni bil bistveno zmanjšan, tako da spremembe v hrvatskem projektu ne omenjamo iz nejevolje, niti iz užaljenosti, ker je projektant elektrarne odklonil našo rešitev. Tudi ne, ker kritična primerjava litostrojškega desaržerja in segmentne zapornice — tako zaradi obratovalnih značilnosti kot izkopa — daje prednost naši rešitvi.

Odločitev elektroprojekta Zagreb nam prihaja na misel kot ilustracija prevelike svobode naših projektantskih hiš. Kdor si je ogledal npr. hidroelektrarne na Švedskem, ve, da je tam projektantom odkazan manjši prostor gibanja. S ponavljanjem uspešnih projektov in večkratno izdelavo enake opreme znižujejo Švedi ceneno hidroelektrarn. Ta ugotovitev pa se nam zdi važna, ko domači proizvajalci opreme za elektroenergetske objekte pripravljamo sporazum z JUGEL, ki naj dolgoročno uredi medsebojne odnose s stališča koristi naše celotne družbe.

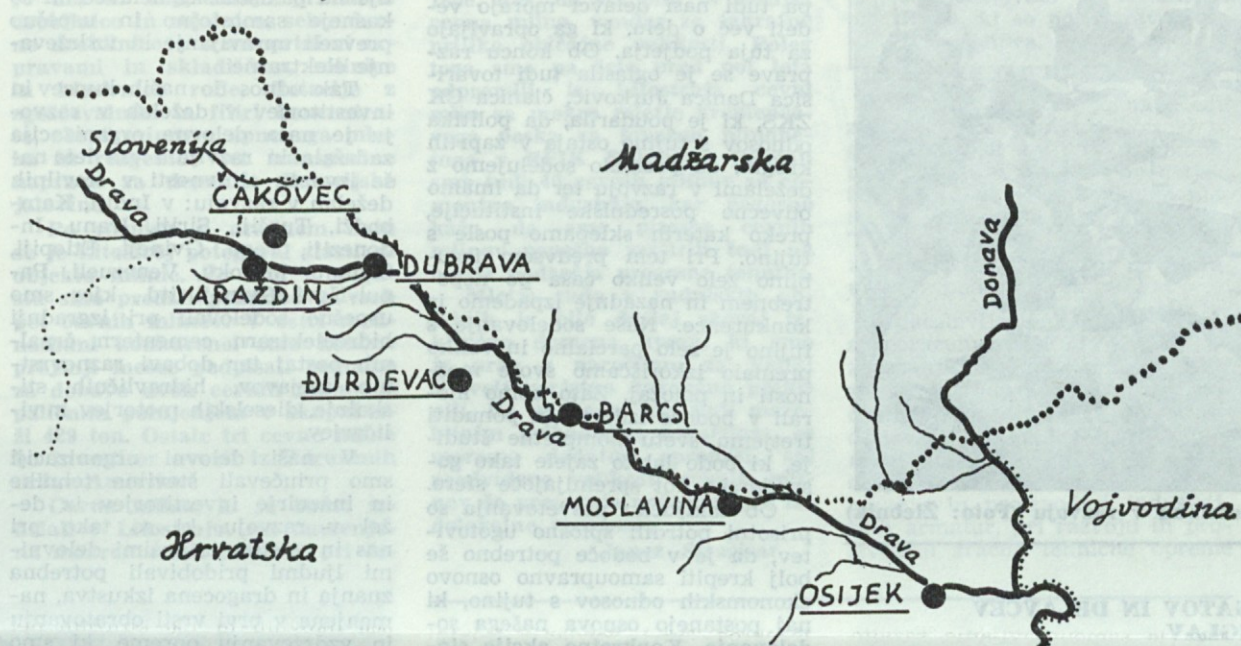
Projekt, naravnani na uvoz opreme

Projektiranje HE ČAKOVEC je bilo bolj zamotano. Zopet je bila zamišljena kanalska elektrarna, toda odprlo se je vprašanje, kakšne turbine bi bile najbolj primerne.

Padec samo 17,5 m bi ob pretoku 250 m³/s terjalo nekoliko večje Kaplanove turbine z navpično gredjo, kot obratujejo v obeh zadnjih dravskih elektrarnah na Slovenskem. Po drugi strani pa je ta nižji padec pritegnil v obravnavo možnost uporabe dveh cevni turbini s premerom gonilnika približno 5,7 m in močjo po 39.700 kW. Taki turbini bi sodili v sam svetovni vrh doslej izdelanih cevni turbini, saj na padcu 17,5 m doslej še ne obratuje cevna turbina take moči in dimenzij, kot bi bilo potrebno za HE ČAKOVEC. — Primerjava obeh možnosti je privedla do odločitve v prid cevni turbini.

V LITOSTROJU smo pričakovali, da bi se projektant odločil za manj gospodarno izvedbo z navpičnima Kaplanovima turbinama, ki bi ju lahko projektirali in izdelali brez težav. Trdno pa in smo upali, da nam bo z izdelava

o obeh cevni turbini omogočena pridobitev izkušenj na svetovni višini. Za LITOSTROJ bi to ne bila nepremagljiva naloga, saj smo takrat že imeli izkušnje s cevno turbino za HE Ajsa in

priznanje ter več kot zadostno znanje za taka dela. Doma izdelani cevni turbini v kombinaciji z desaržerji, kakršne smo razvili za HE Srednja Drava I in II, in ki bi po našem globokem prepričanju ustrezali vsem obratovalnim zahtevam, imamo še danes za najboljšo rešitev projekta, ki bi upoštevala možnosti domačih proizvajalcev in bila med drugim tudi prav zato najbolj gospodarna. Odločitev Elektroprojekta Zagreb je bila drugačna — Litostroju je oporekal sposobnost projektiranja in izdelave cevni turbini in odklonil uporabo litostrojске opreme za preprečevanje valovanja. Zanimivo je, da je zavrnil tudi segmentne zapornice, za katere se je ogrel pri projektiranju HE VARAŽDIN. Potrebno posebno pretočno polje za desaržerje ali segmentne zapornice je torej imel pri HE ČAKOVEC za negospodarno. Oprijel se je rešitve, ki tudi v tujini na padcu 17,5 m še ni preizkušena, to je izpuščanje viška vode skozi turbine ob delnem uničevanju njene energije v turbinah samih, delno pa v posebnih zapornicah na koncu sesalne cevi.

LITOSTROJ se je tudi za to možnost temeljito pripravil. S številno skupino svojih raziskovalcev in razvijalcev je naskočil odprta vprašanja v zvezi z nesmiselnim izpuščanjem vode skozi turbine. O tem smo obširno poročali v »Litostroju« (1976/12) pod naslovom »HE ČAKOVEC izbira dobavitelja«. Investitorju smo nato predali zelo skrbno izdelano ponudbo, ki je slonela izključno na domačem razvoju in opremi. Uspeli nismo. Investitor se je odločil za tujega dobavitelja in dodelil LITOSTROJU v dobavnem orkestru igranje druge violine in zapornice sesalne cevi po tuji dokumentaciji. Enako je bil prizadet tudi RADE KONČAR.

Bo investitor izpolnil obljubo?

Ponovilo se je torej, kar smo že večkrat doživeli: Elektrogospodarstvo načrtno preprečuje

domačim proizvajalcem opreme, da bi pridobili potrebne izkušnje, to pomanjkanje izkušenj pa potem uporabi kot razlog za nakup opreme v tujini. HE ČAKOVEC je tipičen primer, ko se je jugoslovanski investitor že s projektom naravnal na uvoz opreme in namesto domači industriji raje omogočil tuji tvrdki pridobitev pomembnih referenc. Tudi ta ugotovitev se nam zdi važna ob resnici, da imamo v Jugoslaviji še precej energetsko neizkoriščenih rek, in da je usposobitev domačih proizvajalcev za dobavo opreme za hidroelektrarne vseh vrst pomemben dejavnik na poti h krepitvi naše gospodarske neodvisnosti.

Osveščanje o potrebi polne podpore domačim proizvajalcem opreme za hidroelektrarne prodira v elektrogospodarstvo le počasi. Posamezniki in posamezna elektrogospodarska podjetja se te potrebe zavedajo, JUGEL, njihovo združenje pa ne. JUGEL naj bi pričel organizirano ukrepati v tej smeri šele po podpisu sporazuma z JUMEL kot združenjem jugoslovanskih proizvajalcev opreme za elektrogospodarske objekte.

Resnici na ljubo moramo ugotoviti, da se osvešča tudi Elektroprivreda Zagreb. Kot »odškodnino« za pristanek na sodelovanje s tujimi tvrdkami pri dobavi opreme za HE ČAKOVEC je obljubila LITOSTROJU in RADE KONČARJU, da jima v konkurenci za dobavo cevni agregatov za naslednje elektrarne na DRAVI ne bo več očitala pomanjkanja izkušenj.

HE DUBRAVA, naslednja dravska elektrarna, bo menda v pogledu projekta ponovitev HE ČAKOVEC. Bo investitor držal besedo?

Elektrarne do Osijeka

Doslej nam je znano, da bo SR Hrvatska na svojem delu Drave poleg že omenjene HE DUBRAVA postavila še HE DJURDJEVAC, BARCS, MOSLAVINO in OSIJEK. HE BARCS in MOSLAVINO bodo Hrvati gradili skupaj z Madžari zaradi lege teh objektov na državni meji.

Osnovnih tehničnih podatkov o navedenih hidroelektrarnah še nimamo. Z gotovostjo smemo sklepati, da bodo njihovi padci razmeroma nizki, pretoki pa večji kot v ČAKOVCU in DUBRAVI, saj se v Dravo kasneje izliva še MURA in druge močnejše reke. Potrebne bodo zopet cevne turbine, po vsej verjetnosti več kot dve v posameznih elektrarnah, da bo projekt hkrati zajel vso verigo novih objektov in pretresel možnost njihove pocenitve s podobnostjo izvedb in ponavljanjem agregatov iste velikosti na vseh stopnjah, kakor tudi z zveznostjo izgradnje. V projektu se ne bo več treba ozirati na domače proizvajalce. Kot LITOSTROJ bodo tudi RADE KONČAR in drugi že imeli tolikšne izkušnje, ki bodo ustrezale vsem zahtevam in jih tudi ne bo več mogoče zanikati. LITOSTROJ bo v nekaj letih še izpopolnil svojo tehnologijo, tako da cevne turbine tja do 7 metrov premera gonilnikov in čez, zanj ne bodo predstavljale nikakršnih težav.

Hrvatski del Drave pomeni za LITOSTROJ dobršen kos kruha, ki ga cenimo na približno 5000 ton turbinске opreme. Upamo in pričakujemo, da ga bomo tudi zares spekli in postali pretežni dobavitelj opreme, kot smo bili na Slovenski Dravi.

L. Šolc

Srednjeročni načrt

Živahna razprava o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o osnovah srednjeročnega načrta in o srednjeročnem načrtu delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj za obdobje 1976—1980, prirejenega novi samoupravni organiziranosti, ki smo jo vpeljali 1. julija 1977.

V srednjeročnem načrtu, ki je samo dopolnjen, so prikazani že doseženi rezultati v letih 1976, 1977, načrt 1978 in predvidevanja v letih 1979 in 1980. Ta dokument je temeljna podlaga za naše sedanje in bodoče delo, zato je bilo zelo veliko razpravljanja v posameznih temeljnih organizacijah o pravicah, ki izvirajo iz dela, kakor tudi o dolžnostih pri delu, da dosežemo pravočasno realizacijo izdelanih proizvodov. Samo realizacija nam prinese finančna sredstva, s katerimi pokrivamo nastale stroške v poslovnem in proizvodnem procesu. Temeljne organizacije so posebno intenzivno razpravljale o zaposlitvi nove delovne sile. Koliko naj bi bilo novih delavcev? Delavci z večjimi izkušnjami so to takoj povezali s produktivnostjo dela. Čim več nas je, tem manj pride na posameznika. Tudi želja po večjih osebnih dohodkih je bila prisotna, vendar brez večje proizvodnosti ni osnov za to, ker samo rezultati dela lahko realno dvignejo osebne dohodke.

Nekateri so predlagali večjo amortizacijo. To je nadomestilo za zmanjšano vrednost delovnega sredstva v proizvodnem procesu. Minimalna amortizacija je zakonsko predpisana. Pospešena amortizacija je progresivno obdavčena in je dodaten strošek v ceni proizvoda. Prodajne cene so zadnje čase zelo problematične, ker tržišče zahteva kvalitetne in konkurenčne proizvode, izdelane v dogovorjenem roku. Zato ni važno samo, da nelamo in v kalkuliramo vse stroške v ceno proizvoda, temveč da izdelan proizvod realiziramo na trgu. Tudi želje po novih investicijah ta

ko na gospodarskem kot na negospodarskem področju so bile prisotne, vendar so tudi te odvisne, brez ozira na finančno konstrukcijo, od realizacije naših proizvodov. Nobena planirana investicija ni v redu, če nima v ozadju lastnega deleža. Tega pa dobimo, če v času poslovnega in proizvodnega procesa manj porabimo, kot dobimo na trgu za izdelan proizvod.

V skladu s smernicami za uresničevanje družbenega plana

inž. Tertnik

15 PETDESETLETNIKOV V LIVARNI JEKLENE LITINE

Najbrž bo veliko bralcev presenečenih ob novici, da imajo v livarni jeklene litine kar petnajst slavlencev, ki letos praznujejo 50 let. Ti so:

Vladimir VELEPEC, rojen 23. januarja, Jože FINC, 15. februarja, Ivan PEČJAK, 3. februarja, Jože RUPERT, 20. februarja, Rudi HORVAT, 7. marca, Peter ŽOHAR, 26. marca, Alojz BIVIC, 17. aprila, Adolf DIMC, 27. maja, Alojz SOLČE, 17. junija, Stjepan RATAJEC, 9. julija, Jože MIŠMAŠ, 27. julija, Vinko ŠTREKELJ, 9. avgusta, Franc KOPRIVEC, 26. septembra, Franjo GROSMAN, 6. oktobra in Mirko DRK, 24. oktobra. Seveda so vsi rojeni leta 1928.

Eden med njimi je v tovarni 15 let, vsi ostali pa delajo v Litostroju že nad 20 let. Naj povemo še nekaj statističnih podatkov: njihova rojstva so lepo porazdeljena na deset mesecev, le november in december sta ostala prazna! To je vsekakor jubilej, ki ga velja proslaviti, »jeklarji« pa lahko pridajo temu še množičnost. Upajmo le, da ne bodo tako enotni tudi pri odhodu v pokoj, saj bi v tem primeru prišlo do prave praznine v livarni jeklene litine. Ob življenjskem jubileju teh sodelovcev jim tudi mi čestitamo in jim želimo še vrsto zdravih, uspešnih in zadovoljnih let.

Uredništvo

POLITIKA ODNOSOV S TUJINO OSTAJA V ZAPRTIH KROGIIH

Prispevek kongresu

V okviru priprav na 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije je bila v petek, 13. oktobra razprava, ki sta jo organizirala Koordinacijski odbor sindikata SOZD Združena podjetja strojegradnje in Odbor sindikatov Slovenije za mednarodno dejavnost. Razprava je bila namenjena pripravi predloga kongresnih sklepov, ki se nanašajo na mednarodno dejavnost in še posebej na vprašanja gospodarskega sodelovanja z deželami v razvoju. Udeležili so se člani odbora sindikatov Slovenije za mednarodno dejavnost, člani koordinacijskega odbora sindikata SOZD ZPS, predstavniki mestnih in republiških organizacij za sodelovanje s tujino in z deželami v razvoju ter predstavnika Narodne banke Jugoslavije in Gospodarske zbornice.

Po uvodni razpravi, ki je naznivala, kako naj bi Zveza sindikatov Slovenije prispevala k sodelovanju v stikih s tujino in po splošni ugotovitvi, da je potrebno na tem področju poiskati nove sistemske rešitve, je sledil referat tovariša Panka, v kate-

rem je obrazložil, kako se v to področje vključujejo delovne organizacije ZPS. Za tem so povedali nekaj več o svojih izkušnjah tudi predstavniki delovnih organizacij sami. Razprava je pokazala, da je dejavnost v stikih s tujino zelo nenačrtna in nepove-

zana. Veliko bolj bi se morala odražati v združenju ZPS, ki bi po svoji sestavi lahko nudilo kompletne usluge kupcem v tujini, deželam v razvoju pa še dodatno izobraževanje in tehnologijo. Seveda pa pri tem niso dovolj samo dogovori, temveč je potrebna konkretna in celovita akcija. Tovariš Mežnarič, predsednik medobčinskega sveta zveze sindikatov Ljubljana je opozoril na pomanjkanje odgovornosti ali samozavedanja nekaterih vodstvenih organov in na posebno važno vlogo sindikata, ko vstopamo v stik s tujimi partnerji, saj nam ni vseeno, kakšni so ljudje, ki vzpostavljajo stike in kako predstavljajo našo državo. Tovariš Fistrovič, predsednik medobčinske zveze sindikatov Maribor pa ga je dopolnil z ugotovitvijo, da je po-

9. kongres ZSS

trebno tudi naše delavce seznanjati in z njimi razpravljati o poslih, ki jih sklepamo s tujino; pa tudi naši delavci morajo vedeti več o delu, ki ga opravljajo za tuja podjetja. Ob koncu razprave se je oglasila tudi tovarišica Danica Jurkovič, članica CK ZKS, ki je poudarila, da politika odnosov s tujino ostaja v zaprtih krogih, da premalo sodelujemo z deželami v razvoju ter da imamo odvečne posredniške institucije, preko katerih sklepamo posle s tujino. Pri tem predvsem izgubimo zelo veliko časa po nepotrebnem in nazadnje izpademo iz konkurence. Naše sodelovanje s tujino je zelo parcialno in veliko premalo izkoriščamo svoje možnosti in položaj. Zato bomo morali v bodoče izdelati in ponuditi tretjemu svetu kompletne študije, ki bodo lahko zajele tako gospodarske kot spremljajoče sfere.

Ob zaključku posvetovanja so prisotni potrdili splošno ugotovitev, da je v bodoče potrebno še bolj krepiti samoupravno osnovo ekonomskih odnosov s tujino, ki naj postanejo osnova našega sodelovanja. Konkretna akcija sindikata so v področju iskanja sistemskih rešitev, v izobraževanju in usposabljanju kadra v deželah v razvoju, v osebni informiranosti delavcev doma in tistih, ki delajo na tujem ter v utrjevanju socialno ekonomskega sodelovanja.

M. H.

Sodelovanje z deželami v razvoju

Naša delovna organizacija je že zelo zgodaj, kmalu po drugi svetovni vojni, začela sodelovati z deželami v razvoju, že takrat, ko je bila še vedno močno angažirana pri obnovi dežele. Leta 1953 smo se uveljavili skupaj z mariborsko Metalno in Rade Končarjem iz Zagreba pri gradnji hidroelektrarn v Pakistanu, ko smo uspešno prestali svojo prvo licitacijsko preizkušnjo v konkurenci z uglednimi zahodnoevropskimi podjetji.

Že v ponudbeni fazi, veliko bolj pa že med izgradnjo hidroelektrarne do njenega puščanja v prvo obratovanje, so naši ljudje, ki so takrat sodelovali, nesli v poslovne odnose med našim podjetjem in pakistanskim investitorjem, ki je bila državna organizacija, veliko novih odnosov v obliki tehnične pomoči in medčloveških odnosov. Naši monterji, tehniki in inženirji so po svojih najboljših močeh nesebično prenašali znanje in lastne izkušnje na pakistanske delavce, ki so kasneje samostojno in uspešno prevzeli upravljanje in vzdrževanje elektrarne.

Tak odnos do naših kupcev in investitorjev v deželah v razvoju je naša delovna organizacija zadržala in razvijala vsa leta naše izvozne aktivnosti v številnih deželah v razvoju: v Indiji, Kambodži, Turčiji, Siriji, Iranu, Indoneziji, Togu, Gvineji, Etiopiji, Sudanu, Maroku, Venezueli, Papui-Novu Gvineji itd., kjer smo uspešno sodelovali pri izgradnji hidroelektrarn, cementarn, črpalnih postaj ter dobavi raznovrstnih žerjavov, hidravličnih stikalnic, dieselskih motorjev in vilčarjev.

V naši delovni organizaciji smo priučevali številne tehnike in inženirje investitorjev iz dežel v razvoju, ki so tako pri nas in v stiku z našimi delovnimi ljudmi pridobivali potrebna znanja in dragocena izkustva, namenjena v prvi vrsti obratovanju in vzdrževanju opreme, ki smo jo dobavili za razne projekte v te dežele, posredno pa tudi njihovem hitrejšemu razvoju. Posebno so tem deželam neprecenljivo dragocene naše izkušnje, ker smo tudi sami nedavno prehodili podobno pot.

V zadnjem obdobju pa pristopa naša delovna organizacija k

novemu razširjenemu sodelovanju z deželami v razvoju, seveda kjer so za to dane vsaj najmanjše možnosti. Tako jih že v ponudbeni fazi vzpodbujamo k večji udeležbi pri izdelavi opreme ali izdelkov in storitev, pri kateri naj sodelujejo njihova domača podjetja na osnovi naše tehnične dokumentacije, naše tehnologije in pomoči. Takšno sodelovanje smo uspešno uvedli v Egiptu pri izgradnji črpalnih postaj, v Argentini pri izgradnji turbinske opreme za hidroelektrarno ter na številnih montažah naše opreme.

V novejšem času pa naša delovna organizacija začneja urediti dolgoročno sodelovanje s podjetji iz dežel v razvoju, na osnovi katerega bi sodelovali v skupni proizvodnji, razvoju in plasmanu izdelkov ter s skupnimi vlaganji v takšno proizvodnjo. Dolgoročno sodelovanje in skupna vlaganja smo ponudili v Mehiki za izdelavo turbinske opreme za hidroelektrarne, ki jih bodo gradili tam in na področju Latinske Amerike. Podobno smo ponudili tudi Turčiji.

To vrsto ponudb za dolgoročno sodelovanje nameravamo razširiti še na druge dežele v razvoju, za katere bodo naše skupne analize pokazale ekonomsko upravičenost takšnega sodelovanja pri določenem izdelku iz našega proizvodnega programa. Na ta način želi tudi naša delovna organizacija prispevati delež k hitrejšemu in uspešnejšemu razvoju teh dežel, ker smo tudi mi trdno prepričani, da je njihov hitrejši razvoj tudi v interesu našega podjetja in naše dežele in ker bomo s tem še bolj poglobili in povečali medsebojno menjavo.

Inž. Šturm

Iz posvetovanja o sodelovanju z deželami v razvoju (Foto: Zlebnik)

SREČANJE NOVINARJEV, DELEGATOV IN DELAVCEV ZAVAROVALNE SKUPNOSTI TRIGLAV

Dejavnost zavarovalnice Triglav

3. oktobra je bilo srečanje novinarjev glasilo v organizacijah združenega dela z delegati v zavarovalstvu ter delavci Zavarovalne skupnosti Triglav. Srečanje je bilo organizirano v sodelovanju med predstavniki zavarovalnice Triglav in komisijo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije za obveščanje in politično propagando. Namen srečanja je bila predstavitev zavarovalstva in neposreden stik z zavarovalnimi strokovnjaki. Predstavniki zavarovalnice so novinarje seznanili s splošno ustavno preobrazbo zavarovalstva, s samoupravno organiziranostjo Zavarovalne skupnosti Triglav, z vlogo zavarovanja v organizacijah združenega dela in z dohodkovnimi odnosi v zavarovalstvu.

Sedaj teče že drugo leto uredničenja koncepta samoupravne preobrazbe zavarovalstva. Zavarovalstvo je organizirano na osnovi istega zveznega zakona, vendar so se po republikah dogovorili za dokaj različne organizacijske in vsebinske rešitve. V dogovarjanju o konceptu za konstruiranje Zavarovalne skupnosti Triglav so bile vključene družbenopolitične organizacije in organizacije združenega dela ter krajevne skupnosti, osnovno usmeritev koncepta pa bi lahko strnili v naslednjih nekaj točkah. Potrebno je združiti zavarovalstvo v Sloveniji, vzpostaviti tesen delegatski stik z organizacijami združenega dela in krajevne skupnosti in uresničiti načela, da je zavarovalna premija del dohodka temeljne organizacije združenega dela, ki ga leta združuje v zavarovalno skupnost.

Temeljne rizične skupnosti in rizične skupnosti je potrebno organizirati po dohodkovno zakroženih celotah, servis približati zavarovancem, delo zavarovalnih delavcev pa postaviti na osnove svobodne menjave dela.

Uspehi zavarovalnice so vidni v uspešni združitvi prejšnjih zavarovalnic Maribor in Sava, v hitri in brezhibni razmestitvi prej centraliziranih sredstev, v razvejanem delegatskem sistemu, ki je s preko 8000 delegati zavarovalno skupnost močno podprl v stikih

z združenim delom. Uspešno delovanje potrjuje tudi dejstvo, da se kljub reorganiziranju zavarovalnice niso poslabšali poslovni rezultati.

Delavci v zavarovalnici pa niso zadovoljni s prepočasnim uredničenjem nekaterih dogovorov, servis se mora še bolj približati zavarovancem, likvidacija škod je prepočasna, prepogosto rešujejo odškodninske zahteve s pravičanjem preko sodišč, sodelovanje z drugimi zavarovalnimi skupnostmi je premajhno, zajete družbene lastnine v zavarovanju ni vselej kvalitetno (zlasti problem v kmetijstvu in družbenih dejavnostih), z bankami še ni dovolj usklajeno gospodarjenje z začasno prostimi sredstvi, potrebno pa je tudi posodobiti in spodbuditi sistem oblikovanja celotnega prihodka delovnih skupnosti.

M. H.

On je dvignil dva prsta. Mi pa potem obe roki.

Imamo celo doktorate iz alkoholizma. Vendar, težko bomo streznili ljudi, opite z vonjem po fotelju.

Pera Srečkovič

Razširjena seja

V petek, 6. oktobra, je bila razširjena seja kolegija. Značilnost te seje je bila v tem, da je bilo na dnevnem redu veliko tekočih in operativnih zadev, ki v tem času zahtevajo tako pozornost, da jih je moral obravnavati kolegij.

Zanimiva je bila informacija o zasedanju stalne komisije SEV za strojegradnjo na Bledu od 9. do 14. oktobra. V programu dela te komisije, v katere že več let z jugoslovanske strani sodeluje tudi naš generalni direktor, dipl. inž. Marko Kržišnik, je bil tudi obisk več kot 40 predstavnikov v Litostroju, v sredo 11. oktobra.

Na seji je stekla razprava tudi o pripravah na posvetovanje pred kongresom slovenskih sindikatov na temo »Mednarodno sodelovanje in sodelovanje z deželami v razvoju«. Na posvetovanju naj bi tovariš dipl. inž. Viktor Nollimal razpravljalo o položaju Litostroja v mednarodni delitvi dela in o sodelovanju z deželami v razvoju.

V nadaljevanju razširjene seje kolegija pa je stekla vroča razprava o neizpolnjevanju gospodarskega načrta za tekoče leto. Opaziti je, da v proizvodnem procesu ni več nepremostljivih težav in izrednih ozkih grl, pač pa opažamo večje zastoje v finalizaciji proizvodnje zaradi nedobavljenih posameznih delov iz uvoza ali od domačih kooperantov. Tudi ostala materialna oskrba je v zaostajanju, kar povzroča nedosledno izpolnjevanje letošnjih planskih obvez.

Predstavniki TOZD NABAVA so obljubili pospešeno nabavo

vseh tistih elementov iz uvoza, ki bodo v montažah pomenili večjo finalizacijo, vendar za tako stanje procesa materialne oskrbe ne morejo sami nositi odgovornosti, saj je v dosednji praksi opaziti stalno zamujanje dokumentacije, ki je osnova za nabavo materiala.

Če bi se razprava nadaljevala v tej smeri, bi verjetno vsak naslednji razpravljalec iz procesa proizvodnje oziroma iz naših temeljnih organizacij razkril svojega predhodnika, ki ne izpolnjuje planskih obveznosti. Rezultat take razprave pa bi izzvenel, kot da ni nihče kriv za nastale probleme. To pa z drugimi besedami pomeni, da smo krivi vsi!

In kje so pravi vzroki za to, da nekako cepetamo na mestu? Predvsem so prisotni ugotovili, da je potrebno na vseh nivojih dvigniti organiziranost celotnega tehnološkega procesa.

Izkoriščanje delovnega časa kljub dosedanjim političnim in samoupravnim ukrepom še ni na ustrežajoči višini. Vse preveč je nepotrebne bolniške, kar je pri nekaterih postala že razvada, v proizvodnji pa pomeni to mnogo zastojev. Izkoriščanje in zasedba obstoječih obdelovalnih strojev in drugih zmogljivosti bo morala biti bolj organizirana, če bomo

hoteli izpolnjevati tekoče planske obveznosti.

Čedalje bolj prodira tudi spoznanje, da so delovne norme preširoke in neurejene, kar posameznikov ne spodbuja k večji produktivnosti. Izdelava tehnične dokumentacije skoraj v vseh vejah proizvodnje zavzame vse preveč časa, kar ima za posledico prekratke roke za nakup potrebnih materialov.

Konstruktivske spremembe posebno v serijski proizvodnji v sedanji obliki zavirajo proces proizvodnje, zato bo potrebno v prihodnje take spremembe na proizvodnih racionalno in ob pravem času vnašati v proizvodni proces.

Na seji kolegija smo obravnavali tudi še druge proizvodne in organizacijske probleme, zavzeli smo se za to, da bomo na vseh področjih dela vložili kar se da največ truda za izpolnjevanje letošnjega proizvodnega načrta.

Na seji so bile tudi prve napovedi za proizvodni načrt leta 1979.

Razveseljivo je dejstvo, da je že do sedaj podpisanih mnogo naročil v skupni vrednosti 970.000 dinarjev, od tega kar 420.000 dinarjev za izvoz. V strukturi naj bi v letu 1979 in v naslednjih letih izdelali 2700 ton turbin, 8000 ton črpal, 2100 ton žerjavov, 2000 ton preoblikovalnih strojev, 4523 ton talnih transportnih vozil in naprav ter 1000 ton v ostalih izdelkih. Kolikor se bo pridobivanje naročil tako nadaljevalo do konca leta, lahko z veseljem ugotovimo, da bomo na zborih v decembru sprejemali optimističen proizvodni načrt za leto 1979.

K. Gornik

Cevni mlini za rudarstvo

V septembru smo dobili naročilo za dva cevna mlina za novi rudnik Veliki Krivelj. O tem je že pisalo dnevno časopisje, zato je prav, da tudi v našem glasilu posvetimo temu naročilu nekaj besed.

Rudarsko topilničarski bazen (RTB) v Boru je bil ustanovljen leta 1903. Številne razširitve obratov in zlasti posodobitve predelave bakra so se vrstile do danes, saj v rudniku delajo neprekinjeno od ustanovitve.

Končni proizvod baker zaradi vsestranske uporabnosti zavzema eno prvih mest v vrsti tehniških kovin. Ker je takoj za srebrom najboljši prevodnik električnega toka, ga od celotne proizvodnje več kot 50% porabijo v elektroindustriji. Zaradi odlične toplotne prevodnosti je tudi nezamenljiv pri gradnji izmenjalnikov toplote, hladilnikov in podobnem.

Proces pridobivanja bakra se začne v rudniku, konča pa v topilnici. Rudo kopljejo pod zemljo ali tudi na površju (jamski in dnevni kop). Vsebnost bakra v rudi je razmeroma majhna, vsega 0,5 do 4,5%. Zato je treba pri pridobivanju bakra predelati ogromne količine rude. Mehanični nakladalniki, ki lahko naenkrat zajamejo deset kubičnih metrov materiala in kamioni nosilnosti 150 do 200 ton v teh rudnikih niso nobena redkost. Podobno je tudi z opremo za predelavo rude, ki jo je treba drobiti, zmleti, flotirati in končno koncentrat predelati v obratih

topilnice. V RTB Bor obratuje več deset cevnih mlinov.

Novi rudnik v Velikem Krivelju blizu Bora spada v sklop RTB Bor. Po končani prvi fazi izgradnje bodo v novem rudniku predelali 5,5 milijonov ton bakrene rude letno, ob koncu druge faze, ki je sedaj šele v fazi načrtovanja, pa naj bi se zmogljivost podvojila.

V rudniku Veliki Krivelj, kjer je dnevni kop, imajo primarno drobilnico in sejalnico, sekundarno drobilnico s transportnimi napravami in skladiščem, mlinice in klasirnice rude, flotacije z zgoščevalniki in filtri koncentrata, obrat priprave apnenega mleka in reagentov ter transportne naprave za deponijo flotacijske jalovine.

Po razpisu v uradnem listu se je Litostroj potegoval zlasti za objekte mlinic. Že lani v avgustu smo predali ponudbo za vseh pet cevnih mlinov. V ostri mednarodni konkurenci smo končno prejšnji mesec podpisali pogodbo za dobavo dveh cevnih mlinov s paličnim polnjenjem v skupni teži 429 ton. Ostale tri cevne mline bo investitor uvozil iz Združenih držav Amerike.

Cevna mlina, ki ju bomo izdelali v Litostroju, sta namenjena mokremu mletju rude, pri če-

mer bo vsak cevni mlin zmlel blizu 340 ton rude na uro. Mlina imata svetli premer 4,3 m in dolžino 6,1 m. Ob končnem podpisu pogodbe je bil postavljen zelo kratek dobavni rok, zato bo treba zastaviti vse sile, da bosta cevna mlina res predana v oktobru prihodnjega leta.

Ob tem pa moramo omeniti še nekaj. V časopisju smo zasledili napačno vest, da se Litostroj pri Velikem Krivelju prvič pojavlja kot dobavitelj cevnih mlinov za rudarstvo! To nam dokazuje, da vse pre malo propagiramo naše izdelke, oziroma da vse pre malo seznanjamo porabnike z našimi možnostmi, referencami in izkušnjami.

V našem prospektu imamo v skrženi referenčni listi vpisana dva cevna mlina za flotacijo v rudniku Kherzet-Jousef v Alžiriji, ki smo ju dobavili že leta 1966. Res, da sta bila to manjša cevna mlina, vendar za takratne prilike običajne velikosti. Poleg tega smo pa šele pred pol leta odpremili iz Litostroja cevni mlin za mokro mletje kremenčevega peska za tovarno plinobeton v REIK Kolubara. Izdelali smo tudi 40 cevnih mlinov za cementno industrijo, kar nazorno kaže, da smo plasma cevnih mlinov uspešno razširili tudi na ostala področja procesne tehnike.

Mletje rude v rudniških objektih je bilo doslej skoraj izključno domena uvoza, ki smo jo prav z naročilom za Veliki Krivelj verjetno dokončno prekinili. Da pa bomo kos tudi morebitnim prihodnjim naročilom, se moramo dodatno opremiti, saj predvidene velikosti cevnih mlinov že presegajo naše sedanje izdelovalne možnosti.

Janez Stražišar

Sprejem predstavnikov komisije za strojogradnjo pri SEV v Litostroju (Foto: Žlebnik)

Dejavnost SEV

Od 9. do 14. oktobra je bilo na Bledu v hotelu Golf zasedanje stalne komisije SEV za strojogradnjo, na katerem je sodelovalo 7 socialističnih vzhodnoevropskih držav in Kuba, ki so polnopravne članice ter Jugoslavija kot pridružena članica.

Že od 4. oktobra je na Bledu zasedal pripravljalni odbor, ki so ga sestavljali sekretarji komisij posameznih držav, v ponedeljek, 9. oktobra pa je bilo glavno plenarno zasedanje cele komisije. Temu je sledilo delo po raznih redakcijskih skupinah po posameznih področjih.

Jugoslavija sodeluje v skladu s sporazumom SFRJ — SEV na zasedanjih stalne komisije SEV za strojogradnjo samo pri določenih točkah dnevnega reda. Sodelujemo na znanstveno-tehničnem področju, pri proizvodnji dvigalno-transportne opreme, pri razvoju in proizvodnji industrijskih armatur, pri razvoju in proizvodnji zračno tehnične opreme

do leta 1990, pri specializaciji in kooperaciji proizvodnje komponent, sklopov in delov tehnološke opreme za dodelovalne stroje za obdelavo kovin, pri napovedih in razvoju proizvodnje kompletnih obratov za predelavo nafte, kemijske industrije, industrije celuloze, mikrobiološke industrije, pri napovedih in razvoju tehnološke opreme za trgovino in gostinstvo, pri tehnično ekonomski analizi osvajanja in razvijanja novih strojev na področju obdelave kovin (NC tehnologija), preoblikovalnih strojev, livarske opreme in strojev ter opreme za predelavo lesa. S SEV pa nas veže tudi sporazum o mnogostranski specializaciji in kooperaciji proizvodnje strojogradnje.

S SEV sodelujemo že 15 let, glavni nosilec sodelovanja pa je Litostroj. Dipl. inž. Marko Kržišnik, generalni direktor Litostroja, je že od vsega začetka član jugoslovanske delegacije na zasedanjih te komisije.

V teh letih je bil že večkrat predsednik ali namestnik jugoslovanske delegacije, zato se je sedaj na njegovo povabilo sestala ta komisija na Bledu. To je tudi omogočilo udeležencem zasedanja, da so spoznali Slovenijo in njeno gospodarstvo, predvsem pa slovensko strojogradnjo.

Z ozirom na razdelitev gospodarskih področij SEV je nosilec komisije za strojogradnjo Češkoslovaška. Tako je sedaj predsednik te komisije podpredsednik češke vlade inž. Šimun. Zasedanja na Bledu pa se je med ostalimi pomembnejšimi udeleženci udeležil tudi podpredsednik GOS plana, tovariš Sljunkov.

Predsednik naše delegacije je bil tovariš Ratko Slivar, podpredsednik pa tovariš Marko Kržišnik.

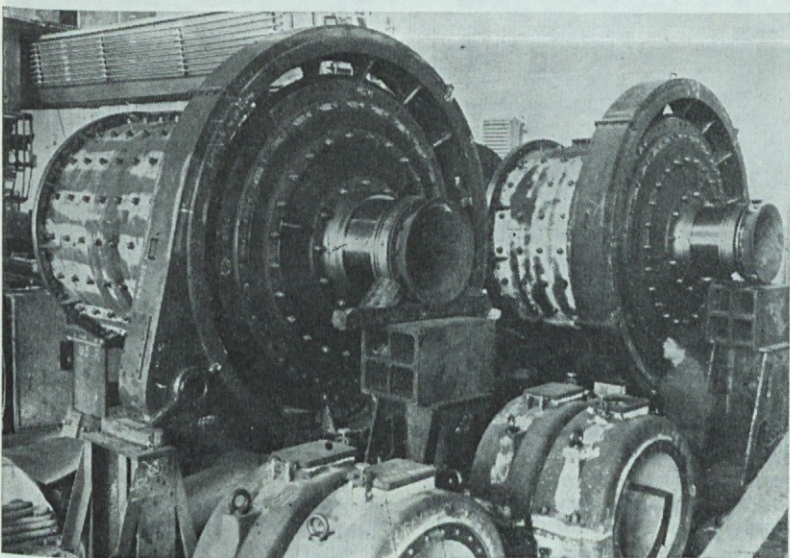
Stalna komisija je pričela svoje delo v ponedeljek, 9. oktobra, ko so se sestali šefi delegacij iz vseh držav na plenarnem zasedanju. Ob začetku zasedanja jih je pozdravil član zveznega izvršnega sveta SFRJ tovariš Ilijevič, nato pa so člani komisij zasedali po sekcijah.

V soboto, 7. oktobra so udeleženci obiskali naš počitniški dom na Soriški planini in tam preživeli popoldne v prijetnem in veselem razpoloženju. V sredo pa so člani vseh delegacij obiskali Ljubljano. Najprej so bili v Litostroju, kjer jih je pozdravil generalni direktor tovariš Marko Kržišnik in jim povedal nekaj več o razvoju, delu, organizaciji in proizvodnem programu naše delovne organizacije. Temu je sledil ogled tovarne, popoldne pa so si člani komisije ogledali še Ljubljano. Ob 17. uri je predstavnik komisije za strojogradnjo pri SEV sprejel tudi predsednik izvršnega sveta tovariš Anton Vratuša.

Enotedensko zasedanje se je končalo v soboto, 14. oktobra. O deležu Litostroja pri delu v organizaciji SEV pa bomo kaj več napisali prihodnjic.

J. Zadnikar

M. H.

Cevna mlina, izdelana v Litostroju po lastni konstrukciji, ki že od leta 1967 uspešno obratujeta v rudniški flotaciji v Alžiriji (Foto: B. Kocjančič)

SKUPŠČINA SINDIKATA DELAVCEV PROIZVODNJE IN PREDELAVE KOVIN

V četrtek, 5. oktobra je v Veljenu v Kulturnem domu potekala II. skupščina sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin.

Med številnimi delegati in gosti je skupščini prisostvoval tudi nekdanji kovinar in revolucionar tov. Franc Leskošek-Luka, kateremu je pred uradnim začetkom skupščine sekretar republiškega odbora tov. Srečko Mlinarič predal plaketo zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije v znak priznanja za njegovo dolgoletno delo v sindikalni organizaciji.

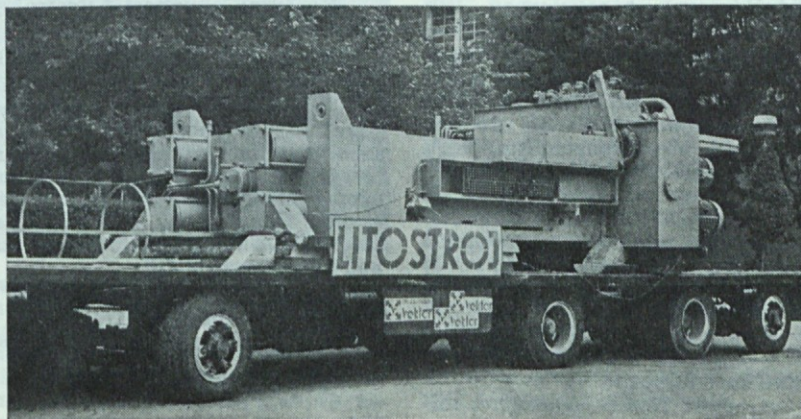
Po uvodnem referatu, ki ga je podal predsednik RO tov. Orešnik in v katerem je ocenil delo sindikata v preteklem obdobju, se je razvila živahna razprava, v kateri so sodelovali številni delegati, ki so s svojimi prispevki dopolnili poročila, pripravljena za skupščino.

Po razrešnici dosedanjemu republiškem odboru delavcev proizvodnje in predelave kovin je bil izvoljen nov odbor, ki je imel

takoj svojo prvo sejo, na kateri je za predsednika izvolil dosedanjega sekretarja tov. Srečka Mlinariča.

Po končani skupščini so si delegati in gostje ogledali nekatere proizvodne obrate »Gorenja«.

Ivo Jarc

Transport preoblikovalnega stroja za Swaty iz Maribora

Izdelki, ki zapuščajo tovarno

V prejšnji številki smo vas v kratkem seznanili z izrednimi pošiljkami, pojmi in izmerami pošiljk, katere še obravnavamo kot redne ter vam prikazali profile za pošiljke na progah jugoslovanskih in tujih železnic. Upamo, da je bil ta prispevek okviren napotek za delo, povezano in resnejši pristop k medsebojnemu sodelovanju med vsemi temeljnimi organizacijami, ki so udeležene pri odpravah proizvodov.

V mesecih avgustu in septembru so našo delovno organizacijo zapustili naslednji proizvodi:

ZA MEDNARODNI ZAGREBSKI VELESEJEM

— avtodvigalo AD 12,5 t;
— Francisov gonilnik HE Zakučac in
— prenosnik — reduktor.

ZA HE ZAKUČAC P-35.700

— spodnji turbinski pokrov z vgrajenim labirintnim obročem, oblogo, masko in izstopnim kosom;
— gonilnik za II. agregat.

ZA HE SJENICA (P-35.800)

— sekcija spiralnega okrova;
— vstopni del spirale;
— del plašča spiralnega okrova;
— turbinski pokrov;
— regulacijski obroč;
— preizkusni obroč;

— preizkusni pokrov za vstopni del spirale in
— spodnji turbinski obroč.

ZA DJURO DJAKOVIČ — SLAVONSKI BROD (P-47.855)

— polobročna prstana.

ZA TOVARNO UMETNIH BRUSOV »SWATY«

MARIBOR (P-62.177)

— stiskovalnik HSS-2-630

ZA »LIV« — POSTOJNA

(P-62.186)

— hidravlični vlečni stroj tipa HVO-2-400

ZA RUAHIHI — AUCKLAND

— NOVA ZELANDIJA

(P-90.275)

— 4 deli dveh spiral agregata

Poleg tega smo imeli v avgustu in septembru v pripravi dela naslednja naročila:

P-35.850 — spiralno ohišje za HE Tikveš, katerega bomo poslali na žarenje v »Metalno« Maribor,

P-62.184 — hidravlični stroj za »Bratstvo« iz Ohrida,

P-62.200 — hidravlični stroj za »MIN« iz Niša,

P-92.124 — polarno dvigalo, maček in ostala oprema za »Atomenergoexport« iz Moskve — ZSSR,

P-93.080 — hidravlični stroj za naročnika iz Egipta,

P-93.092 — hidravlični krivilnik tipa HKO-1-1000 za »Stankoimport« iz Moskve — ZSSR,

P-93.094 — hidravlični stroji tipa HSS-2-630 za »Makinoimport« iz Tirane — Albanija,

P-93.095 — hidravlični zapogibniki tipa HKOC-1-250-500 za »Stankoimport« iz Moskve, ZSSR.

SORIŠKA PLANINA

Bodoči zimsko športni center

Zima se hitro bliža in mnogi med nami že mislimo na bližajoče smučarske dogodivščine. Nepotešena smučarska sla nas bo gnala na smučišča širom po domovini, nekateri tudi preko meje.

Trimske steze so polne nadebudnih smučarjev, ki želijo okrepiti telo za prihodnje napore, trgovine se polnijo z zimsko športno opremo, smučarski centri se pripravljajo na sprejem gostov. Ob vsem tem vrvenju pa obstaja večna neznanka — sneg. Brez te kristalizirane vode so vsi napori in priprave zaman. Nikdar ne vemo, kdaj bo sneg v zadostni količini prekril pobočja. Vendar obstaja izjema, ki je za nas Litostrojčane še posebno zanimiva. Z gotovostjo lahko trdimo, da bo snega dovolj že konec novembra na naši Soriški planini. Posebni mikroklimatski pogoji zagotavljajo Soriški planini obilo snega od novembra do sredine maja. To so dobro vedeli naši prizadevni planinci in smučarji, ko so se odločili postaviti planinsko kočo prav tam. Soriška planina je dolga leta zadovoljevala potrebe mnogih smučarjev, vsakdo je lahko našel teren za svoje potrebe — začetnik in vrhunski tekmovalec. Kljub tako ugodnim pogojem pa je ostajala planina osamljena, brez živahnega vrveža, značilnega za velike smučarske centre. Razen naše koče in skromne klubske vlečnice je ostajalo vse po starem. Zvesti so ji ostali le ljubitelji. Spomnili smo se je šele takrat, ko drugje ni bilo snega, in prirejali tekmovalnja od razrednih in osnovnošolskih do državnih prvenstev in mednarodnih tekem. Takrat smo vsi modrovali, kaj bi lahko bilo in tudi moralo biti. Izdelani so bili celo programi o gradnji mogočnih hotelov, številnih vlečnic in sedežnic. Vse je ostajalo skrito v predalih, investitorja ni bilo.

Zopet so se pojavili litostrojki ljubitelji, ki so nameravali postaviti lastno vlečnico. Trasirali so teren, izvedli gradbeno delo in izdelali del potrebne strojne opreme. Premajhna zavzetost Litostroja in birokratski odnosi tedanje občine Skofja Loka so preprečili izpeljavo lepo zamišljene ideje. Bilo je veliko razočaranja.

Minilo je nekaj let. Preteklo zimsko sezono smo na Soriški planini priredili smučarski troboj v veleslalomu med Železniki, Baško grapo in Litostrojem. Takrat smo se s predstavniki Železnikov dogovorili, da bomo skušali s skupnimi močmi v letošnjem letu postaviti potrebno vlečnico, ki bi bila izdelana iz obstoječih delov in delov, uvoženih iz Italije. Dogovorili smo se tudi, da mora biti vlečnica izdelana in postavljena v skladu z interesi občine Skofja Loka in njenim morebitnim programom izgradnje Soriške planine. Razumljivo je, da bi morala biti občina Skofja Loka oziroma njena temeljna telesna kulturna skupnost (TTKS) organizator del. Predstavniki Železnikov so o vsem obvestili TTKS — Skofja Loka, katere predstavniki so kasneje v Železnikih organizirali razgovor in na njem poročali o programih. Na tem razgovoru smo slišali mnoge stvari, ki zagotavljajo Soriški planini lepše čase. Soriška planina bo postala zimsko športni center.

Pri občinski skupščini Skofja Loka je ustanovljen iniciativni odbor, katerega člani so vodilni funkcionarji občinske skupščine in direktorji vodilnih občinskih podjetij, člana pa sta tudi predstavnika Litostroja in smučarskega kluba Železniki.

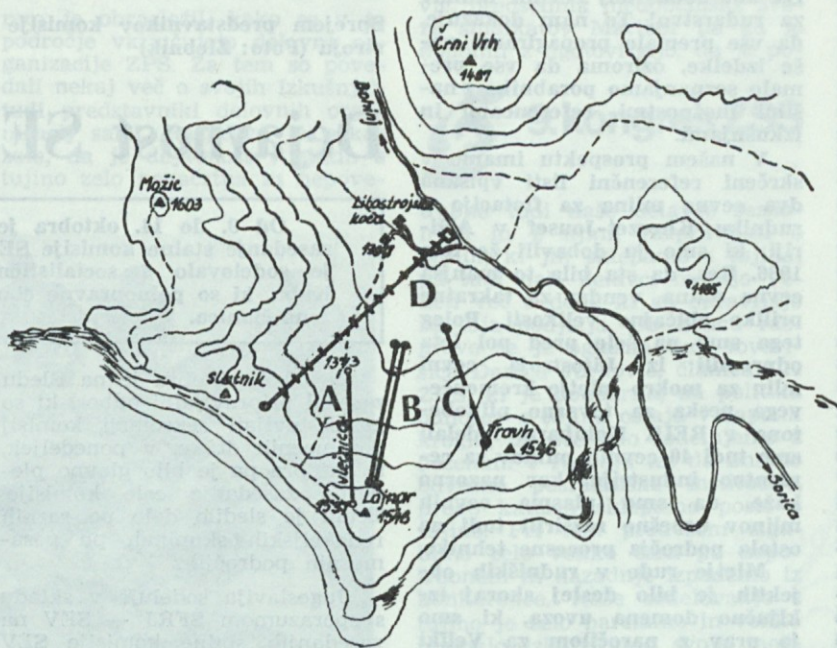
Pridobiti je potrebno lokacijsko dovoljenje za postavitev bodoče litostrojke vlečnice in zbrati sredstva za popravilo obstoječe klubske vlečnice.

Litostroj je dolžan izdelati specifikacijo obstoječih delov za litostrojko vlečnico in predložiti spisec delov, ki jih bo potrebno

kupiti ali izdelati doma, ter spisec delov, ki jih bomo uvozili iz

Italije s posredovanjem Unior Zreče kot predstavnikom tvrdke Graffer.

Prilagoditi moramo projekt litostrojke vlečnice novo določeni trasi, zagotoviti zadostno količino kvalitetne električne energije, asfaltirati cesto ter parkirne prostore, v okviru občine Skofja Loka moramo zagotoviti redne vi-re financiranja v obliki prispev-

SORIŠKA PLANINA
Situacija vlečnice na Lajnar
(merilo 1:25000)

LEGENDA

- A - prvotna trasa litostrojke vlečnice
- B - druga faza - dve vzporedni vlečnici
- C - sedanja trasa litostrojke vlečnice
- D - dostavna sedežnica - druga faza

POROČILO DELEGATA SIS ZA IZGRADNJO CESTNEGA OMREŽJA V DESETLETNEM PROGRAMU

VELIKE INVESTICIJE V NOVO CESTNO OMREŽJE

12. oktobra je bila v veliki dvorani občine Ljubljana-Siška 6. seja skupščine SIS za gradnjo cest Ljubljana.

Predsednik izvršnega odbora je seznanil delegate s stanjem in potekom del gradnje cestnega omrežja v Ljubljani.

Začela se bo II. faza izgradnje Celovške ceste na odseku med gostilno Zibert in Djakovičevo cesto. Ta prometna žila do Delavskega doma predstavlja eno najbolj obremenjenih prometnih žil ljubljanskega cestnega omrežja, saj je vključena v omrežje evropskih cest kot E63. Sedanja propustnost ceste je majhna, približno 14 tisoč vozil na dan. Ta propustnost je že nekaj let presežena, zato so na njej pogosti zastoji. Nova rekonstruirana Celovška cesta bo moderna štiripasovnica in bo zadoščala za celotno plansko obdobje.

Kakšna bo rekonstruirana Celovška cesta?

— Imela bo štiripasovno voznišče s širino voznih pasov po 3,5 m, pred križiščem bo razširjena v peti vozni pas za zavijanje v levo.

— Med obema smerema bo zelenica, široka 4 m. Zelenice enake širine bodo tudi ob straneh (kjer bo to možno).

— Avtobusna postajališča bodo izven vozišča.

— Na obeh straneh bo kolesarska steza širine 2 m za enosmerni promet.

— Na obeh straneh bo steza za pešce, široka 3 m.

— Križišča v nivoju bodo opremljena s semaforji.

— Za pešce so predvideni štirje podhodni širine 6 m. Prvi podhod bo pri Avtomontaži, zadnji pa pri Tovarni dekorativnih tkanin.

Celovška cesta bo imela štiri križišča, in sicer:

— križišče z Djakovičevo cesto;

— križišče z mestno obvoznico;

— križišče z Draveljsko cesto;

— križišče s cesto na Trati.

Pri izdelavi dokumentacije so bili upoštevani tudi bodoči objekti na tem področju, to je mestna

obvozna cesta in obvozna železnica. Razen tega pa so projektanti predvideli zavarovanje okolja proti hrupu. Izdelati so morali projekte za rekonstrukcijo vseh ostalih komunalnih naprav, kot so: kanalizacija, vodovod, elektrika, PTT, plin, toplovodne instalacije itd. Potrebno bo zgraditi 5700 m (kanal bo potekal severno od naše tovarne ob mestni obvoznici, premer kolektorja bo 2 m) za odvodnjavanje bodoče obvoznice in za razbremenitev obstoječega zbiralnika.

Obsegu del so primerni tudi stroški, katerih predračunska vrednost znaša 263.259.674,00 din. V tej vsoti so že upoštevana nepredvidena dela kot tudi podražitve in ostalo. Stroški gradnje ceste in priključkov (predela, zemeljska dela, zgornji ustroj, objekti, oprema, zaključna dela in dovozne poti) bodo 133.828.122 dinarjev.

Drugo fazo rekonstrukcije Celovške ceste bodo začeli 23. oktobra 1978, vsa dela pa bodo gotova v juniju prihodnjega leta.

Za gradnjo II. faze Celovške ceste so bile priprave zelo temeljite, kar se bo odrazilo v samem roku izdelave, saj bo gradnja trajala vsega le 8 mesecev.

Stroške, ki bodo nastali z gradnjo II. faze Celovške ceste, nosita Republiška skupnost za ceste in SIS za gradnjo cest Ljubljana v enakih delih. Za ureditev dostopov ob rekonstruirani cesti kjer je dejanski investitor Komunalna skupnost Šiška, bo le-ta prispevala 10 milijonov dinarjev.

V naši republiki bodo stekle nekatere velike investicije.

V srednjeročnem programu je predvideno:

— predor pod Karavankami;

— začetek del na Cesti bratstva in enotnosti;

— cesta Naklo—Ljubljana mimo Brnika;

— mestna obvoznica;

kov in bančnih kreditov ter izdelati finančni projekt investicije po fazah gradnje.

Skratka, začelo se je premikati. Za nas je posebno zanimivo, da so bili člani iniciativnega odbora na naslednjem sestanku navdušeni nad tem, da bi dela na novi vlečnici stekla in bila v tem letu tudi končana. Določeno je bil način financiranja prve faze, ki bi obsegala postavitev litostrojke vlečnice in nakup tepalnega stroja.

Na žalost smo pri pregledu opreme, ki je bila izdelana v Litostroju, ugotovili, da je le-ta pomanjkljiva in neprimerna za no-

ve pogoje. Veliko stvari se je v preteklih letih izgubilo in tudi pogon bistveno odstopa od osnovnega projekta. Zaradi tega se je investitor odločil za nakup popolnoma nove tipizirane vlečnice z zmogljivostjo 1000 smučarjev na uro. Naprave bo dobavil Unior Zreče.

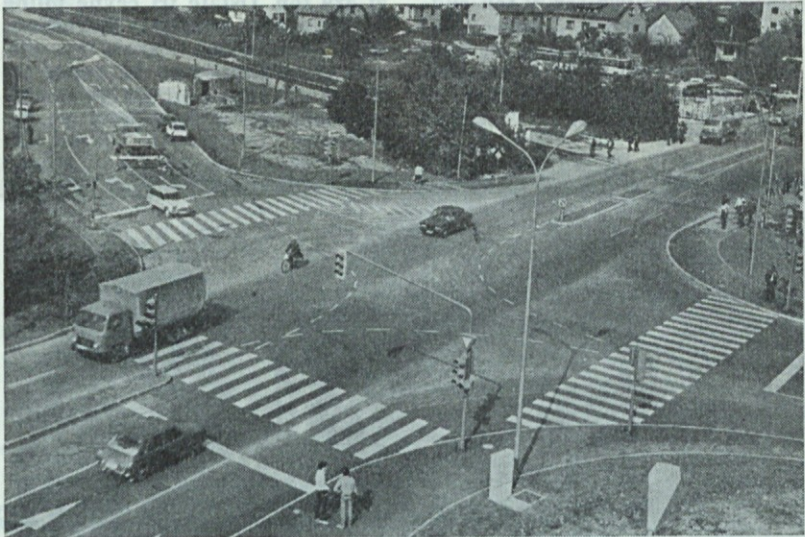
Mnenje vseh je, da je to najboljša možnost, ki pa ima tudi veliko napako. Po vsej verjetnosti vlečnica ne bo obratovala v sezoni 1978/79. Ostane nam tolažba, da bo pripravljena za naslednjo sezono.

V sedanjem trenutku nas zanima predvsem prva faza, vendar se moramo seznaniti s celotnim programom razvoja Soriške planine.

Poleg litostrojke vlečnice na Trauh predvideva projekt še več drugih naprav. Na mestu obstoječe klubske vlečnice bosta postavljeni dve vzporedni, vsaka z zmogljivostjo 1000 smučarjev na uro. Za povezavo parkirnih prostorov s smučišči bo skrbela dovozna sedežnica. Glede gradnje bivalnih in ostalih objektov podrobnosti zaenkrat še niso znane. Cesta bo asfaltirana v celi dolžini in redno vzdrževana tudi pozimi. Zagotovljena bo tudi kvalitetna električna energija, saj je daljnovod že v gradnji.

Ljubitelji Soriške planine, posebno njenih zasneženih strmin, lahko upravičeno upamo na boljše čase. Za mnoge bo sicer izgubila del romantične privlačnosti — tehničarja in romantika si pač ne podajata roke. Naša odgovornost do narave mora biti zaradi tega še večja.

Vlado Jankovič

Panorama novega križišča na Djakovičevi cesti preko katerega je preusmerjen promet zaradi obsežnih del na Celovski cesti (Foto: Žlebnik)

— nadaljevanje Slovenike (Arja vas);

— podaljšek ceste do mejnega prehoda v Vrtojbi (8 pasov za avtomobile);

— cesta Razdrto—Nova Gorica.

Iz navedenega vidimo, da so načrti za srednjeročno obdobje zelo veliki. Večkrat smo že zasledili kritiko, zlasti v dnevnem časopisu, na račun prepočasne odvijanja del na cestnem omrežju. Tega je krivo pomanjkanje projektantov, ki obvladujejo to področje, zato morajo iskati uslu-

ge drugje (celo v drugih republikah).

Med vsemi projekti, ki so predvideni v srednjeročnem programu, je na prvem mestu mestna obvoznica. Najprej bo zgrajen zapadni del, to je povezava Celovška—Dolgi most, nato pa še južni del Dolgi most—Dolenjska cesta. Mestna obvoznica ima prednost tudi zato, ker je to del mednarodne ceste in že potekajo razgovori z Mednarodno banko kot tudi z Evropsko banko za kreditiranje del na tej cesti.

Inž. Gantar

PRAZNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI

Krajevna skupnost Litostroj je letos drugič praznovala svoj krajevni praznik.

Na krajevni konferenci SZDL smo se dogovorili, da pripravimo proslavo s kulturnim programom.

Proslava je bila 13. septembra ob lepem sončnem vremenu, zato smo lahko slavnostno sejo zbora delegatov krajevne skupnosti in kulturni program izvedli na igrišču osnovne šole Hinko Smrekar. Pri izvedbi programa so sodelovali učenci osnovne šole Hinko Smrekar, učenci Izobraževalnega centra Litostroj, malčki vzgojno varstvenega zavoda Litostroj in seveda godba na pihala ter mešani pevski zbor Litostroj. Na tej proslavi smo zaslužnim krajanom terena Litostroj podelili priznanja OF.

Proslave pa so se udeležili tudi delegati pobratenih krajevne skupnosti Slivnica in Kraljevica, delegati delovnih organizacij, ki delujejo na našem terenu in predstavniki občinske skupščine.

Predsednik zbora delegatov krajevne skupnosti Litostroj inž. Ivan Savor

Razprava z novinarji v združenem delu

Ob koncu preteklega meseca je posebna komisija občinskega sveta ZSS Ljubljana-Siška sklicala prvi sestanek vseh organizatorjev obveščanja s področja združenega dela občine Ljubljana-Siška.

Razveseljivo velika udeležba (45 udeležencev) je popestrila vsebino in namen sestanka, saj so prisotni v razpravi osvetlili številne probleme s tega področja ter imenovali delovno skupino za pripravo predlogov in stališč za boljšo organizacijo obveščanja delavcev v združenem delu naše občine. Zaradi pomembnosti navajamo nekatera stališča, ki naj tudi v naši DO vzbudijo in opozorijo nas vse, kako pomembno je obveščanje delavcev v procesu samoupravnega odločanja.

1. Z ozirom na zakonska določila, ki opredeljujejo obveščanje delavcev za odločanje na vseh nivojih samoupravljanja, je potrebno v vsaki delovni sredini, tako v materialni proizvodnji kot v družbenih službah in v okviru celotne družbenopolitične skupnosti organizirati in zagotoviti take načine obveščanja, da bodo delavci — samoupravljajci, delegati v skupščinah DPS in SIS resnično in zadostno obveščeni odločali o vseh zadevah, ki izvirajo kot pravica iz njihovega dela.

2. V posameznih OZD je potrebno že v samoupravnih splošnih aktih, oblikovanih iz zakona o združenem delu, opredeliti obveščanje delavca tako, da pomembno in odgovorno mesto bo ta funkcija zavzela dovolj v procesu samoupravnega odločanja.

3. V OZD je potrebno delovne naloge in opravila oziroma delavce in druge akterje, ki organizirajo obveščanje delavcev, opredeliti tako, da bo možno zbirati vse potrebne vrste informacij. Prav tako je potrebno v vsaki delovni sredini opredeliti točno določene kanale, po katerih bodo delavci obveščeni o:

— celotnem poslovanju organizacije združenega dela in njenem materialno-finančnem stanju,

— pridobivanju in delitvi dohodka ter uporabi sredstev,

— rezultatih, doseženih z združevanjem sredstev iz minulega dela v vseh oblikah združevanja dela in sredstev,

— delu in izvrševanju sklepov delavskega sveta in izvršilnega organa,

— delu poslovodnega organa temeljne organizacije, delovne organizacije, sestavljene organizacije in drugih organizacij in skupnosti, v katere so združili delo in sredstva,

— delu družbenopolitičnih organizacij, predvsem o sindikalnem delu, delu zveze komunistov ter ZSMS,

— delu in delovanju družbenopolitičnih skupnosti (delegatski sistem), predvsem v zboru združenega dela skupščine ter v skupščinah SIS,

— delu in delovanju zborov mesta Ljubljane,

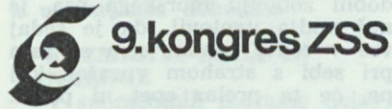
— delu in delovanju zborov skupščine SRS in delu drugih gospodarskih SIS oziroma združenj, kot so gospodarska zbornica in drugi.

4. Neizpolnjevanje dolžnosti obveščanja delavcev (550. člen zakona o združenem delu) pomeni neposredno kršitev osnovnih

pravil delavca, za kar je odgovoren poslovodni organ. Iz tega sledi, da mora vsaka delovna organizacija zagotoviti tudi materialne in finančne pogoje za organizacijo in izvajanje obveščanja delavcev.

5. Iz razprave o izkušnjah organizatorjev obveščanja je razvidno, da imamo v OZD občine Ljubljana-Siška ponekod zelo dobro, drugje zadovoljivo, ponekod pa zelo slabo organizirano obveščanje delavcev. Zato smo se dogovorili, naj komisija za obveščanje in politično propagando pri občinski skupščini Ljubljana-Siška večkrat organizira razgovore organizatorjev obveščanja, na katerih bi izmenjavali izkušnje in se lotili skupnih akcij za boljše in učinkovitejše obveščanje.

K. G.

9. kongres ZSS

PRED KONGRESOM SLOVENSkih SINDIKATOV OBVEŠČANJE

V sklopu priprav na 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki bo 25. in 26. oktobra v Mariboru, je pripravila komisija za obveščanje in politično propagando pri občinskem svetu ZSS Maribor razgovor novinarjev v združenem delu občine Maribor s podpredsednikom republiškega sveta zveze sindikatov Miranom Potrčem.

Uvodoma je spregovoril Miran Potrč o pomenu obveščanja v socialistični samoupravni družbi nasploh, še zlasti pa o obveščanju kot subjektu, ki ima pomembno vlogo pri uveljavljanju zastavljenih smeri razvoja, oblikovanju zavesti samoupravljavcev ter odpravljanju negativnih pojavov v naši družbi, ki so ponekod še bolj ali manj prisotni. Obveščanje je tisto, ki dviga družbeno zavest občanov in delovnih ljudi bodisi z informacijami o uspehih in napredku naše družbe, kar vliva zaupanje in vero v prihodnost, bodisi o tistih postopkih posameznikov in skupin, ki so vse graje vredni in jih tudi širša družbena skupnost odklanja. Vse te splošne prvine obveščanja veljajo v enaki meri tudi za obveščanje v organizacijah združenega dela, kjer dobijo še posebno težo glede na to, da so temeljne organizacije združenega dela v samoupravnem sistemu mesto odločanja o vseh družbenih vprašanjih. V proizvodnih tozdih delavci ustvarjajo materialne dobrine, samostojno razporejajo dohodek, razvijajo tehnologijo in proizvodne zmogljivosti, prispevajo s tem k splošnemu razvoju družbe kot celote in ne nazadnje sami krojijo svoj življenjski standard. Družbena vloga glasil v združenem delu je, torej, v tem, da informira samoupravljalce o vseh dogodkih in problemih s področja proizvod-

nje, poslovanja, samoupravljanja, družbenopolitičnega delovanja, socialne problematike, zdravstvenega varstva in podobno. Osnovno vodilo je ustavna opredelitev, da delavci odločajo o vsem, zato imajo tudi pravico biti o vsem obveščeni pravočasno, objektivno, resnično in predvsem razumljivo. Obveščanje v združenem delu je končno tudi ogromna politična sila, ki mora biti ravno zaradi tega vključena v prizadevanja za napredek družbe.

Glasila OZD so še ponekod vse preveč zaprta, nekritična, pod cenzuro vodilnih struktur, ki odločajo kaj objaviti in kaj ne. Člani uredniških in drugih odborov pri glasilih in vodstveni delavci itd., vse to seveda ne more zagotavljati delavcem pravilne in zadostne informiranosti. V glasilih je namreč treba pisati prav o vsem, kar je zapisano v ustreznih samoupravnih aktih, razen o poslovni tajni.

V nadaljevanju svojega izvajanja je spregovoril Miran Potrč o karakteristični vlogi glasil v združenem delu, o tem, da morajo biti vse informacije dostopne vsakemu samoupravljalcu, da mora vsebina informacije izražati tudi konkretne težnje delavcev in organizacij združenega dela kot celote, da delovni ljudje ne-le sprejemajo informacije, ampak sodelujejo tudi pri njihovem oblikovanju. Informacije morajo biti takšne, da bodo samoupravljalcem olajšale odločitve o posameznih vprašanjih, zato jih morajo pripravljati delavci, organizatorji obveščanja v OZD, samostojno in odgovorno, v smislu družbenega delovanja in usmeritve sredstev javnega obveščanja.

Res je, je sklenil svoje misli Miran Potrč, da še vse poti v informacijskem sistemu niso utrte, na primer, status urednikov in organizatorjev obveščanja v OZD, sodelovanje glasil z ostalimi mediji, nagrajevanje, usposabljanje novinarjev v združenem delu, vendar sindikati budno spremljajo to problematiko in razvoj glasil v združenem delu. O tem končno govori tudi podatek, da izhaja sedaj v Sloveniji že okrog 550 glasil v OZD v različnih časovnih obdobjih.

Ob koncu je podpredsednik slovenskih delegatov dejal, da je ena pglavitnih nalog sindikatov, ki jo bo še posebej opredelil 9. kongres, prav v prizadevanjih za razvoj informacijskega sistema, aktualno vsebino glasil v OZD in za dvig družbene zavesti delavcev s pomočjo obveščanja.

(Povzeto po glasilu Skozi TAM)

Vsestransko delo uredništva

Živahen oktober

27. septembra smo imeli redno sejo uredniškega odbora, na kateri smo ocenili septembrsko izdajo časopisa in pripravili načrt za oktobrsko. Prejšnja številka našega časopisa je bila dobro ocenjena, saj je vsebovala veliko kratkih, zanimivih in pestrih informacij, ki smo jim dodali tudi več humorja kot ponavadi. Na sestanku smo sklenili, da bomo izdali dvobarvno oktobrsko številko časopisa in tako obeležili 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije. Ob redni številki časopisa smo v septembru izdali tudi že 7. številko »Internih informacij«, ki imajo že svojo stalno obliko in zasnovano ter zajetno brošuro »Med dvema številčkama«, ki je izšla pred zbori delavcev.

Razpravljali smo tudi o prilogi Združenih podjetij strojegradnje, ki smo jo letos izdali že drugič. Priloga ZPS izhaja štirikrat na leto, prvo številko letos pa je izdala delovna organizacija Gostol iz Nove Gorice. Ker je ta material dokaj težko zbrati in z ozirom na to, da je sedež ZPS v Ljubljani, smo se konec pomladi dogovorili, da bo naslednje številke izdajalo naše uredništvo, ki je tudi najbolj kadrovsko in tehnično usposobljeno za to delo. Pri pripravi teh prilog bomo skušali zajeti vse ali čim več delovnih organizacij ZPS, saj bomo le tako lahko približali delo in pomen te sestavljene organizacije združenih podjetij strojegradnje delavcem, ki se je premalo zavedajo in jo premalo poznajo. Zadnja priloga uvaja tudi določeno novost — to je novo časopisno glavo. Znak ZPS je veliko bolj poudarjen, zamenjal pa je prejšnjo glavo, ki je vsebovala zaščitne znake podjetij in jo je en član uredniškega odbora duhovito poimenoval »značarski kašipot«. Na sestanku smo tudi zadolžili tovariša Panka, sekretarja družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ZPS, da v posameznih delovnih organizacijah zbere pripombe in predloge o novi časopisni glavi, pričakujemo pa, da bo ostala taka kot je bila sedaj predstavljena. Naslednjo prilogo — zadnjo v tem letu bomo izdali v decembru.

Na sestanku smo razpravljali o nabavi fotoreporterske opreme za potrebe uredništva. Uredništvo mora pri svojem delu spremljati razne dogodke, ki se v veliki meri odvijajo popoldne, ko je tudi težko dobiti tovarniškega fotografa. Fotografskih posnetkov ne potrebujemo le za naše glasilo, temveč tudi za obveščanje javnosti in za fotodokumentacijo, zato so člani uredniškega odbora soglasno podprli predlog o nabavi teh osnovnih sredstev.

M. H.

Upokojenci občine Ljubljana-Siška so si z velikim zanimanjem ogledali tovarno in naše proizvode (Foto: Habicht)

Teden upokojencev

Tudi v letošnjem letu smo imeli v občini Ljubljana-Siška teden upokojencev. Krajevna skupnost Litostroj je za 40 upokojencev naše in sosednje krajevne skupnosti organizirala ogled delovne organizacije Litostroj. Po končanem ogledu obratov in proizvodov smo upokojence povabili v delavsko restavracijo, kjer smo jih pogostili s skromno večerjo, za katero so sredstva prispevale delovne organizacije terena Litostroj. V pogovoru so izrekli mnogo pohval ter nam zaželeli še veliko delovnih uspehov.

Člani podmladka Rdečega križa pa so nekaj bolnih upokojencev obiskali tudi na domu.

Predsednik zbora delegatov krajevne skupnosti Litostroj inž. Ivan Šavor

OTVORITEV NOVEGA SODOBNEGA OBRATA ZA PROIZVODNJO TEHNIČNIH PLINOV

60 let tovarne dušika Ruše

Tovarna dušika Ruše, ki je nekoč že bila in bo drugo leto zopet postala glavni dobavitelj tekočega kisika za naše podjetje, je proslavljala prejšnji mesec pomemben jubilej in delovno zmago — 60. obletnico obstoja tovarne in otvoritev novega, modernega obrata za proizvodnjo tehničnih plinov. To je ena največjih naložb tovarne dušika v zadnjih desetih letih. Za posodobitev in razširitev proizvodnje so namenili več kot 350 milijonov din. Začetek proizvodnje v novi kiskarni ni pomemben le za tovarno dušika, temveč za celotno mariborsko gospodarstvo — predvsem za tiste delovne organizacije, ki v svoji proizvodnji potrebujejo kisik.

V novem obratu bodo proizvedli letno 10.000 ton kisika v tekočem stanju. Delovni kolektiv in vodstvo tovarne si tudi močno prizadevata izboljšati situacijo na področju varstva okolja, za kar so namenili v prvi fazi 80 milijonov dinarjev.

Delovnemu kolektivu tovarne dušika Ruše, ki je priznana nosilka proizvodnje in razvoja na področju agrokemije, ferozlitin in karbida, tehničnih plinov in materialov, odpornih proti ognju, želimo pri njihovem nadaljnjem delu še mnogo uspehov!

F. D.

Med pobratenima občinama Kavadarci (SR Makedonija) in Ljubljana-Siška je tudi v letošnjem letu opaziti živahno dejavnost. V teh jesenskih dneh so se posebno potrudili Kavadarčani, ki so nam pred našo občino na Trgu prekomorskih brigad v Agrostrojevem plasteniku postavili zanimivo razstavo kmetijskih pridelkov in izdelkov živilske in tobačne industrije občine Kavadarci. Razstava in še posebno prodaja vina in sočnega makedonskega grozdja je privabila številne občane Šiške in druge prebivalce Ljubljane.

V JUŽNOPACIFIŠKIH ALPAH

ČEZ PRELAZ COPLAND

(Nadaljevanje)

V koči Welcome Flat Hut se planinci najdlje zadržujejo, ker je poleg koč močan izvir naravno tople vode (75°C). Naravni slapovi so ustvarili okrog 15 bazenov z različno temperaturo vode. Na drugi strani koč pa šumi de-roča reka Copland. Pozno zvečer je bilo kopaње v topli vodi bazenov pravo zdravilo za razbolele noge. V tej koči smo se tudi srečali z drugo skupino, ki je že prečkala prelaz Copland in se vračala po naši poti. Očitno so bili vsi manj utrujeni kot jaz in so se kmalu lotili kuhanja, saj niso vajeni suhe hrane, kakršno navadno jemo pri nas v hribih. Tako smo naš obed zaključili celo s pudingom, za nameček pa smo imeli še steklenico zelo okusnega novozelandskega kaberneta.

Popoldne smo se nameravali še malo skopati, potem pa nadaljevati pot do naslednje koč, vendar pa je kmalu začelo deževati, zato se je naš vodja odločil, da počakamo do večera, ko po radiu obveščajo o prehodnosti čez gor-

šenje snega in kamenja, pa tudi grozeče grmenje ni bilo nič kaj prijetno, še posebno ne v takem vremenu. Kmalu smo na levi strani zagledali velik ledenik Copland, pod njim pa lepo jezero, utesnjeno med vrhovi. Mislim, da je pristop do njega skoraj nemogoč zaradi grozečega ledu, ki visi povsod nad jezerom, in se ruši zdaj tu, zdaj tam.

Po poti, ki se je še naprej vzpenjala, je rasla visoka in gosta trava, med katero so se belili snežni beli cvetovi cvetic, imenovanih Mt. Cookove lilije. Nekatera pobočja so bila čisto bela od teh prelepkih cvetov.

Kmalu smo prispeli do zelo strme in precej dolgočasne serpentinaste poti. Prečkali smo še nekaj plazov in po šestih urah hoje prišli do snega. Tu mi je vodja pokazal, kako se uporablja cepin v snegu, kako se lahko zastaviš, če padeš in podobno.

Na prave težave smo naleteli šele na snegu, ki se nam je, zelo moker vdiral prav do kolen. Ko smo prečkali že tretji ledenik,

ba, da bi se orientiral, kje smo. Kmalu je v dolini, približno 500 m pod nami, zagledal zasilni bivak ter pravilno sklepal, da mora biti prehod kakšnih 300 m levo od nas. Zato smo morali počasi sestopiti v navezi, kar je trajalo skoraj dve uri. Mraz je vedno bolj pritiskal pa tudi voda v čevljih je bila zelo neprijetna. Kmalu pa nas je čakal čudovit prizor, saj smo skoraj istočasno zagledali dve skali, podobni zobovju morskega psa. Vendar pa je bila pred nami še dolga in narporna pot do koč.

Ko smo zagledali skali, podobni zobovju morskega psa, je naš vodja ugotovil, da je sedaj vse v redu, vendar sem se sam pri sebi s strahom vprašal, kaj pa, če ta prelaz spet ni pravi. Blizala se je noč in vsi smo že močno čutili utrujenost. Da bi lažje preстал vse napore, ki so bili še pred nami, sem potihem začel obujati spomine na izlete v naših gorah. Težka pot je tako postala znosnejša, proti vrhu pa smo si morali vsako stopinjo posebej vklesati v led. Ko smo končno prispeli na vrh, smo srečni ugotovili, da smo na pravem prelatu. Za trenutek smo pozabili na težke nahrbtnike, žulje na nogah, premočene čevlje. Prehod je bil zelo težaven, saj je bilo treba prečkati oster zaledenel rob, ves zbrusen zaradi stalnih vetrov. Čeprav je bila tudi tu megla, smo vseeno naredili nekaj posnetkov in se spustili naprej po poti navzdol. Po nekaj sto metrih se nam je odprl čudovit pogled na s soncem obsijani Mt. Cook. Tu je začel pihati veter, kar je na vzhodni strani tega gorovja običajno. Zato tudi prihaja do popolnoma nasprotnih situacij, ko na zahodni strani sneži ali pa se valijo goste megle, se vzhodna stran gorovja koplje v soncu. Od tu naprej smo imeli tudi zelo lep pogled na ozko dolino, ki nas je delila od Mt. Cooka, in na ledenik Hooker globoko pod nami. Približali smo se zasilnemu zavetišču, ki je 500 m pod vrhom. Tu smo ugotovili, da smo bili na poti, kjer smo zašli, že zelo blizu drugemu prelatu ali sedlu Gragam, ki je 2668 m visoko, kar je nekaj višje kot prelaz Copland. Sami prelati niso toliko visoki, prehodi pa so izredno težavni prav zaradi stalno slabega vremena.

V tej številki zaključujemo članek V JUŽNOPACIFIŠKIH ALPAH, ki ga je napisal inž. Silvan Štokelj in smo ga že pred časom začeli objavljati v nadaljevanjih. Čeprav je zapis o vzponu čez prelaz Copland zelo zanimiv, nam ga na žalost še ni uspelo zaključiti zaradi obilice drugega aktualnejšega materiala. Zato se avtorju opravičujemo, bralcem pa želimo na kratko osvežiti spomin na prejšnja nadaljevanja.

Klub planincev novozelandskih elektrarn je skupaj s klubom iz Twizla organiziral pohod čez znan, toda precej zahteven prelaz Copland v Južnopacifiških Alpah Nove Zelandije. Vodja pohoda, tridesetletni elektro inženir Dennis Dawson, že izkušen planinec, je organiziral za pohod dve skupini, ki naj bi prečkali prelaz vsaka iz svoje smeri. Ena naj bi ga prečkala z zahodne smeri, to je z obale Tasmanovega morja, druga pa iz 65 km oddaljenega mesta Hermitage pod Mt. Cookom. Skupina, v kateri je bil Silvan, je krenila na pot 18. novembra, pot pa jih je vodila mimo jezer Hawea in Wanaha, narodnega parka Arpiring in čez prelaz Hoast. Od tu so nadaljevali pot proti narodnemu parku Westland in prispeli na obalo Tihega oceana, kjer se je začela pot proti samemu prelatu. Spotoma so si ogledali tudi dva zelo zanimiva ledenika, ki sta še izpopolnila vtise o čudoviti in še neokrunjeni naravi Nove Zelandije, ter se v deževnem vremenu napotili proti v oblake zaritemu Mt. Cooku. Po 18 km dolgi težavni poti in po prečkanju nešteti divjih rek in potokov, čez katere pogosto sploh ni bilo mostov, so z ožuljenimi nogami in utrujeni prišli do prve koč na tej poti — do koč Welcome Flat Hut, ki leži na 425 m nadmorske višine.

Malo pred prihodom v zavetišče smo doživeli še eno presečenje, ki pa se je na srečo dobro končalo. Naš tretji član John je preveč brezskrbno stopal po strmini, tako da mu je spodrsnilo in se je popeljal navzdol. Na srečo je bil pripet z vrvo, vendar bi naju z Denisom kaj hitro lahko potegnili za seboj v prepad. K sreči nisva izgubila prisebnosti in sva takoj zabila najine cepine v sneg, vendar pa smo pozneje sestopali veliko previdneje. Čeprav je bila pot še naprej zelo nevarna, saj je bila zelo ozka in krušljiva, smo kmalu lahko nadaljevali brez vrvi. Občutek, da hodiš prav nad ledenikom, pa razmočeni čevlji in utrujenost so nam pobirali še zadnje moči.

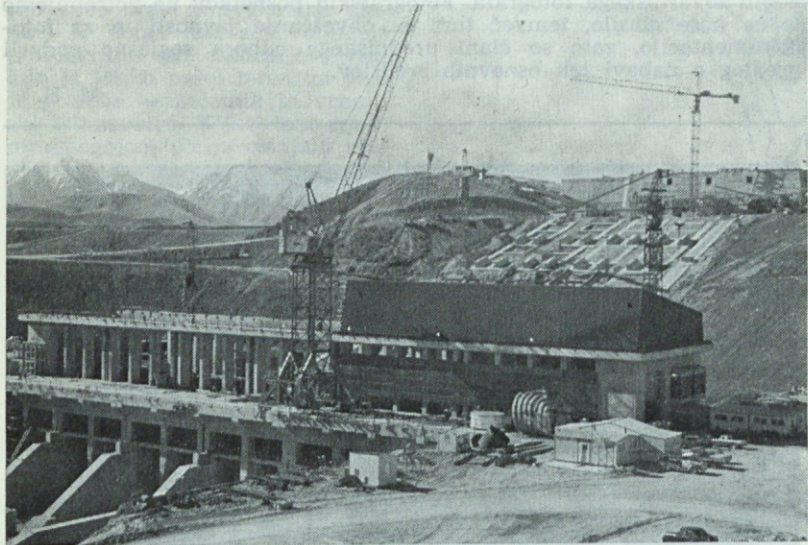
V koči smo prispeli po nekaj več kot 12 urah hoje in plezanja. Koča leži le 50 m od ledenika Hooker, na približno eni tretjini razdalje s spodnje strani, in sicer na višini 750 m. Tu ni nobene posebne vegetacije, sama dolina pa je precej izpostavljena vetrovom. Po poti se nam je obleka posušila, tako da sem v koči le sezul čevlje in zlezal v spalno vrečo. Denis in John sta se odločila, da bosta šla naprej do tri ure oddaljenega kraja Hermitage, kjer ju je čakal avto. Sam sem prenočil v koči in nadaljeval pot šele naslednjega dne. Po poti v Hermitage sem imel priložnost občudovati zanimive predele ob

ledeniku Hooker, ledenik Müller in v daljavi s soncem obsijan Mt. Cook ali kot ga Maori imenujejo Aorangi (kar pomeni »prebijač oblakov«). Ob koncu se oba ledenika stikata, tu pa izvira reka Rooker, ki je pritok jezera Pukaki, največjega akumulacijskega jezera za centralo OHAU-A. Zanimivo za ledenik Hooker je, da je bil pred 80 leti za okrog 80 m višji in nekaj kilometrov daljši. Niso še uspeli razvozljati, zakaj se ta ledenik tako manjša. Veriga planin, ki smo jih prečkali, je zelo zanimiva in lepa, saj je obdana z vrsto ledenikov, na katerih se stalno krušita sneg in led. Največji med njimi so Tasman, ki je dolg 29 km, Franc Jožef 16 km, Fox 12 km, pa še Hooker, Müller in Copland, Haytel in Eugenie na drugi strani.

Ko sem prispel v Hermitage, sem se še enkrat ozrl nazaj in še od daleč slikal grebene gorskih vrhov ter najlepšega med njimi Mt. Cook.

Niti malo mi ni bilo žal, da sem šel na ta dolg in težak pohod, saj sem tako lahko spoznal vsaj del tistega, o čemer sem prej samo slišal od drugih. Mnenja sem, da tudi vrhunski planinci, ki osvajajo vrhove po celem svetu, niso videli vseh lepote gora, če niso obiskali Južnopacifiških Alp Nove Zelandije.

Silvan Štokelj

Gradbišče hidroelektrarne OHAU-A na Novi Zelandiji

ske prelaze. Hribi so bili še vedno prekriti z oblaki, pa tudi deževalo je še, ko se je popoldne naš vodja odločil, da pojde do 8 km oddaljene koč Douglas Rock Hut, do katere je bilo 3 ure hoda. Dogovorili smo se, da se bo tam povezal z radijsko postajo in nas poklical, da pridemo za njim, če bo vreme ugodno.

Dež še vedno ni ponehal, zato si je ena trojka premislila in se nameravala naslednjega dne vrniti v dolino. Sam ne vem, česa sem se bolj bal — poti nazaj ali naprej. Vendar sem si mislil: ker pač moram priti v dolino, naj bo to raje na drugi strani prelaza. Tako sva se torej dva odločila, da nadaljujemo pot z našim vodjo, saj za manj kot tri ljudi prehoda čez prelat sploh ne pripočajo.

Ob 19. uri naju je poklical Dennis iz zgornje koč in nama sporočil, naj takoj kreneva na pot. Vremenska napoved je bila ugodna. Na poti do koč nama je vodja prišel naproti in naju varno prepeljal čez nekaj nevarnih odsekov, ki so bili še toliko težji, ker se je že spustila noč. Ob 10. uri zvečer smo mokri prišli v koč in takoj odšli spat, saj smo morali pot nadaljevati že zelo zgodaj naslednjega dne.

Ko smo se prebudili, je zunanaj še vedno deževalo, ob sedmih pa smo se kljub temu podali na pot. Po visečem mostu (okrog 100 m visoko) smo prečkali reko Copland, nato pa nadaljevali pot, ki se je dvigala strmo navkreber.

Koča, ki je na komaj 700 m višine, je bila kmalu globoko pod nami. Pred nami pa je bila še 10 km dolga pot, čakalo nas je še, odvisno od vremenskih pogojev — 8 do 12 ur hoda. Najbolj primeren čas za prečkanje prelaza je marec, ki je po pogojih podoben našemu septembru. Pot je bila vedno težja, saj smo morali prečkati dva ledenika. Spremljalo nas je neprestano ru-

se je pojavila nova težava — razpoke v ledu. Našo pozornost smo morali podvojiti, zato je hodil naš vodja na čelu in naju opozarjal na nevarnost. Čakalo pa nas je še eno zelo neprijetno presenečenje. Pol ure hoje do mostu, ki smo ga morali prečkati, se je zraven nas nenadoma zrušil plaz. Brez besed smo se zaustavili in opazovali, kako so se počasi umirjale ogromne gmote ledu in snega. Ko smo nadaljevali pot, smo se delno izognili plazju ter srečno prispeli na drugo stran. Tu pa smo doživeli prav veselo presenečenje, saj nas je obsijalo toplo sonce. Veseli smo bili tudi razgleda, ki se nam je nudil s te višine, v daljavi smo lahko videli celo Tasmansko morje. Sneg se je zaradi sonca tako bleščal, da smo morali imeti sončna očala.

Veselje pa je bilo kratko, saj je veter prav kmalu prignal oblake nazaj. Čim bolj smo se približevali vrhu, bolj je bilo megleno. Ker so megle v celoti zakrile vrhove, nismo mogli določiti prehoda. Vodja nama je povedal, da je le-ta med dvema skalama, podobnima zobovju morskega psa. Ko sem ju zagledal, na žalost nisem opazil prav nobene podobnosti, in kot se je kasneje izkazalo, skali resnično nista bili pravi.

Prebijali smo se naprej, vendar je bila tu pot lažja, saj je sneg že začel zmrzovati in je bil trdnjši. Zaradi novega snega, ki je zapadel na ledeno podlago, pa smo si morali pripeti na čevlje dereze. Pot je od tod naprej postala zelo strma in težka. Na vrhu smo se znašli v popolni megli. Tedaj je naš vodja zaslutil nevarnost. Na hitro je razpel 30 m dolgo vrv in naju navezal, potem pa naju varoval, da sva se počasi in zelo previdno spustila iz nevarnega predela — stala sva namreč na samem ledu, ki je visel čez prepad. Nato sva midva varovala vodjo, ki je odšel do ro-

Še en planinski izlet

PLANINSKO DRUŠTVO LITOSTROJ JE 23. SEPTEMBRA ORGANIZIRALO IZLET, KI GA JE VODIL IZKUŠENI VODNIK VIKTOR UHAN. SMER IZLETA — TITOVA POT: TRZIČ—KOFCE — VELIKI VRH V KOŠUTI.

Izleta se je udeležilo 11 planincev, to smo ugotovili v domu na Kofcah, kjer smo se zbrali ob pol enajstih. Nekateri so se peljali do Podljubelja in nato desno do zadnje kmetije Matizovec, potem pa prepeščili do doma na Kofcah. Ostali smo se pripeljali po dolini, ki vodi v Jelen-dol.

Pri odcepu, kjer je označena »Titova pot«, smo pustili avtomobile in se odpravili po strmini do planine Kal. Pot je označena s planinsko markacijo in še s petokrako zvezdo, ki označuje pot, katero je prehodil leta 1934 tovariš Tito. To letnico smo videli med potjo tudi napisano na debeli smreki: Tito — 1934. Pot je zelo lepa in se hitro dviga do planine Kal, kjer je še nekaj ostankov pogorele koč. Od tod se vidijo Kamniške planine in Julijci, pred nami pa so bili kot na dlani Dobrča, Begunjščica, Stol in Veliki vrh v Košuti.

Planina Kal ima veliko pašnikov, vendar nismo nikjer zasledili planšarij. Po krajšem postanku smo nadaljevali pot proti Kofcam, kamor smo prispeli malo po deseti uri. Ko smo se ob enajstih vsi zbrali, smo nadaljevali pot proti vrhu. Dva sta ostala spodaj, devet pa nas je šlo na Veliki vrh.

Odprl se nam je lep razgled na Julijce, na Stol, po dolini Koroške in na Kamniške planine.

Po vrhu Košute teče državna meja. Košuta je zelo dolg greben, visok okoli 2000 m. Njegove najvišje točke so: Veliki vrh (2.058 m) Kladvo (2.093 m), Košutnikov turn (2.134 m), Tolsta Košuta (2.057 m).

Ob odkritju spomenika »Štirim srčnim možem« v Bohinju (Foto: Pečjak)

Greben Košute sestavlja skal-ga gmota dachsteinskega apnenca. Severna stran je zelo prepadna in krušljiva, južna stran pa bolj položna in porasla. Tu najdemo precej rastlinja, med drugim tudi Froelichov svišč. Po krajšem počitku smo se spustili v dolino do doma na Kofcah in se potem zopet razšli — eni v dolino Podljubelj, drugi pa tudi do svojih jeklenih konjičkov v jelendolski dolini.

Kljub slabi napovedi, nas je ves čas spremljalo lepo vreme, tako, da je bil izlet poplačan z lepim razgledom in doseženim ciljem.

Jože Pečjak

Dolžnosti in odgovornosti delovne skupnosti

V sedanji aktivnosti uresničevanja zakona o združenem delu smo spoznali, da je za uresničitev družbeno-ekonomskih odnosov in ciljev preobrazbe skladno z zakonom o združenem delu odločilnega pomena tudi svobodna menjava dela med delavci temeljne organizacije združenega dela in delavci delovnih skupnosti za opravljanje zadev skupnega pomena.

Sedanje institucionalne oblike v praksi mnogokrat nastopajo kot močne ovire za razvoj odnosov svobodne menjave dela in pogujejo obstoječe stanje, tako v zgodovinskem smislu razvoja družbenih odnosov, kot tudi objektivno z dejstvom, da smo mnogokrat ob prevzemanju elementov tržnega sistema dokaj nekritično prevzemali tudi podjetniško zgradbo kapitalizma, v katerem je ta tržni sistem izoblikoval tudi njemu lastne odnose.

Sedanji odnosi se izražajo v prizadevanju in ravnanju posameznih delavcev ali skupin delavcev znotraj tako imenovane tehnične, ekonomske, finančne ali poslovodne strukture, da bi ohranili tak družbenoekonomski položaj, kot se oblikuje v pogojih, ko so sredstva za proizvodnjo družbeno odtujena od delavcev in so v rokah teh struktur ter osredotočajo moč oblasti z vsemi družbenimi posledicami, ki jih to prinaša s seboj. Pri tem pa največkrat pozabimo, da ni mogoče odpraviti pojavov tehnokratizma in birokratizma, ki imajo korenine v odtujenih sredstvih in iz katerih črpa moč za lastno monopolno odločanje. Pri tem tehnokratizma zanemarja širše družbene interese in še posebej interese delavcev, ki so ta sredstva ustvarili in so jim jih po neki delavcem odtujeni logiki združevali.

VSA OPRAVILA SO VEZANA NA ZDRUŽENE DELAVCE

Pri preobrazbi odnosov bomo morali upoštevati tudi to, da so se naša podjetja razvijala tudi ob prisotnosti elementov stihijskega tržnega delovanja prejšnjega dohodkovnega in administrativnega sistema, ki sta omogočala odtujevanje sredstev.

V delovni organizaciji so opravila, kot na primer administrativna, strokovna, pomožna in tem podobna dela skupnega pomena ter druge naloge in dela skupnega pomena za temeljne organizacije in za vse delavce v združenem delu. Vse te funkcije in opravila so torej vezana na združene delavce, ki združujejo svoje živo delo v združeno delo, združujemo tudi svoje živo delo z minulim delom in na tak način združeno delo organiziramo in institucionaliziramo kot delovno organizacijo. Omenjene funkcije in opravila so torej vezana na delavce v temeljni organizaciji združenega dela in tvorijo neločljivo sestavino združenega dela. Pri tem je treba upoštevati, da so potrebna strokovna znanja in opravila še vedno marsikje koncentrirana v strokovnih službah, ki so potrebna v temeljni organizaciji in izven nje. Delavci te funkcije organizirajo in opravila strokovne narave združujejo v delovnih skupnostih, ki so prav tako sestavni del združenega dela. Te funkcije in opravila torej niso več funkcije podjetja, ampak so funkcije v delavčevem interesu. Zato je potrebno, da delavci te funkcije in opravila organizirajo in institucionalizirajo še vedno v skupnih strokovnih službah, kot to ustreza njihovim interesom in družbenim interesom, ki jih usklajujejo v funkciji samoupravnega planiranja.

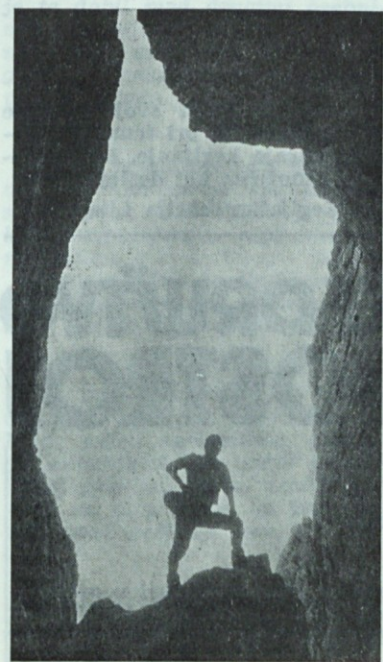
Da bi to preobrazbo lahko praktično izpeljali, je potrebno, da smo pri razčlenjevanju vsebine odnosov predvsem pozorni na vzroke in osnove, ki omogočajo na eni strani ohranjanje sedanjega stanja, na drugi strani pa ovirajo hitrejšo preobrazbo teh odnosov v združenem delu.

Ohranjanje takih odnosov, ki so izpeljava tehnokratskih in birokratskih teženj, bo mogoča toliko časa, dokler ne bomo razvili vseh tistih sestavin v razreševanju družbenoekonomskih odnosov, kot smo jih zasnovali v svojih samoupravnih sporazumih. Zato bom v nadaljnjem razčlenjevanju opozoril predvsem na nekatere sestavine, ki jih moramo rešiti pri vzpostavljanju svobodne menjave dela med delavci temeljne organizacije združenega dela in delavci delovnih skupnosti.

UVELJAVLJATI DOHODKOVNE ODNOSI IN NE PRORAČUNSKIH

Osnova družbenoekonomskih odnosov med delavci temeljnih organizacij združenega dela v delovni organizaciji, SOZD in drugih OZD ter delavci delovnih skupnosti za opravljanje zadev skupnega pomena je svobodna menjava dela. Za to svobodno menjavo je značilna neposredna in tesna zveza med delom delavcev delovnih skupnosti in njihovimi prispevki k doseženim rezultatom v materialni proizvodnji. Storitve delavcev v delovnih skupnostih so v družbeno potrebnem obsegu, ki ga sporazumsko določijo z delavci temeljnih organizacij združenega dela, neizogiben pogoj za delo delavcev temeljnih organizacij materialne proizvodnje. Delo delavcev delovnih skupnosti dobi vrednostno potrditev v tržno realiziranim proizvodu skupnega dela, v katerem so združevali svoje delo z delom delavcev temeljnih organizacij. Za to je treba izhajati iz odnosov v ustvarjanju dohodka in njihovem prispevku k ustvarjenemu dohodku posamezne TOZD in na tej osnovi oblikovati merila za njihovo udeležbo v dohodku posamezne TOZD. Merila, s katerimi bomo ugotavljali dejanski prispevek, bodo preprečila avtonomno, od gospodarskega položaja in dohodka TOZD neodvisno pridobivanje in gibanje dohodka delovnih skupnosti. Torej — delavci delovnih skupnosti ne morejo pridobivati svojega dohodka avtomatično iz ustvarjenega dohodka posamezne TOZD ali celo kar iz seštevka dohodkov TOZD na podlagi nekakšne odsotne udeležbe.

ne dejavnosti bomo organizirali v okviru delovne organizacije, sestavljene organizacije, samoupravne interesne skupnosti,

Prisojnikovo okno (Foto: Pečjak)

sprejemamo delavci temeljnih organizacij, ki se združujemo.

Uveljavitev dohodkovnih odnosov in presejanje sedaj še pretežnih proračunskih odnosov bo hitrejša in učinkovitejša, ker smo delavci TOZD posamezne dele delovnih skupnosti, kjer so za to dani pogoji, organizirali kot temeljne organizacije združenega dela za opravljanje zadev skupnega pomena. Če bomo delavci v tem dosledni, se bomo lažje izognili poskusom, da bi taki deli delovnih skupnosti, za fasado sicer formalno urejene svobodne menjave dela, še naprej uveljavljali zase proračunsko financiranje ne glede na svoj prispevek k ustvarjanju dohodka.

RAZMEJITI DELA IN NALOGE

V sporazumih moramo delavci urediti tudi odnose delovnih skupnosti s poslovodnimi organi. Ta del združenega dela je neposredno vezan na poslovodni organ delovne organizacije in poslovodne organe temeljnih organizacij združenega dela, kadar se sporazumejo, da bodo delavci delovnih skupnosti opravljali določena dela in naloge tudi neposredno za njih. S tem v zvezi je nujna razmejitev dela in nalog, ki jo mora vsebovati sporazum, da bo dosežena koordinacija med poslovodnimi organi in da ne bo prihajalo do konfliktov.

Poznavanje gibanja dohodka nam bo omogočilo, da bomo pravočasno terjali in nalagali delovni skupnosti določene naloge, da bodo pravočasno opozorjeni na težave npr. z reprodukcijskim materialom, na nujnost tržnih preusmeritev, na organizacijo dela in drugo, kar vpliva na povečanje dohodka.

Izpeljava osnov družbenoekonomskih odnosov mora omogočiti, da je ustvarjanje dohodka in spremljanje rezultatov čimbolj sočasno in medsebojno soodvisen proces izvrševanja prejetih odločitev tako v TOZD kot tudi v delovni skupnosti. Le tako je moč na podlagi spoznanj ukrepati, da bi odpravljali pomanjkljivosti in težave.

Delovna skupnost mora predlagati ukrepe in je hkrati odgovorna za predloge. Tu je tudi odgovorna za izvajanje sprejetih odločitev. Če ti odnosi niso tako uresničeni, potem se delovne skupnosti obnašajo neodvisno (odtujeno), od materialne proizvodnje in žive bolj ali manj tudi neodvisno od dohodka ustvarjenega v temeljnih organizacijah združenega dela.

Nova ureditev družbenoekonomskih odnosov in organizacija mora omogočiti in zagotoviti delovanje združenega dela, učinkovito izvajanje skupnih odločitev in avtoriteto združenega dela.

DELO DELOVNIH SKUPNOSTI OVREDNOTITI PREKO PROIZVODOV

Menim, da se uresničevanje odnosov svobodne menjave dela v naši organizaciji združenega dela mora upoštevati, graditi moramo na naslednjih načelih zakona o združenem delu:

— Delavci delovnih skupnosti pridobivajo dohodek praviloma svobodno menjavo dela in odnosi med delavci delovnih skupnosti in TOZD. Ti odnosi ne morejo temeljiti niti na kupoprodaji niti na proračunsko določenih prispevkih, bodisi fiksno določenih ali pa relativno, z odstotkom izraženih prispevkov iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela. Rešitve, ki ne bi upoštevale tega načela, niso skladne z zakonom o združenem delu.

— Celotni prihodek ustvarja oziroma neposredno pridobiva

jo dohodek delavci v delovnih skupnostih s svobodno menjavo dela, ki jo uresničujejo neposredno z delavci TOZD iz njihovega dohodka.

Delavci delovnih skupnosti pridobivajo svoj celotni prihodek odvisno od poslovnega uspeha, predvsem vsake TOZD posebej, za katere opravljajo določene storitve pa tudi od uspeha vseh TOZD.

To pomeni, da se delo delavcev delovnih skupnosti ovrednoti posredno preko proizvodov, ki jih kot organizacija združenega dela realiziramo na trgu. Tako so delavci delovnih skupnosti vpeti v tržnoblago zakonitosti v enaki meri kot delavci v neposredni proizvodnji, kar pa ne pomeni, da bi se morale tržne oscilacije takoj in v celoti odraziti v prihodku delovne skupnosti, saj se v svobodni menjavi dela predpostavlja planiranje in samoupravno sporazumevanje pri urejanju medsebojnih odnosov.

— Delavci delovnih skupnosti v delovni organizaciji ali drugih organizacijah združenega dela, kakor tudi delavci v delovnih skupnostih, ki opravljajo dela za samoupravne interesne skupnosti ali druge samoupravne organizacije, pridobivajo dohodek iz celotnega prihodka, ki ga ustvarja oziroma s svobodno menjavo dela iz dohodka TOZD.

— Delavci v delovnih skupnostih samostojno razporejajo celotni prihodek, gospodarijo z njim skladno s samoupravnim sporazumom o temeljnih srednjeročnega plana, skladno z letnimi plani (kontinuirano planiranje) in skladno s samoupravnimi sporazumi, s katerimi bodo urejali medsebojne odnose v organizaciji združenega dela.

Tako urejeni odnosi delavcem delovnih skupnosti omogočajo v bistvu enak družbenoekonomski položaj, kot ga imajo delavci v TOZD.

— Delavci v delovnih skupnostih pridobivajo v okviru celotnega prihodka sredstva za tiste materialne stroške, ki so v funkciji njihovega dela (porabljen material za njihovo delo, stroški za vzdrževanje sredstev za delo, stroški za nekatere storitve drugih npr. PTT, energija ipd.).

Pri razpolaganju s sredstvi za pokrivanje materialnih stroškov in pri razpolaganju z delovnimi sredstvi morajo biti v samoupravnih sporazumih vgrajeni instrumenti in merila, ki bodo omogočali in spodbujali delavce v delovnih skupnostih k boljši organizaciji dela, k racionalni izbiri delovnih sredstev in časa, ekonomični porabi materiala ipd.

— Delovna skupnost v celotnem prihodku oziroma dohodku praviloma nima sredstev za razširitev materialne podlage dela oziroma nima lastnih virov za takšno reprodukcijo.

Potrebna sredstva za širjenje materialne podlage dela delavcev določajo delavci v TOZD skupaj z delavci delovnih skupnosti s samoupravnim planiranjem in s samoupravnimi sporazumi.

— Delavci delovne skupnosti ustvarjajo dohodek zlasti na naslednjih pomembnih osnovah:

— V odvisnosti od prispevka k uspehu pri poslovanju, zadovoljevanju potreb in interesov TOZD, za katere opravljajo dela in naloge in še zlasti v odvisnosti od prispevka k dohodku, doseženem v vsaki posamezni temeljni organizaciji združenega dela.

— Dejanskega prispevka k poslovnemu uspehu ne bomo mogli ugotavljati, če ne bomo merili prispevka vsake funkcionalne enote v okviru delovne skupnosti k poslovnemu uspehu posamezne TOZD. Torej ne moremo ugotavljati tega prispevka v razmerju celotna delovna skupnost proti vsem TOZD. Zato moramo naši delovni skupnosti opredeliti po funkcionalnih delovnih enotah kot so npr.: kadrovska služba, splošna služba, POAE, direkcija, služba financiranja, poslovno računovodstvo, devizna služba, idr., ker edino tako lahko določimo merila za vrednotenje njihovega dejanskega prispevka.

Sporočilo

Vi, veliki, ki pretite z vojno, vi, veliki, ki hodite ob robu vojne, vi, veliki, ki se sami vojne bojite, sporazum skleniti o atomski bombi!

V atomski vojni zmage ni.

Niti atom ne more ozdraviti gnilobe, ki razpada.

Atomska vojna je uničenje tega sveta.

Če želite slavo, atom uporabite za človeško srečo!

Hvaležni vam bodo še nerojeni otročki, in boste slavni, dokler bo še svet.

Duškanka Kogoj (Prevedel Dejan Vončina)

V samoupravnem sporazumu o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih so razčlenjene osnove in merila za pridobivanje dohodka delavcev delovne skupnosti oz. delovnih enot te delovne skupnosti na osnovi vrste, obsega in kakovosti dela.

— Delavci delovne skupnosti razporejajo dohodek skladno s sprejetimi samoupravnimi in zakonskimi obveznostmi in ugotavljajo čisti dohodek.

Delitev sredstev za osebne dohodke v delovni skupnosti mora biti zasnovana na prispevku posameznih delov, vrst opravljenih storitev k dohodku delovne skupnosti, ustvarjenem s svobodno menjavo dela. Znotraj posameznih delov delovne skupnosti pa mora delitev OD brezpogojno zagotoviti delitev po delovnem prispevku vsakega posameznika. Merila za delitev OD morajo upoštevati vrsto, obseg, kvaliteto dela in prispevek k dohodku vsakega posameznika. Merila, ki veljajo za pridobivanje celotnega prihodka delovne skupnosti, bi morala biti osnova za določanje, meril, po katerih bomo uresničevali delitev po delu in hitreje odpravili prevladajočo uravnilovko, nagrajevanje delavcev po delovnih mestih in stopnji formalne izobrazbe.

OPREDELITEV OSNOVE IN MERILA SVOBODNE MENJAVE DELA

— V samoupravnem sporazumu o združevanju v DO, SOZD in skupnosti združenega dela smo obvezno opredelili temeljna načela in osnove odnosov svobodne menjave dela, ki se konkretizirajo v samoupravnem sporazumu po 404. členu ZZZ.

— Delavci delovne skupnosti ustvarjajo celotni prihodek iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela.

— Delavci delovne skupnosti odločajo v okviru celotnega prihodka o materialnih stroških, ki so v funkciji njihovega dela in razpolagajo z amortizacijo ter s sredstvi za razširitev materialne podlage svojega dela — vse to skladno s planom in sporazumom.

— Delavci delovne skupnosti ustvarjajo celotni prihodek v odvisnosti od doseženega dohodka v TOZD na podlagi meril, s katerimi se ugotavlja prispevek delovne skupnosti oziroma njenih funkcionalnih delovnih enot in v odvisnosti od vrste, obsega in kakovosti njihovega dela.

— Delavci delovne skupnosti soodločajo o vrsti opravljenih delovnih skupnosti, ki so potrebna za to, da bi delavci v temeljni organizaciji združenega dela lahko učinkovito proizvajali in gospodarili.

— Soodločajo tudi o planiranju sredstev delovne skupnosti za posamezna planska obdobja; zato pričakujemo, da bomo ob sprejemanju plana in cenikov sprejemali tudi ovrednoten program delovnih skupnosti pri nas.

— Odločajo o organih delovne skupnosti, o načinu vodenja delovne skupnosti, o postopku sporazumevanja in spreminjanja meril, vrste, obsega in kakovosti del in druga pomembna vprašanja skupnega pomena.

Ivo Sabol

Najbolj množičen je bil start učencev Izobraževalnega centra (Foto: Žlebnik)

Tretji litostrojski kros

11. oktobra je bil ob Koseškem bajerju pred tovarno Agrostroj že drugi litostrojski kros. Tako kot lani ga je tudi letos organizirala smučarska sekcija pri komisiji za šport in rekreacijo konference OOS Litostroj.

Lepo vreme, ki je trajalo skoraj pol oktobra, nam je bilo tudi v sredo, ko je bil kros, naklonjeno. Malo pred začetkom se je na travniku pred Agrostrojem zbralo okrog 100 udeležencev, med katerimi je bilo največ učencev Izobraževalnega centra. Tekmovalci so bili razdeljeni v štiri skupine in prvi so startali naši učenci. Njihova proga ter proga članic in veteranov je bila dolga 1700 m, proga za člane pa je bila skoraj enkrat daljša (3200 m). Proga je potekala ob robu Koseškega bajerja, po travnikih in gozdovih in je bila ista kot lani.

V primerjavi z lanskim letom je bilo udeležencev le malo manj, pohvalno pa je to, da je bilo letos več članic. (Sicer le dve več, vendar pa to kaže na večje zanimanje pa tudi na drugačen odnos do tega športa). Upajmo, da bo naslednje leto še boljše in da bo udeležba v vseh skupinah še boljše. Pohvala velja tudi organizatorjem — smučarski sekciji, ki je tekmovanje uspešno pripravila in izpeljala.

Prvi trije iz vsake skupine so na koncu prejeli diplome, rezultati pa so bili naslednji:

Učenci IC Litostroj:

1. Milenko Fuš
2. Zvone Turk
3. Nazif Djuljić

Članice:

1. Jelka Zupančič
2. Irena Kosmač
3. Boža Šoba
4. Ivana Prevec

Veterani:

1. Branko Sršen
2. Andrej Grom
3. Vinko Udovč

Člani:

1. Srečo Pirman
2. Šime Karadja
3. Jože Šinkovec

Litostrojski kros tako že postaja tradicionalen in si želimo da bi z vsakim letom postajal še bolj množičen.

M. H.

Odhod veterana

29. septembra je odšel v pokoj tovariš Franc Černivec, obratovodja livarne sive litine, obenem pa tudi prvi predsednik delavskega sveta v Litostroju. Od njega so se poslovili predstavniki družbenopolitičnih organizacij, generalni direktor tovariš Marko Kržišnik in njegovi ožji sodelavci.

Ob upokojitvi so se od tovariša Černivca poslovili predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstvo delovne organizacije (Foto: Žlebnik)

Ob tej priložnosti se mu je za vse dosedanje delo v imenu kolektiva zahvalil predsednik konference OOS Miro Podbevšek, tovariš Kržišnik pa je v svojem govoru poudaril, da je prišel v Litostroj sicer za njim, kaj kmalu pa je spoznal kako pomembno vlogo v razvoju samoupravljanja in samoupravnih odnosov v tovarni je imel tovariš Černivec. Poznal je tovarno in njen življenjski utrip ter miselnost ljudi, zato sta se tudi pogosto sestajala in se pogovarjala o mnogih pomembnih stvareh in odločitvah. »Čeprav sedaj odhaja v pokoj,« je poudaril tovariš Kržišnik, »pa bo vez z ljudmi, ki jih pozna, še ostala in bo vedno dobrodošel gost v Litostroju!«

Tovariš Černivec je bil član našega kolektiva od leta 1947, ko se je kot livar zaposlil v Litostroju. Njegovo strokovno in politično delo je bilo tesno povezano z razvojem Litostroja. Že v letu 1947, ko v prvih obratih Li-

trostroja še ni bila organizirana komunistična partija, je tov. Černivec od partijskega biroja dobil nalogo, naj zbere članstvo in organizira celico KP ter postane njen sekretar. Zaradi uspešnega delovanja partijske organizacije v livarni je bil predlagan in izvoljen leta 1948 za organizacijskega sekretarja biroja KP v podjetju. Leta 1949 je bil izvoljen za sekretarja tovarniškega komiteja KP in za člana rajonskega komiteja KP.

V letu 1950 je v okviru tovarniškega komiteja aktivno delal v pripravi za organiziranje delavskih svetov v podjetju in to nalogo tudi uspešno opravil. Isto leto je postal prvi predsednik delavskega sveta podjetja in nato do upokojitve aktivno sodeloval v organih samoupravljanja in ZK.

Pomembno je tudi njegovo politično delo izven podjetja. Kot zelo aktiven delavec je bil izvoljen v zbor proizvajalcev občinske skupščine in je bil eno mandatno dobo tudi predsednik tega zbora. V letih 1955 do 1962 je opravljal vrsto partijskih funkcij v občinskem komiteju ZK Ljubljana-Siška. Prav tako je uspešno deloval v občinskem sindikalnem svetu in bil dve leti njegov predsednik. Bil je tudi član odbora sindikata kovinarjev Slovenije in v letih 1955 in 1956 tudi član odbora sindikata kovinarjev Jugoslavije. Aktivno je tudi sodeloval v organizacijah ZRVS na terenu in v podjetju.

Ne bi bil prav, da poleg njegovega političnega dela ne omenimo tudi njegovega strokovnega dela v podjetju. Kot kvalificiran livar je delal pri proizvodnji najzahtevnejših ulitkov, saj je bilo v začetku le malo delavcev, ki so imeli kvalifikacijo livarja. V času udarnišva je bil 12-krat proglašen za udarnika v proizvodnji. Poleg rednega dela je sodeloval pri izobraževanju mladih delavcev in tudi sam se je še naprej izobraževal. Zaradi svojega znanja in pravilnega odnosa do delavcev je bil določen za obratovodjo oblikovalnice livarne sive litine in je delal na tem mestu do upokojitve.

Za svoje delo je prejel številna odlikovanja:

- red zasluge za narod III;
- red za hrabrost;
- medaljo dela;
- red dela s srebrnim vencem;
- red republike z bronastim vencem;
- priznanje sindikata Litostroj — zlato plaketo na področju samoupravljanja.

To je le kratek prikaz njegovega dosedanjega dela. Verjamemo, da družbeno delo tov. Černivca s tem še ni končano. Končal je sicer z delom v podjetju, vendar mu bosta njegova neuničljiva energija in politična zavest dajali pobude, da bo svoje izkušnje uporabljal pri delu v občini in krajevni skupnosti.

Slavko Penko, dipl. ing.

Gasilci opozarjajo

O nezaščitenih električnih kuhalnikih, ki jih imamo po naših obratih in pisarnah, smo že pisali, prav tako tudi o slabi električni napeljavi. To opozorilo je bilo objavljeno v našem glasilu, poleg je bila skica, kako mora biti zaščiten električni kuhalnik.

5. oktobra 1978 ob 21. uri in trideset minut pa je prišlo do kratkega stika v vtičnici v prtičlju izobraževalnega centra, v sobi št. 7, kjer ima svoje prostore DS-PFSR. To je opazila snazilka še med delovnim časom. Če bi se to zgodilo v nočnem času, bi prišlo verjetno do požara, nastala bi velika škoda, uničeni bi bili dokumenti in sobni inventar. Pri pregledu prostorov je gasilska služba v naši delovni organizaciji ugotovila zelo slabo električno napeljavo. Protipožarno varnostno nezavarovane kuhalnike in nedovoljene električne peči bomo zato odvezli. O požarnem varstvu v temeljnih organizacijah in v krajevnih skupnostih se je veliko govorilo na IO in skupščini mesta Ljubljane, o tem smo lahko vsi brali v našem dnevnem časopisu.

Septembra pa sta bili tudi dve pomembni gasilski prireditvi, na kateri sta sodelovali tudi poklicna gasilska enota in člani industrijskega društva naše delovne organizacije. Udeležili smo se proslave ob 90-letnici obstoja in razvitju društvenega prapora GD Spodnja Šiška. Poklicni in prostovoljni gasilci iz naše DO smo bili zastopani v velikem številu, v slavnostni paradi smo nosili naš prapor in pokazali sodobno gasilsko vozilo. Naše gasilsko društvo je za visoki jubilej gasilcem iz Spodnje Šiške darovalo spominski trak in prapor, ki so ga razvili ob jubileju, poklicna gasilska enota pa je darovala zlati spominski žebeljček.

V pozdravnem govoru je podpredsednik občinske skupščine

Ljubljana-Siška, Karel Gornik orisal delo gasilskih društev naše občine, posebno pa delovanje Litostrojskih poklicnih in prostovoljnih gasilcev.

V septembru pa smo se gasilci pripravljali tudi za 4. tekmovanje gasilskih enot v okviru ZPS, posvečeno 40-letnici obstoja IGD STT Trbovlje.

Litostrojska desetica, sestavljena iz poklicnih in prostovoljnih gasilcev, je v Trbovlje odpotovala 17. septembra v zgodnjih jutranjih urah. Vse priprave so bile poverjene poklicni gasilski službi. Desetine so pripravili: vodja poklicne gasilske službe, višji gasilski častnik Štefan Vogrinčič in pomočnik poveljnika IGD nižji gasilski častnik I. stopnje Vinko Klemenčič, sestav, vežbanje in tehnične priprave pa so bile poverjene, kot že dosledaj na vseh tekmovanjih gasilskih enot ZPS, poveljniku desetine skupinovodij 3. izmene poklicnih gasilcev nižjemu gasilskemu častniku I. stopnje Ignacu Zajcu.

Naši gasilci so se s tega tekmovanja in prijateljskega srečanja vrnili z doseženim 2. mestom. Prejeli smo spominsko plaketo ob 30-letnici obstoja IGD STT Trbovlje, za doseženo 2. mesto pa spominski pokal. Za doseženi uspeh vsem nastopajočim, posebno tekmovalcem in vodstvu desetine iskreno čestitamo.

5. tekmovanje gasilskih enot ZPS v letu 1979 bo v Mariboru, pripravilo pa ga bo IGD mariborske Metalne.

Gasilska služba in IGD Litostroj

AKTIVNOST KEGLJAŠKE SEKCije

Kegljaška sekcija »Litostroj« je najela kegljišči »ILIRIJA« in »PRI ŠTERNU«. Da bi se čimveč naših delavcev rekreacijsko ukvarjalo s kegljanjem, smo se odločili, da razdelimo termine po tozdih in delovnih skupnostih.

PONEDELJEK od 13. do 19. ure — kegljišče »ILIRIJA«		
TOZD IC	od 13. do 15. ure	1. in 2. steza
TOZD PUM	od 15. do 17. ure	1. steza
TOZD OB	od 17. do 19. ure	1. steza
TOZD MONT	od 15. do 17. ure	2. steza
TOZD PZO	od 17. do 19. ure	2. steza

PETEK od 19. do 22. ure — kegljišče »ILIRIJA«		
TOZD PROD	od 19. do 22. ure	1. steza
TOZD NAB		
TOZD IRRP		
TOZD TVN	od 19. do 22. ure	2. steza
TOZD PPO		
TOZD PTS		

SREDA od 18. do 21. ure kegljišče »PRI ŠTERNU«		
TOZD IVET	od 18. do 21. ure	3. steza
TOZD ZSE		
TOZD DS SSP	od 20. do 21. ure	4. steza
TOZD PFSR		

Vsi, ki bodo obiskovali kegljišča, morajo imeti svoje športne copate. Prosimo, da komisije za šport in rekreacijo pri temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih organizirajo kegljanje, da bo postala ta športna panoga v Litostroju bolj množična kot doslej.

Kegljaška sekcija Litostroj

FOTO-FILMSKO DRUŠTVO LITOSTROJ

OBVEŠČA

vse interesente, da se lahko vpišejo v

- začetni fotografski tečaj
- začetni filmski tečaj

Tečaja se bosta začela 9. novembra 1978 ob 16. uri v prostorih fotofilmskega društva Litostroj. Prijave za oba tečaja bosta sprejemala tovariš Zvonko Bizovičar in Marjan Kolkal — telefon 558.

DOSEŽENI DOHODEK JE REZULTAT NAS VSEH

Za resnično in neposredno uresničevanje zakona o združenem delu so v prvi vrsti odgovorne osnovne organizacije sindikata. Te bi morale mobilizirati delavce, da poiščejo najbolj ustrezne rešitve ter zahtevati od strokovnih služb in vodilnih delavcev odgovoren odnos do sprejetih nalog. Zato bi dosežene uspehe ali neuspehe morali realno spremljati, analizirati, ocenjevati pa tudi grajati, oziroma jih sprotno primerjati in dograjevati z novimi spoznanji, ki izhajajo iz naše vsakodnevne prakse.

Zato sem se odločil zapisati nekaj o dohodkovnih odnosih, kajti prav o teh bo potekala razprava v novembru, v začetku decembra pa bomo o tem odločali na referendumu.

PRI PRIPRAVI PRAVILNIKA MORAMO SODELOVATI VSI DELAVCI

Jasno je opredeljeno, da mora biti temeljna organizacija združenega dela na izhodiščih združenega dela in sredstev dohodkovno povezana z drugimi temeljnimi organizacijami in strokovnimi službami v okviru naše delovne organizacije. To pomeni, da morajo biti odnosi med temeljnimi organizacijami združenega dela takšni, da zagotavljajo samoupravno delitev dela, pravic in obveznosti med temeljnimi organizacijami, saj je to pogoj za ustvarjanje in razporejanje dohodka. Zavedati se moramo in jasno izhajati iz dejstva, da doseženi dohodek v TOZD ni le rezultat dela delavcev v posamezni TOZD, temveč rezultat vseh nas v Litostroju, kar pomeni, da je ustvarjeni dohodek tako družbeni, kot tudi temeljne organizacije, zato moramo pri gospodarjenju z njimi tudi primerno ravnati.

Danes ugotavljamo, da sedanjí sistem delitve dohodka in osebnih dohodkov ni stimulativen! Prizadevati si moramo torej za takšen sistem delitve dohodka in osebnih dohodkov, ki bo bolj stimuliral slehernega delavca za boljše delo ter vsako TOZD in delovno skupnost k ustvarjanju večjega dohodka. Zato moramo v sleherni TOZD in delovni skupnosti izdelati merila za vsa dela in naloge, kar pomeni izkoreniniti subjektivno ocenjevanje. Osební dohodek vsakega delavca bi moral biti posledica rezultatov tako njegovega dela kot tudi rezultatov dohodka, ustvarjenega v temeljni organizaciji ali delovni skupnosti, končno pa

tudi od doseženih rezultatov na ravni delovne organizacije. To pomeni, da je možno meriti tudi uspešnost direktorjev in vodij organizacije. Če želimo pravilno delitev sredstev za osebne dohodke, je nujno, da moramo v pripravah, izdelavi in sprejemanju pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke sodelovati vsi delavci, da jih bomo tudi razumeli.

ALI MORA NOVI PRAVILNIK OBSEGATI VEČ?

Menim, da ne. Vsakdo izmed nas si misli — kdor je bolj delaven, bo dobil večji osebni dohodek. Pomembno je delo, rezultati dela, ustvarjeni dohodek, ki izhajajo iz neposredne stimulacije in rezultatov dela. Zato se bomo zavzemali za tak pravilnik, na temelju katerega ne bo mogoče prejemati osebnih dohodkov za nedelo. Menim, da se bom zavzemal za uveljavljanje načela delitve osebnih dohodkov, po kateri naj bi bil za približno enako delo ob približno enakih rezultatih tudi osebni dohodek približno enak. Delomrznežem in lenuhom pa bomo hitro pokazali vrata tovarne. Mi ne moremo in ne smemo umetno ustvarjati in deliti dohodka, temveč samo na osnovi rezultatov dela.

Ali se kdaj ob koncu meseca vprašamo, če smo s svojim delom opravičili dinarje, ki smo jih prejeli, ali smo vložili maksimalne napore k realizaciji skupnega proizvoda? Mnogi menimo, da so nosilci proizvodnega procesa za svoje delo in naloge v primerjavi z administracijo premalo plačani, kar je tudi res, zato moramo njihovo delo ob snovanju novega pravilnika pravilno ovrednotiti. Potrebno pa je tudi naši normski politiki, organizaciji dela, izkoriščenosti delovnega časa, spoštovanju tehnološke discipline (velja tudi za delitev malice) posvetiti znatno več pozornosti na vseh ravneh naše družbenopolitične in samoupravne organiziranosti ter poiskati tiste,

ki slabo ali premalo delajo — a veliko govorijo.

NATOČIMO SI ČISTEGA VINA

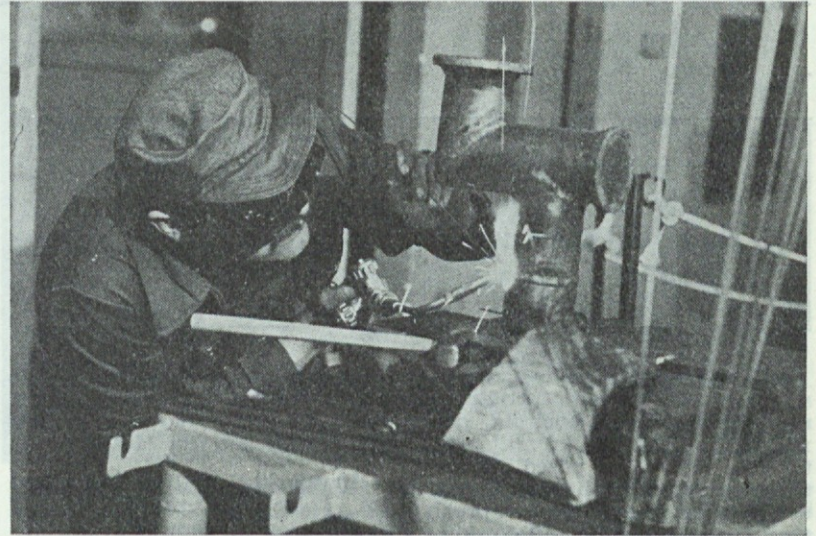
Menim, da moramo obračunati z vsemi oblikami uravnilovke, ki se ne sme pojaviti znotraj kategorizacije del in nalog, temveč priti do spoznanja, da ne bo mogoče prejemati osebnega dohodka za nedelo oziroma neustvarjeni dohodek. Mi bi morali bolj pogumno stimulirati prihranke, racionalizacije, inovacije in ustvarjalno delo, brez bojazni, da nekdo veliko ali več zasluži. A znana nam je človeška »zavist«, ki je prisotna v vseh delih proizvodnega procesa. Če bo naše delo slonelo na podlagi konkretnih rezultatov, se nimamo bati jutrišnjega dne. Izkoriščenost delovnega časa je v velikih primerih še vedno preslaba, zato moramo ob pripravah katalogov del in opravil oceniti, ali je organizacija dela v posamezni TOZD ali delovni skupnosti najbolj ustrezna, ali je povezava takšna, da delavci lahko svoje naloge konituirano opravljajo, ali so glede na sestavljenost del in nalog delavci ustrezno razporejeni in ali tehnologija delovnega procesa zagotavlja smotrno izkoriščanje delovnega časa.

IZOSTANKI Z DELA

Eden izmed elementov, ki tehtno vplivajo na izkoriščenost delovnega časa, so izostanki z dela. Ti so največkrat pogojeni z osebnimi opravki, ki jih ne moremo opraviti v prostem času. Potrebna je boljše organizacija varstva pri delu, večje sodelovanje z zdravstveno službo in predvsem s preventivnimi ukrepi zdravstvenega varstva. Zato moramo na področju svobodne menjave dela zagotoviti takšno kvaliteto opravljenih storitev, da bodo v čimvečji možni meri onemogočale nepotrebno izgubljanje dragocenega delovnega časa. Tu imam v mislih čakalno dobo v ambulanti, podvajanje posameznih storitev itn.

Dodam naj še, da bomo te bolniške izostanke morali kontrolirati pri delu, v gozdu, na njivah, gradnji hiš, sprehodih in podobno ter bolj ostro ukrepati tudi z delavci iz sosednih republik, ki nam prinašajo dvomljiva zdravniška potrdila in telegrame.

I. Sabol

PESEM DELU

Ljubim črne roke,
grobe, ranjene,
obltočene ob kamen, jeklo.

O, delovna roka — zlato
človeškega rodu!

Dovolj je ponižanja,
dovolj je sramote,
dovolj je klicanja pravice!

Čas je!
Delo se da na prestol
največjih človeških vrednot.

O, razum,
ki sam brez znoja
ne pomeniš ničesar!

Razvij krila,
poleti visoko,
sedi zraven dela na prestol,
zaigraj na kristalno čašo
človeškega znoja
prekrasno igro:
vizijo človeške bodočnosti.

Dušanka Kogoj
(prev. Dejan Vončina)

PESNIŠKA

Lirika je spev srca,
duše bolnega poeta.
Nežno rima se prepleta,
ko vam toži od gorja.

Milan Zornik — Mile

KAJ PRAVI JEZNI TONE

»Kaj to,« preklinja Ivo funkcionarje krajevne skupnosti, ker že vrsto let nič ne ukrenejo in imamo v takšnem vremenu pravo presihajoče jezero na cesti ob vzgojno varstvenem zavodu, »danes mi je zaradi naraslega jezera crknil motor v avtu. Vendar to še ni najhuje. Potem sem moral stopiti v nizkih čevljih v vodo, da sem potisnil avto ven, saj bi mi ga drugače voda še odnesla! Ker pa jezero ni osvetljeno, je vanj zabredla tudi neka mamica z otrokom.«

Vem, da prisluškovanje ni lepa navada, vendar je včasih koristna, kajti Iva lahko potolažim, da omenjenega jezera ne bo več, saj delavci komunalnega podjetja odstranjujejo vzrok njegovega nastajanja.
Inž. Ivan Šavor

—Veš, Polde, tale naš Pepe je pa res priden in vesten delavec. Predlagal bom, da bi napredoval vsaj za kakšno točko!
—Daj no, ne bodi neumen; mlad je, kar naj še počaka. Če bo dobil on, boš pa ti ostal na cedilu.

—Kaj misliš, Ivo, kako bi prišel do večjega OD?

—No, ko bo objava prostih delovnih mest, bomo namesto delovodja, napisali glavni delovodja, pa bo za nekaj tisočakov več.
Branko Kržan

Ivo in Polde se še pogovarjata

»Kaj si tako zamišljen, Polde?«

»Kako ne bi bil, ko se spominjam tistih lepih starih časov, ko smo vsi zaposleni morali delati. Danes pa delaš, le če hočeš.«

Ivo in Polde se pogovarjata o projektu nove peskarne.

Polde trdi, da bodo, ko bo ta projekt končan, tu zaposleni delavci živeli in delali pod boljšimi pogoji.

Ivo pa si menca od prahu zaprašene oči in žalostno vprašuje Poldeta:

»Kdaj pa bo to?«

Polde se ne strinja z Ivanom, ko morata dvigniti z mostnim tekalnim žerjavom breme, ki je težje od nosilnosti žerjava.

Zagotovo bi Poldetovo mnenje podprla tudi služba varstva pri delu.

Polde ne more razumeti nagrajevanja, kajti čeprav delata z Ivom enako delo in imata enake pogoje, je njun zaslužek različen.

Vendar je različna tudi kvaliteta njunega dela! Pa vseeno se ne moreta sporazumeti in njun pogovor se naslednjega dne nadaljuje tam, kjer se je prejšnjega dne končal.

Opazujoč njuna zamišljena obraza bi rekel, da kritizirata orodje, posebno tisto, ki ni več primerno za varno opravljanje dela.

Ivo je nevoščljiv Poldetu, ker je ta dobil med drugimi osebnimi varnostnimi sredstvi tudi platneno kapo, njemu pa so kot strugarju predpisali varnostno pokričalo — čelado.

Polde je bil prejšnji večer na veselici, kjer se je vse končalo s pretepom, in še danes je v takem razpoloženju, razburjen in napadalen.

Umirjeni Ivo ga skuša pripraviti k plodnemu in ustvarjalnemu delu, saj je za to tudi plačan.

Ze pred leti sta Polde in Ivo vzela za ženi dve sestri. Ker si Polde zaželi spremembe, predlaga zamenjavo. Ivo malo pomišlja in pristane na to, vendar postavi en sam pogoj, da žena zadrži vsaj prejšnje ime.

Polde in Ivo nista vedela, da ju poslušam in sedaj vam bom izdal, kaj sta se pogovarjala:

»Danes pa dežuje kakor iz ška-fa,« pravi Polde.

Uredništvo

Svetloba in senca (P. Poženeš)

PO POTEH REVOLUCIJE

V soboto, 23. septembra, je skupina naših sodelavcev — letošnjih petindvajsetletnikov krenila na dvodnevno potovanje po poteh revolucije.

Megleno jutro prvega jesenskega dne ni skalilo prijetnega razpoloženja. Slavljenici ta dan niso kot ponavadi krenili proti tovarni, temveč so posedli v avtobus in se odpeljali po avtocesti do Novega mesta ter se preko Gorjancev spustili v Belo krajino. Na mostu preko Kolpe, ki je mejna reka med Slovenjo in Hrvaško, smo zapustili Slovenijo. Potem nas je slikovita Kolpa spremljala prav do Karlovca, ki je stečiče mnogih cest in rek. (Prav v Karlovcu se v Kolpo stekata tudi reki Mrežnica in Korana.) Po dolini Korane smo nadaljevali pot preko Slunja in naprej do Plitvičkih jezer, ki so bila naš prvi cilj.

Prav tedaj, ko smo prispeli v Plitvice, so na veselje nas vseh in mnogih drugih turistov posijali sončni žarki. Prelep narodni park, znan doma in po svetu, smo si ogledali v vsej njegovi naravni lepoti, obsijani s soncem.

Dolina gozdov, planjav ter šestnajstih večjih in nešteti manjših jezer, ki se kot po nekakšnih narodnih stopnicah prelivajo navzdol, je nepopisno lepo. Slapovi in bistra modrozeleni voda jezer so kot biseri, obdani z bujnim rastlinjem in živalmi.

Polni nepozabnih vtisov smo nadaljevali naše potovanje. Pred Bihačem smo zagledali obronke mogočne Grmeč planine in Plešivice, znane iz časov NOB. Bihač, mesto herojev, v njem je bilo 27. 11. 1942 prvo zasedanje AVNOJ. Tu se začne novo obdobje borbe in obenem svobode naše države. Takrat, leta 1942, v najtežjih dneh v kleščah okupatorjev smo spoznali, da je napočil čas, ko z borbo lahko obratujemo s sovražnikom in si z revolucijo priborimo oblast delavcev in kmetov.

V spomin na prvo zasedanje Avnoja je v Bihaču bogat muzej, ki hrani številne dokumente.

Po ogledu muzeja prvega zasedanja Avnoja in znamenitosti mesta, smo v poznih popoldanskih urah krenili pod Grmeč planino in po Petrovačkem polju zvečer prispeli v Bosanski Petrovac, kjer smo prenočili. Tudi program naslednjega dne je bil pester in naporen, saj smo že zgodaj zjutraj krenili preko planine Klekovače proti Drvarju.

Drvar, s ponosom nosi največje vojno priznanje mesta narodnega heroja.

Drvar, mesto, v katerem je 27. julija 1941 zatlala prva iskra upora in borbe narodov in narodnosti Bosne in Hercegovine.

Drvar, ki je bil od vseh 1387 dni, kolikor je skupno trajala okupacija naše domovine, 991 dni svobodno in osvobodeno mesto.

Drvar, to je neuspeli sovražnikov desant na maršala Tita, 25. maja 1944.

Drvar, to je resnica o krvavi borbi in zanosu ljubezni do svobode.

Drvar, je tako med velikimi eden od najlepših biserov naše nove socialistične Jugoslavije.

Drvarska kotlina, slikovita, obdana s planinami Klekovača, Lunjevača, Osječnica, je v najtežjih dneh naše NOB nudila zatočišče tovarišu Titu, vrhovnemu štabu NOB in vodstvu KPJ in številnim odredom in brigadam. Drvarčani s ponosom pravijo, da je bilo njihovo legendarno mesto v mnogočem in dolgo glavno mesto nove Jugoslavije.

Drvar in njegova okolica predstavlja ogromen zgodovinski muzej, številna obeležja in spomeniki pričajo o burnih dneh naše revolucije. Naš izlet po poteh revolucije se je nadaljeval v smeri proti Jajcu. Tu se v reko Vrbas zliva Pliva, skupaj pa oživita v čudovite slapove, tolmane in prelive, ki dajejo mestu značilno podobo.

V Jajcu je bilo zgodovinsko drugo zasedanje Avnoja, 29. novembra 1943. Na njem so bili postavljeni temelji naše nove združene Jugoslavije. Ta veliki dogodek je tedaj opozoril svet, da bo zmaga in oblast na strani tistih, ki se borijo za pravično in svobodno življenje narodov.

Jajce smo zapustili polni vtisov in že nas je prevzela slikovita dolina reke Vrbas. Ozke so teske, kanjoni in celo pot razigrani Vrbas vzbujajo v nas občutek, kot da smo nekje na Gorenjskem, ob naših rekah in hribih. Tudi Vrbas, ki nas je spremljal skoraj sto kilometrov, se umiri v Banjaluški kotlini. V Banja Luki se zvečer konča tudi drugi dan našega potovanja.

Naslednje jutro smo se odpeljali proti Kozari.

(Nadaljevanje prihodnjič)

K. G.

Wo ist Tito? To fotografijo je nosil pri sebi vsak esesovec ob desantu na Drvar

VOJAŠKI POZDRAVI

Tudi ta mesec se nam je veliko naših vojakov oglasilo iz cele Jugoslavije. Pisali so nam na uredništvo ali vojaškemu referentu, vsi pa pogrešajo sodelavce in jih prav lepo pozdravljajo, vsem članom delovne organizacije pa želijo veliko uspehov. Tokrat so se oglasili: Janez Mrkun iz Maribora, Bojan Bistričič iz Niša, Vinko Jakopič iz Obrenovca, Andrej Miklič iz Reke, Darko Obvezd iz Benkovca, Mičo Cevarić iz Sombora, Danilo Lavrič iz Bele Crkve, Mirsad Djulović iz Pivke, Adem Krupič iz Sombora, Refik Nasić iz Gornjega Milanovca, Dojčin Vukmirica iz Požarevca, Rado Metljak iz Splitske vojak, katerega naslov je V. P. 1159/940 - VE 7, Pula, in ki je sicer poslal dolgo in zanimivo pismo, ni pa se podpisal. Tako mu ne moremo pošiljati časopisa, pa tudi vojaški referent ne bo mogel z njim vzpostaviti stikov. Upamo, da se bo kmalu ponovno oglašil (s polnim naslovom), vse druge vojake pa prav lepo pozdravljamo.

Uredništvo

V SLOVO

Neznana smrt našega sodelavca tovariša Janeza Cerarja nas je močno pretresla, saj smo izgubili dobrega delavca in tovariša.

Imel je veliko izkušenj, bil je pripravljen pomagati in prevzemati nase najtežja dela.

Njegovim najbližjim izrekamo globoko sožalje.

Sodelavci TOZD PT Servis

ZAHVALE

Ob nenadni izgubi našega draga očka, sina in brata Janeza CERARJA se iskreno zahvaljujemo članom DO Litostroj, ki so z nami sočustvovali v naših najtežjih trenutkih in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja sodelavcem TOZD Servis in sindikalni organizaciji za denarno pomoč.

Hvala tudi gospodinu za poslovilne besede in litostrojski godbi.

Cerarjevi

Ob hudi izgubi mojega sina Jožeta RATAJA se zahvaljujem mojim sodelavcem in prijateljem v livarni jeklene litine in talilnice za venec in denarno pomoč. Posebno zahvalo pa izražam Antonu Prešernu in Vitomilu Biliču za spremstvo na pogrebu.

Jože RATAJ

Ob prerani, tragični smrti ljubelega sina Janija LOVŠETA se iskreno zahvaljujemo osnovni organizaciji sindikata TOZD PUM za denarno pomoč in vsem sodelavcem jeklolivarne za izrečeno sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči starši in bratje

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD PUM za darila, organizatorjem piknika in gospodinu, direktorju TOZD PUM, predsedniku konference sindikata in generalnemu direktorju za spodbudne besede in zahvalo za moje delo v družbenopolitičnih organizacijah in stroki. Kolektivu Litostroj želim uspešen nadaljnji razvoj ter dobro prodajo izdelkov na domačem in tujem tržišču, političnim organizacijam pa mnogo uspehov pri utrjevanju samoupravljanja in enotnosti kolektiva.

Uspehov Litostroja sem vedno vesel. Se naprej se bom čutil povezanega z njim. V samoupravnih aktih je zapisano, da so litostrojski upokojenci del Litostroja — in to bomo tudi resnično ostali.

Franc Cernive

AFORIZMI

Imam ga v mezincu. On pa mene pod palcem.

Lahko je opravičiti zaupanje. Poizkusi opravičiti dnevnice!

Obleka ne naredi človeka. Človeka prepoznaš, ko mu obrneš žepe.

Veliko stvari je živa ograja okrog njegovega naslonjača spremenila v mrtve črke na papirju.

Pera Srečković

SREČANJE UPOKOJENCEV LITOSTROJA V POREČU

Od 24. do 26. septembra je trajalo že tradicionalno srečanje naših upokojencev v Poreču v hotelu »Albatros«.

Udeležilo se ga je blizu 200 upokojencev, nekateri so bili skupaj s svojimi zakonci.

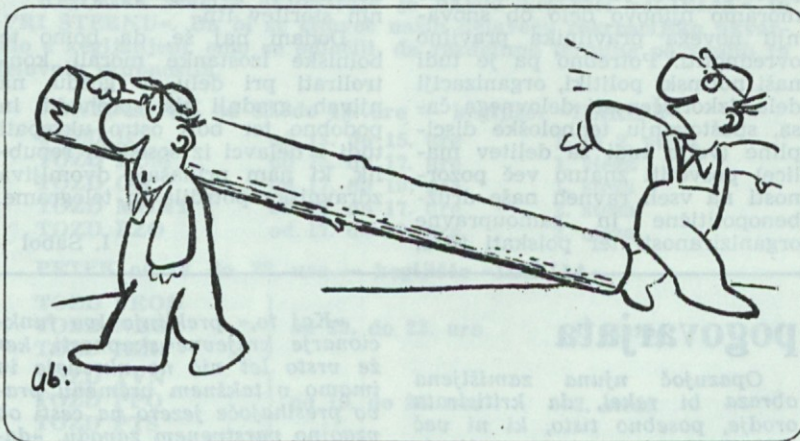
Prvi dan so si lahko ogledali mesto in bližnjo okolico, nekateri pa so se tudi kopali v še kar toplem morju. Drugi dan popoldne so se udeleženci odpeljali na izlet — razdelili so se v tri skupine in se z avtobusi odpeljali v Pulo, v Motovun in Istrske toplice ter v Novigrad in Umag. Tretji dan po kosilu je bilo srečanje končano in udeleženci so se z avtobusi odpeljali nazaj v Ljubljano.

V Poreču so udeležence srečanja pozdravili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstva delovne organizacije in se z njimi tudi pogovarjali.

Vsi upokojenci so bili s programom zadovoljni in so na koncu izrazili željo, da se prihodnje leto spet vidijo na podobnem srečanju.

Ivo Jarc

ADIJO, JAZ GREM NA DOPUST

ZAMENJAVA NADZORNIH ORGANOV

Zaradi rahlega zdravja in preobremenjenosti se je od naše delovne organizacije poslovil republiški inšpektor dela Franc PAVLIN, dipl. inž. Njegovo nadzorstvo nad izvajanjem varnostnih predpisov je bilo dosledno, nekaterim včasih tudi nevšečno. Toda prav zaradi tega smo v njegovi mandatni dobi v Litostroju na področju varstva in za zdravje delavcev veliko naredili. Želimo mu bolj trdno zdravje in dobro počutje na novem delovnem mestu.

Naš novi nadzorni organ inšpekcije dela bo republiški inšpektor dela inž. Anton Urbanc, ki je do nedavnega opravljal dela na komiteju za varstvo okolja. Naše delovne organizacije še ne pozna, zato mu želimo, da bi jo spoznal in objektivno ocenjeval pomanjkljivosti, ki se v njej pojavljajo.

Služba varstva pri delu

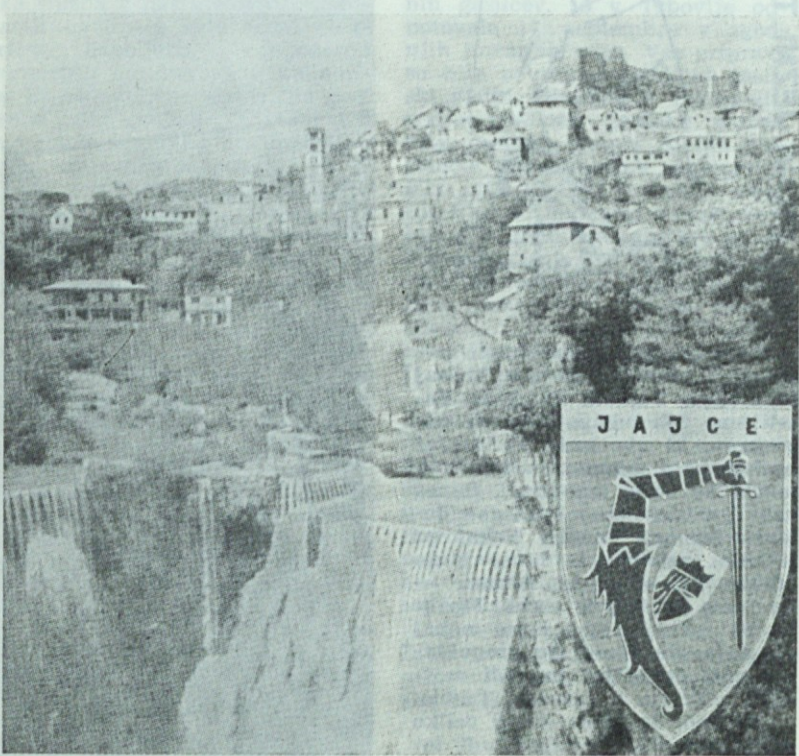

Glasilo delovne organizacije Titovi zavodi Litostroj izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5500 izvodov. — Ureja ga uredniški odbor v sestavi: Stanislav Brađeško, dipl. inž., Milan Vidmar, Janez Oprešnik, Vukosav Živkovič, Leopold Solc, dipl. inž., Hrabroslav Premelč, Janez Stražičar, dipl. inž., Milan Jurjavčič, inž. in uredniki.

Odgovorni urednik Karel Gornik, urednik Marjana Habicht, tehnični urednik Estera Lampič.

Telefon uredništva 556-021 (n. c.) interna 202, 246 — Poštna plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska Tiskarna Ljubljana.

Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.

Slapovi reke Plive, ki dajejo Jajcu njegovo značilno podobo

CABRA CORRAL-ARGENTINA

Od Andreja Trebšeta, ki dela na HE Cabra Corral v Argentini, smo spet prejeli pismo. Za razliko od prejšnjega zapisa, ki smo ga objavili v 8. številki in v njem večidel popisuje montažo, nam v tem pripoveduje o narodnih običajih ob različnih praznovanjih.

KARNEVAL NA VASI

Tradicionalna pustovanja v naših krajih se nikakor ne morejo primerjati s pustovanjem v Južni Ameriki. Ni vaščana, ne odraslega in ne otroka, ki ne bi z veseljem pričakoval karnevala. Bil je delovni dan in ob 5. uri, ko so delavci imeli odmor in pili čaj, je prišla po cesti naša »kraljica«. To dekle je bilo ena od kandidatki za kraljico karnevala vasi Moldez. Zanimivo je to, da zmaga deklet, ki nabere največ točk — ali bolje rečeno kuponov, ki jih kupujejo vaščani. Lahko pa je tudi tako, da premožnejši kupi več kuponov za svojo kraljico in čeprav ni najlepša, bo zmagala. Drugače pa je z okrašenimi vozili v sprevodu, ki jih vlečejo traktorji. Vozila izbira posebna komisija in tu je večja možnost, da zmaga res najboljša in najlepše okrašena vozilo.

Praznovanje se začne že mesec dni pred pustom. Ta čas se mora moški varovati žensk, ki mečejo balončke z vodo, pomešano z rdečo zemljo. Če pa stopi na ulico ženska, jo moški posujejo z moko ali pa prav tako uporabljajo balončke.

Vas pa lahko tudi pobarvajo z barvami za sladice! V predpustnem času smo nakupe hrane v Moldezu zmanjšali na minimum. Vsakokrat pa smo se vračali s Cabra Corral mokri in sivi.

Teden dni pred pustom se začne vsak večer ob 20. uri sprevod, ki traja dve uri, promet pa

kraljico, ki je sprejela krono, plašč in žezlo od prejšnje kraljice. Prav tako so izbrali tudi spremljevalki.

V ponedeljek je bil na pokritem prostoru, kjer je na tleh samo steptana rdeča zemlja, ples. Ker nismo vedeli, kakšen je običaj, smo se lepo oblekli. Toda že po prvih trenutkih smo ugotovili, da so tla vroča. Tudi ta dan so posipali moko in barvali obraze, ne glede na to, kako je bil kdo oblečen. Kmalu smo jo ubrali — nekateri seveda že obarvani, drugi starejši za nekaj deset let — s sivimi lasmi (zaradi posute moke).

Štirinajst dni po pustu prirede kraljičin ples. Najprej zapleše z novo kraljico župan, potem pa še vsi ostali.

Tak je karneval v majhni argentinski vasi, v večjih mestih pa je še bučnejši.

ČAJ — MATE

Posebnost province Salte je v tem, da v zimskem času oskrbuje vso republiko s povrtino in sadjem. Del province, ki sega v evropski pas, je poln nasadov paradiznika, solate, zelenega fižola, ogromni pa so tudi nasadi banan, mandarin, pomaranč in limon.

Zelenjave je torej tu vse leto dovolj po isti ceni in v juliju, sredi zime na južni polobli — v Buenos Airesu že lahko kupite novi krompir. V argentinski pokrajini Misiones med Brazilijo in Urugvajem na ogromnih planta-

na sever, so po prihodu na gradbišče najprej segreli vodo in kmalu zatem so že sesali mate.

Na vseh slikah, ki prikazujejo Argentino in značilnega argentinskega pastirja »gauča«, je prav tako nepozaben sodček za mate. Trgovine s spominki so založene s sodčki in cedilci za mate v različnih velikostih, tudi iz srebra.

ASADO

Ob praznovanju prirede Argentinci asado, ki je po navadi za večje število ljudi. Na ražnju, ki meri 1,2–1,5 m najprej spečejo krvavice, klobase iz mešanega mesa in činčuline. ČINCULINI so kosi tankega govejega črevesa, spletenega v kite, ki ga dobro operejo in osolijo ter pečejo kot klobase na žaru. Če je število ljudi večje, jedo stoje. Na pripravljene mize postavijo samo deščice 15 × 25 cm, na katerih režejo pečenko. Za prilogo so različne solate in kruh. Seveda pa ne manjka dobrega vina. Potem polože na raženj še kose govejega mesa in razžaganih govejih reber. Rebra dobite v mesnicah, če zahtevate meso za asado. Domačini so navajeni trdega mesa okoli reber, mi pa smo raje odnehali že prej. Poznani pa smo bili po tem, da smo zadnji nehali pri vinu. Tu proizvajalci vin tekmujejo med seboj, kdo bo bolj osvojil tržišče. Zato slabega vina tu ne poznajo.

Vsaka asada se konča s pesmijo. Pevca spremljata kitara in boben. Instrumente si podajajo iz roke v roko, vsakdo zaigra ali zapoje eno pesem. Na koncu se navadno zabavajo s koplami-zabavljkami. To so pesmi z vedno isto melodijo in zabavnim besedilom. Za tako zabavljanje sta potrebna dva, ki drug drugemu ustrezata. Lahko pa se jih vključi v igro še več. Pesmi nastajajo sproti in se takoj tudi pozabijo, na obrazih poslušalcev pa še dolgo ostane vesel nasmeh.

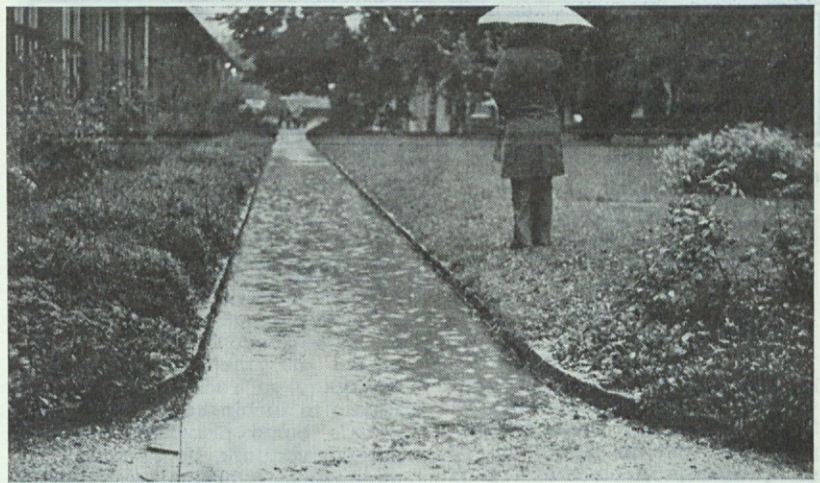
Če se od koga poslavljajo, prirede slovo, ki je podobno asadu, le da je uspeh odvisen od čim večjega števila gostov. Vsi prisotni plačajo za nekaj odstotkov večji del, kot pa je bila vrednost asad. Slavljence ne plača, iz dobljene razlike pa slavljenju kupijo darilo.

In še nekaj za naše gospodinjne — argentinske specialitete! Kokošji ali goveji »puchero«, ki ga večkrat pripravijo doma v velikih družinah ali večjih družbah. V skodelah postavijo na mizo kuhano narezano kokoš, kuhane krvavice in klobase, kuhano slanino in kose svinjskega mesa, v skodelah z zelenjavo pa kuhan krompir, kuhan sladki krompir, ki ga pri nas ni, kuhano korenje in z ocvirki zabeljene liste sladkega zelja. V posebni skodeli pa dodajo kuhano bučo, ki je trša od naše, in kuhan zabeljen fižol. Pri govejem pucheru so v skodelah namesto delov kokoši kosi kuhane govedine. Vsi gostje jemljejo po izbiri iz skodel, na koncu pa razdelijo kokošjo ali govejo juho. Juha ima poseben okus, saj se vsi mesnati deli kuhajo v eni posodi.

Zelo veliko uporabljajo kot specialiteto mlado nedozorelo koruzo. Naribano koruzo, zmešano s sirom — parmezanom, topljenimi sirom, rumenjaki in začimbami kuhajo v svetlozelenih koruznih listih v slani vodi. To jed ponudijo kot glavno. Mlado koruzo kuhajo s fižolom in neprekajenim svinjskim mesom ter rumenjaki. Na krožnik pa dodajo še rezino pikantne klobase v jed, pa imenujejo lokro.

Naj zaključim s tem, da ob obilici mesa in mesnih izdelkov v Argentini vseeno pogrešamo našo domačo kranjsko klobaso s kislim zeljem in ajdovimi žganci.

Andrej Trebše

Jesenski (poletni, spomladanski in tudi zimski) motiv poti do prostorov kadrovskega sektorja. Škoda, da s haljami ne dobimo tudi ribiških škornjev ali vsaj nekaj vreč peska. Se dobro, da to ni cement...

SP... O TIK... LJ AA... JJJ... I!

Oh, še vedno imamo preveč prostora za parkiranje! (Foto: Žlebnik)

Odmev na spotikljaj

Joj, oprsti Francelj, ampak saj si lahko v prejšnji številki časopisa prebral, da povsod v Litostroju pri malici nimamo nožev in vilic. Vidiš, pa mi je odneslo meso s krožnika.

ZAČARANI KROG
Kdo pravi, da ne delamo?

(Karikaturni Kromopao Soehadi)

To je eden izmed lepih parkov v Salti, kjer pričenjajo s karnevalom

je ta čas preusmerjen. Ker je tu poletje, je cvetja veliko. Vsi vozovi so okrašeni z različnimi vrstami cvetja. Na enem je bil kitajski vrt s hišo. Ograja na veliki prikolicji je bila okrašena z belimi in roza vrtnicami, vmes pa so se prižigale raznobarvne lučke. »Kraljica« je sedela pred hišo, oblečena v belo obleko z vrtnico v lasih. Hiša je bila izdelana v obliki smreke iz svetlikajočega raznobarvnega papirja, ki je odseval v prižiganju in ugašanju lučk v ograji. Tri spremljevalke so imele v rokah pisane sončnike in pahljače. Na žametnem zelenem podu, posutem samo s cvetovi različnih rož, je stala velika košara z nageljni, ki jih je deklet delilo med gledalce. Na drugem vozilu je bila pošast — gorila, visoka 6 m, v naročju ji je sedelo deklet v roza obleki s košaro cvetja, ki ga je prav tako delila, ob nogah pošasti je bil fant z lokom in je meril v svetlikajoče žrelce pošasti, da bi osvobodil mladenko. Na zadnjem vozilu v sprevodu je sedela s krono na glavi, plaščem in žezlom dosedanja kraljica s spremljevalkami. Za vozili je šla množica maškar iz osnovne šole, ki so vso pot plesale, moldeški ribiči in še drugi. V petek so se na vseh sedmih vozilih pokazale v bikiniju, v soboto pa so na zadnjem mimohodu izbrali novo

zah gojijo YEBRO — MATE. To je čaj, ki ga v Južni Ameriki pripravljajo na dva načina. Mate Kosido se pripravlja kot pri nas pravi čaj, le da je ta čaj močan in nekoliko pogreni. Izgleda kot zmletu suho lipovo listje, iz skodelice pa zadiši po tobaku. Čaj je močno poživilo, ki si ga delavci v Argentini pripravijo ob 17. uri popoldne.

Na gradbišču so čaj kuhali v petlitrskih posodah za olje. Vsak si je od doma prinesel skodelico, kruh in sladkor. Popoldne delamo od 8.—12. ure, do 13. pa je čas za kosilo. V popoldanskem času pa imajo delavci 20 minut prosto, da lahko popijejo mate, delati pa nehalo ob 19. uri. Doma si mate pripravijo na drug način, za kar uporabljajo posebno posodo. Posoda je navadno lesena ali keramična. Podobna je majhnemu sodčku, prostornina je približno 2 dcl. V to posodo dajo ščepec sladkorja, žličko čaja in zalijejo z vodo, ki je ravnokar zakipela. Pomešajo s cevko, ki je na koncu razširjena in zaprta. Na razširjenem delu pa so izvrtane luknjice. Cevka je obenem cedilo za čaj, ki ga sesajo iz posode s posebnim užitkom. Mate na tak način pijejo moški in ženske, ki jih vidite pred hišami s sodčki v rokah.

Tudi šoferji, ki so vozili našo opremo iz Buenos Airesa 1700 km

vesti iz obratov

TOZD MONTAŽA

HIDROELEKTRARNE

Za HE Zakučac pravkar pripravljamo drugi kroglasti zasun $\varnothing 2600$ mm za preizkus na tlak 52 kp/cm². Temu sledi prevzem, preizkus tesnjenja tesnilnega pasu, pleskanje neobdelanih površin, preizkus zapiranja in odpiranja servomotorja in nato končno pleskanje. Predvidoma bo kroglasti zasun gotov in pripravljen za odpremo v drugi polovici novembra 1978.

Druga tlačna naprava je funkcijsko preizkušena, površinsko zaščitena in pripravljena za odpremo. Za kroglasti zasun hišne turbine $\varnothing 600$ mm so nosilci termina, okrov in telo še v fazi mehanske obdelave. Od naročenih polizdelkov se v fazi izdelave zvarjenca nahajajo še obloge čepa, katere imajo po tehnološkem postopku predvideno še skupno obdelavo s telesom zasuna. Glede na trenutno situacijo bo zasun gotov in pripravljen za odpremo v drugi polovici decembra 1978.

Od naročene odpreme za HE Sjenica pripravljamo za odpremo pripadajoče lopute 2700 mm, vsa ostala oprema pa je že odpremljena, razen tlačne naprave, ki jo še poizkusno montiramo pred funkcijskim preizkusom.

Pričela se je rekonstrukcija agregata za HE Jablanica. Od obstoječih delov smo s terena že prejeli loputo in nekatere pozicije vodilnika. V kratkem pričakujemo dobavo še preostale odpreme, ki nam je potrebna za poizkusno montažo obstoječih in novoizdelanih pozicij. Do pričetka poizkusne montaže je potrebno izdelati še manjkajoče in dobaviti še naročene izdelke.

V montaži se je pričela poizkusna montaža vodilnika za HE Ožbalt.

Da bi nemoteno potekala, je potrebno nekatere dele še mehansko obdelati, izdelati manjkajoče

polizdelke in dobaviti naročene dele iz uvoza in od domačih poddobilateljev. Za naročeni gonilnik pa pravkar izvajamo vmesne montažne operacije pred redno mehansko obdelavo. Od delov, ki so nujno potrebni pri poizkusni montaži gonilnika, še nismo prejeli na mehansko obdelavo odhodkov za ročice iz železarne Ravne in turbinske gredi iz izvoza. Če bomo pravočasno prejeli dele za vodilnik, bomo poizkusno montažo z odpremo predvidoma izvršili v decembru letos, gonilnik pa bomo zaradi zahtevnosti montaže pripravili za odpremo predvidoma v aprilu prihodnjega leta.

Po izvršeni odpremi spiral za I. in II. agregat HE Rauhihi pospešeno nadaljujemo mehansko obdelavo na delih vodilnika in gonilnika s pripadajočimi sklopi. Glede na trenutno stanje predvidevamo, da bomo v letošnjem letu odpremlili še vodilnik I., II., gonilnik I. in II. s pripadajočimi turbinskimi gredmi, ležaji in ogljenimi tesnilkami.

Zaradi manjkajočih polizdelkov, ki jih še nismo prejeli na mehansko obdelavo, in delov, naročenih iz uvoza in od domačih poddobilateljev, bodo tlačne naprave, lopute in regulatorja tlaka pripravljani za odpremo v prvem četrtletju prihodnjega leta.

ŽERJAVI

Za ZSSR pospešeno poteka poizkusna montaža drugega polarnege dvigala (400 Mp) s pripadajočima mačkoma (400 Mp in 80 Mp). Glede na trenutno stanje bo odprema izvršena v času od 15. 12. 1978 do 25. 1. 1979. Za istega naročnika smo v septembru 1978 odpremlili 10 podajnih mehanizmov. Pravkar pa je v poizkusni montaži drugih 10 podajnih mehanizmov, ki jih bomo predvidoma pripravili za odpremo v prvi polovici decembra 1978.

Naročeni žerjav 5,5 x 11,2 za TOZD IVET je poizkusno zmontiran in trenutno tudi že v fazi montaže na polju 7 v obdelovalnici.

Za OLT iz Osijeka izdelujemo zvarjenca za žerjavno progo, odpremiti jo moramo na teren v novembru 1978. Zatem pa moramo izdelati ostalo naročeno opremo.

DIESELSKI MOTORJI

Za Uljanik iz Pulja se stanje v zvezi z naročenimi motorji tipa 6T23LH ni bistveno spremenilo. Montaža ne poteka po predvidenem programu zaradi še nedobavljenih delov iz uvoza in domačih poddobilateljev.

Ostalih šest ohišij je še v fazi mehanske obdelave. Šest motorjev istega tipa je naročila tudi ladjedelnica »3. maj« iz Reke. Od naročenih motorjev so tri ohišja že v fazi montaže, vendar se tudi tu srečujemo z isto oviro, kot pri motorjih za Pulo. Ostala tri ohišja pa se še vedno nahajajo v fazi mehanske obdelave.

ČRPALKE

V montaži so trenutno za različne naročnike naslednji tipi črpalk:

- INA Lendava
- Luka Dunav Pančevo
- INA Lendava
- INA Rijeka
- Tovarna Ormož—Virovitica
- Fakulteta Novi Sad
- Toplovd Velenje
- PS Litostroj
- Železarna Jesenice
- 2 črpalki tipa CP5/25
- 3 črpalke tipa CP6/20
- 3 črpalke Vi 4/28
- 1 črpalka tipa CP5/25
- 2 črpalki CP5/31
- 4 črpalke tipa CN15/49-2
- 1 črpalka 3CV4; II.
- 2 črpalki 6CN6
- 1 črpalka 5CNT5
- 20 črpalk OB 25/20-II
- 1 črpalka CN 15/49-2

Istočasno v montaži črpalk izdelujemo deset 12,5-tonskih viličarjev. Za naročene viličarje še niso dobavljeni vsi elementi, zaradi tega montaža ne poteka po predvidenem programu.

TOZD Montaža je imela v mesecu septembru 1978 po gospodarskem načrtu predvideno realizacijo 210 ton. Od predvidene količinske realizacije smo uspeli doseči 186,5 tone oziroma 88,8 odstotka.

Bruno Seme

TOZD PPO

TOZD Proizvodnja preoblikovalne opreme je imela v mesecu septembru po gospodarskem načrtu predvideno proizvodno realizacijo 188 ton. Realizirali smo 257 ton ali 136%. Kumulativna proizvodna realizacija znaša v devetih mesecih 978 ton ali 80%, blagovna realizacija pa 889 ton ali 73%. Po gospodarskem načrtu za letošnje leto bi morali izdelati kar 1217 ton preoblikovalne opreme, torej smo dosegli plan le 73-odstotno. Zavedajoč se, da tako ne smemo naprej, smo se na 20. seji delavskega sveta seznanili s stanjem celotne realizacije do sedaj ter o bodočih nalogah do konca obračunskega leta. Dogovorili smo se za kvalitetno drugače organizirano dogovarjanje v zvezi s planskimi zadolžitvami med tozdi, ki sodelujejo v skupnem proizvodni preoblikovalne opreme.

Za naročnika iz Kaira v Egiptu je v fazi preizkusne montaže hidravlični krivilni stroj HKS-1-630, težak 80 ton. Od opreme, ki je potrebna pri preizkusni montaži, še niso dobavljene merilne ure in merilec trdote, naročeni iz uvoza. Predvidevamo, da bomo krivilni stroj odposlali konec oktobra.

V montaži preoblikovalne opreme zelo pospešeno montiramo 5 hidravličnih zapogibnikov HKOC-1-315/600 za ZSSR. Zapogibnike moramo zmontirati, funkcionalno preizkusiti in odposlati

najkasneje do 15. decembra letos.

Iz proizvodnega programa strojev za tlačni liv aluminijske v fazi montaže 10 strojev DMKh-400 M.

Za naročnika Rogatica smo v mesecu septembru odposlali hidravlični vlečni stroj HVC-2-250 v teži 36 ton.

V montaži zelo intenzivno montiramo tudi 5 hidravličnih preoblikovalnih strojev HVC-2-250 za naročnika Ikarus iz Zemun, ki sestavljajo tehnološko zaključeno celoto. Vseh 5 hidravličnih preoblikovalnikov bo medsebojno povezano z dodajalnimi napravami in sinhronizirano, tako da bo vsak preoblikovalnik opravil svojo fazo dela. Predvidoma bomo vseh pet preoblikovalnikov z dodajalnimi napravami v skupni teži 130 ton odposlali do konca oktobra.

V montažnem prostoru TOZD MONTAŽA za turbine pa montiramo za Ikarus — Zemun hidravlični vlečni preoblikovalnik HVO-3-500 v teži 63 ton in hidravlični stebri stroj HSS-2-2500 za izdelavo umetnih brusov za Swaty Maribor v teži 80 ton.

V TOZD PZO in v kooperaciji so nam izdelali večje število ogrodij — zvarjenec za razne naročnike. Težko pa bo pravočasno končati mehansko obdelavo teh zvarjenec. V fazi mehanske obdelave imamo še veliko drugih izdelkov, ki morajo biti obdelani v mesecu, da bomo lahko dosegli dogovorjeno proizvodno realizacijo.

Ludvik Gorjanc

Poškodbe v septembru 1978

TOZD/DS	Število poškodb	Število bolniških dni
TOZD PUM		
— livarna sive litine	6	40
— livarna jeklene litine	6	98
TOZD PZO	1	54
TOZD OB	13	137
TOZD MONT	4	49
TOZD PPO	2	5
TOZD IVET	5	87
TOZD PTS	—	2
TOZD IRRP	2	21
TOZD NAB	2	6

Iz razpredelnice je razvidno, da smo v septembru v naši delovni organizaciji imeli 41 poškodb, od tega se jih je 6 pripetilo na poti na delo ali z dela.

Zaradi poškodb smo izgubili 499 delovnih dni, ali povprečno 12,1 delovnega dne na eno poškodbo.

V TOZD PTS septembra niso imeli nobene poškodbe, pač pa so zaradi poškodbe v prejšnjem mesecu izgubili dva delovna dneva, tudi v TOZD PZO imajo zaradi poškodb v prejšnjem mesecu razmeroma visoko število izgubljenih delovnih dni.

Glavo sta si poškodovala 2 delavca, oči 8, telo 1, prste rok 13, ostali del roke 3, noge si je poškodovalo 13 delavcev.

Največ poškodb se je pripetilo v torek 14, nato v ponedeljek in sredo po 8, v četrtek 6 in v petek 5 poškodb.

V septembru smo imeli 1 poškodbo manj kot v istem mesecu lani. Lani smo zaradi poškodb izgubili 658 delovnih dni, ali povprečno 15,6 delovnega dne na eno poškodbo, kar pa je za 3,5 delovnega dne več kot v letošnjem letu.

Služba varstva pri delu

Novi stroji — boljša tehnologija

Obisk v tovarni Cincinnati

Skupina delavcev iz Litostroja se je letos v septembru udeležila tečaja programiranja CNC obdelovalnega centra Cincinnati Milacron v tovarni v Veliki Britaniji. Tovarna je v bližini Birminghama in je podružnica matične tovarne v ZDA.

Sprejeli so nas kot stare znance, saj se stvari v zvezi z nabavo numerično krmiljenega stroja CINCINNATI vlečejo že več kot dve leti. Stroj bi moral biti dobavljen že septembra letos, vendar je prišlo do trimesečne zamude. Angleži to utemeljujejo s tem, da jim je zaradi vladne administrativne prepovedi zvišanja plač veliko ključnih delavcev dalo odpoved.

Stroj, ki ga pričakujemo, je novost v litostrojskem strojnem parku. Sicer že imamo prvi NC stroj (češki vrtalni stroj TOS FCR 50 NC), vendar ga le-ta po svojih karakteristikah in po produktivnosti prekaša. O samem

stroju smo v našem časopisu že pisali, več o njem pa še bomo. Zagon CNC obdelovalnega centra Cincinnati Milacron 20 H bo velik izpit za našo tehnologijo, saj, kot je znano, taki stroji zahtevajo popolnoma nov organizacijsko-tehnološki pristop. Prav zato bo stroj začasno postavljen na 7. polju v obdelovalnici, dokler gradbena dela v novi hali TOZD TVN ne bodo končana. Dobili ga bomo konec letošnjega decembra in takrat opisali že prve izkušnje pri delu in o njem.

K Cincinnatiju smo prišli dobro pripravljani in lahko rečem, da je tečaj popolnoma uspel. Spoznali smo precej sodobnih

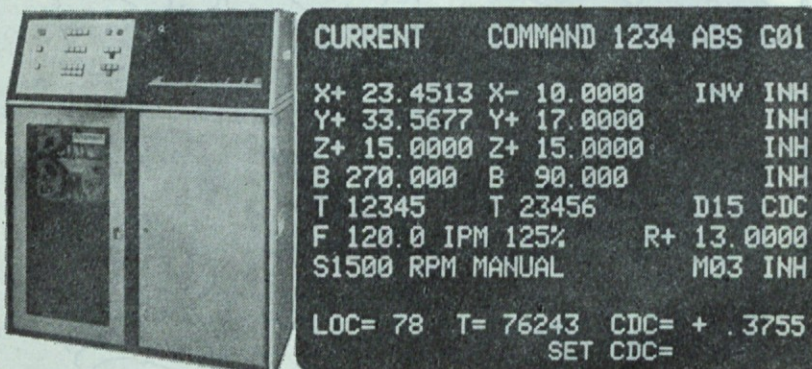
tehnoloških in organizacijskih prijemov, saj je Anglija na samem svetovnem vrhu po številu uporabljenih NC in CNC strojev. (Več kot 1% vseh registriranih strojev je numerično upravljanih).

Zanimivo si je bilo ogledati tudi obrat izdelave, montaže in testiranja krmilnih naprav Acramatic v Bedfordu. (Proces Control Division.) Bivanje v Angliji sem izkoristil tudi za obisk osrednje raziskovalne institucije, ki se ukvarja z aplikativnimi raziskavami tehnologije, računalništva, informacijskimi sistemi za potrebe industrije in se imenuje PERA (Production Engineering Research Association) v Melton Mowbrayu blizu Leicesterja.

Prav ta institucija je glavni »krivec« za tako velik razmah NC tehnologije v Angliji. Poleg tega so razvili tudi računalniški programski sistem PICNIC, software za računalniško konstruiranje, za računalniško vodenje in planiranje proizvodnje, nove metode uporabe grupne tehnologije, učinkovito metodo za odrezovanje zelo trdih materialov itd. Vse to so za Litostroj zanimive in uporabne metode za povečanje produktivnosti, vendar o tem drugič. Splošen vtis, ki ga nosimo iz Anglije, pa je ta: Angleži so še vedno pravi tradicionalisti.

Zelo lepo skrbijo za svoje okolje. Kazni za onesnaževanje so velike, vendar jih ne izvajajo, ker so sami zelo disciplinirani. Vsakemu Angležu je v ponos lepo urejen vrt in vsaj enkrat tedensko strižena trava...

Žejen popotnik v skladu z zakonom ne more dobiti vrčka pi-

CNC krmilna naprava za obdelovalni center in izpis podatkov o obdelavi. Lahka komunikacija delavec — stroj.

Stratford upon Avon — tipično staro angleško mesto

va med 14. in 18. uro niti na najbolj prometnem letališču Heathrow. Prav gotovo takega zakona naš narod ne bi sprejel!

Se en primer angleške natančnosti: Bilo nas je samo deset, ki smo čakali zadnji nočni vlak v Birminghamu za 25 km oddaljen Sutton Coldfeld. Kaže, da smo bili vsi tuji in nismo poznali

ustaljenega voznega reda, na semaforju pa je bil za ta vlak napisan napačen peron. Vlak nam je seveda ušel. Železničarji so priznali napako. Mož z volk-to-kijem se je vljudno opravičil in že čez nekaj minut organiziral dodatno kompozicijo izven voznega reda!

Stevo Glumpak